

SPECJALNY EUROBAROMETER 550

Postawy Europejczyków wobec środowiska

SPRAWOZDANIE EUROBAROMETERA

DZIAŁ – DZIAŁ MARZEC – KWIECIEŃ 2024 r.

Specjalne badanie Eurobarometr 550 „Środowisko”

Ankieta została zlecona przez Komisję Europejską, Dyрекcję Generalną ds. Środowiska (DG ENV) i koordynowana przez Komisję Europejską, Dyрекcję Generalną ds. Komunikacji (Dział ds. Monitorowania Mediów i Eurobarometru DG COMM)

Niniejszy dokument nie przedstawia stanowiska Komisji Europejskiej. Interpretacje i opinie w nim zawarte są wyłącznie interpretacjami i opiniami autorów.

Tytuł projektu Postawy Europejczyków wobec środowiska naturalnego – sprawozdanie

Wersja językowa EN PDF

Media/objętość PDF/Objętość_01

Numer katalogowy KH—02—24—515—EN—N

ISBN 978-92-68—15428-1

DOI 10.2779/07854

© Unia Europejska, 2024 r.

<https://www.europa.eu/eurobarometr>

Zdjęcie: Getty Images

Dokument przygotowany przez Pierre'a Dieumegarda [dla Europe-Democracy-Esperanto](#).

Celem tego "tymczasowego" dokumentu jest umożliwienie większej liczbie osób w Unii Europejskiej zapoznania się z dokumentami sporządzanymi przez Unię Europejską (i finansowanymi z ich podatków).

W przypadku braku tłumaczeń obywatele są wykluczani z debaty.

Dokument „Eurobarometer” [istniał tylko w języku angielskim](#), w pliku pdf. Z pierwszego pliku stworzyliśmy plik odt, przygotowany przez oprogramowanie Libre Office, do tłumaczenia maszynowego na inne języki. Wyniki są obecnie [dostępne we wszystkich językach urzędowych](#).

Pożądane jest, aby administracja UE przejęła tłumaczenie ważnych dokumentów. „Ważne dokumenty” to nie tylko przepisy ustawowe i wykonawcze, ale również ważne informacje potrzebne do wspólnego podejmowania świadomych decyzji.

Aby wspólnie dyskutować o naszej wspólnej przyszłości i umożliwić rzetelne tłumaczenia, międzynarodowy język esperanto byłby bardzo przydatny ze względu na jego prostotę, regularność i dokładność.

Skontaktuj się z nami:

[Opinie użytkowników: Kontakto \(europokune.eu\)](#)

<https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE>

Spis treści

Wprowadzenie.....	4
Wprowadzenie.....	5
Metodyka.....	5
Najważniejsze ustalenia.....	6
I. Ogólne postrzeganie kwestii środowiskowych.....	9
1. Wpływ kwestii środowiskowych na codzienne życie i zdrowie.....	10
2. Sposoby rozwiązywania problemów środowiskowych.....	13
II Postawy wobec polityki i prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska.....	20
1. Rola UE w kształtowaniu polityki ochrony środowiska.....	21
2. Priorytety UE w zakresie ochrony przyrody.....	25
3. Finansowanie publiczne wspierające przejście na bardziej ekologiczną gospodarkę.....	29
4. Odpowiedzialność za usuwanie zanieczyszczeń.....	32
III. Ekologiczna gospodarka o obiegu zamkniętym.....	36
1. Działania obywateli na rzecz ograniczenia ilości odpadów.....	37
2. Najbardziej problematyczne rodzaje odpadów.....	41
3. Gotowość do płacenia więcej za zrównoważone produkty.....	46
IV. Niebezpieczne chemikalia.....	48
1. Ochrona środowiska w UE przed niebezpiecznymi chemikaliami.....	49
2. Obawy związane z niebezpiecznymi substancjami chemicznymi.....	53
a) Zaniepokojenie wpływem szkodliwych chemikaliów na środowisko.....	54
b) Zaniepokojenie wpływem szkodliwych chemikaliów na zdrowie.....	55
c) Rozliczanie bezpieczeństwa chemicznego produktów przy dokonywaniu zakupów.....	56
3. Samodzielnie zgłaszana wiedza i obawy dotyczące PFAS.....	58
a) Samodzielnie zgłaszana wiedza na temat PFAS.....	58
b) Obawy dotyczące PFAS.....	61
V. Kwestie związane z wodą.....	67
1. Świadomość problemów związanych z wodą na szczeblu krajowym.....	68
2. Główne zagrożenia związane z wodą.....	71
3. Rola krajowych zainteresowanych stron w efektywnej gospodarce wodnej.....	75
4. Dodatkowe środki mające na celu rozwiązanie problemów związanych z wodą w Europie.....	81
Wniosek.....	84
Uwagi:.....	86
Znajomość "wiecznych chemikaliów".....	86
Politykawodna.....	88
Osobiste działanie w kwestii śmieci.....	89
Specyfikacjetechniczne.....	90
Kwestionariusz.....	95

Wprowadzenie

Wprowadzenie

W niniejszym sprawozdaniu przedstawiono wyniki specjalnego badania opinii publicznej Eurobarometr 550 na temat środowiska.

Dyrekcja Generalna ds. Środowiska jest departamentem Komisji Europejskiej odpowiedzialnym za politykę UE w dziedzinie środowiska. Jego celem jest ochrona, zachowanie i poprawa stanu środowiska dla obecnych i przyszłych pokoleń poprzez proponowanie i wdrażanie polityki zapewniającej wysoki poziom ochrony środowiska i zachowanie jakości życia obywateli UE. Zapewnia również, że państwa członkowskie prawidłowo stosują unijne prawo ochrony środowiska i reprezentuje Unię Europejską w sprawach dotyczących środowiska na spotkaniach międzynarodowych¹.

Metodyka

Niniejsze specjalne badanie Eurobarometr 550 dotyczące środowiska było częścią fali badania Eurobarometr 101,2 i zostało przeprowadzone w okresie od 6 marca do 8 kwietnia 2024 r. Przeprowadzono wywiady z około 26 346 respondentami z różnych grup społecznych i demograficznych w odpowiednim języku narodowym. Ankieta została zlecona przez Komisję Europejską, Dyrekcję Generalną ds. Środowiska (DG ENV).

Zastosowano metodykę standardowego badania Eurobarometru przeprowadzonego przez Dyrekcję Generalną ds. Komunikacji (Dział Monitorowania Mediów i Eurobarometru)². Wywiady przeprowadzono twarzą w twarz, albo fizycznie w domach ludzi, albo poprzez zdalną interakcję wideo w odpowiednim języku narodowym. Wywiady ze zdalną interakcją wideo („online face-to-face” lub CAVI, Computer Assisted Video Interviewing), które przeprowadzono wyłącznie w Czechach, Danii, na Malcie i w Finlandii. Do niniejszego sprawozdania załączono notatkę techniczną dotyczącą wywiadów przeprowadzonych przez instytuty członkowskie sieci Verian.

W całym sprawozdaniu wyniki porównano ze specjalnym badaniem Eurobarometr 501 z 2019 r.³⁴

Chcielibyśmy podziękować osobom z całej Unii Europejskiej, które zaoferowały swój czas na wzięcie udziału w tej ankiecie.

Bez ich aktywnego udziału badanie to nie byłoby możliwe.

Uwaga: W niniejszym sprawozdaniu kraje UE są określane za pomocą oficjalnych skrótów wymienionych poniżej:

Belgia	BE	Litwa	LT
Bułgaria	BG	Luksemburg	LU
Czechy	CZ	Węgry	HU
Dania	DK	Malta	MT
Niemcy	DE	Holandia	NL
Estonia	EE	Austria	AT
Irlandia	IE	Polska	PL
Grecja	EL	Portugal	PT
Hiszpania	ES	Rumunia	RO
Francja	FR	Słowenia	SI
Chorwacja	HR	Słowacja	SK
Włochy	IT	Finland	F _ _ _ _
Republika Cypryjska	CY *	Szwecja	SE
Łotwa	LV		

Unia Europejska – średnia ważona dla 27 państw członkowskich UE-27

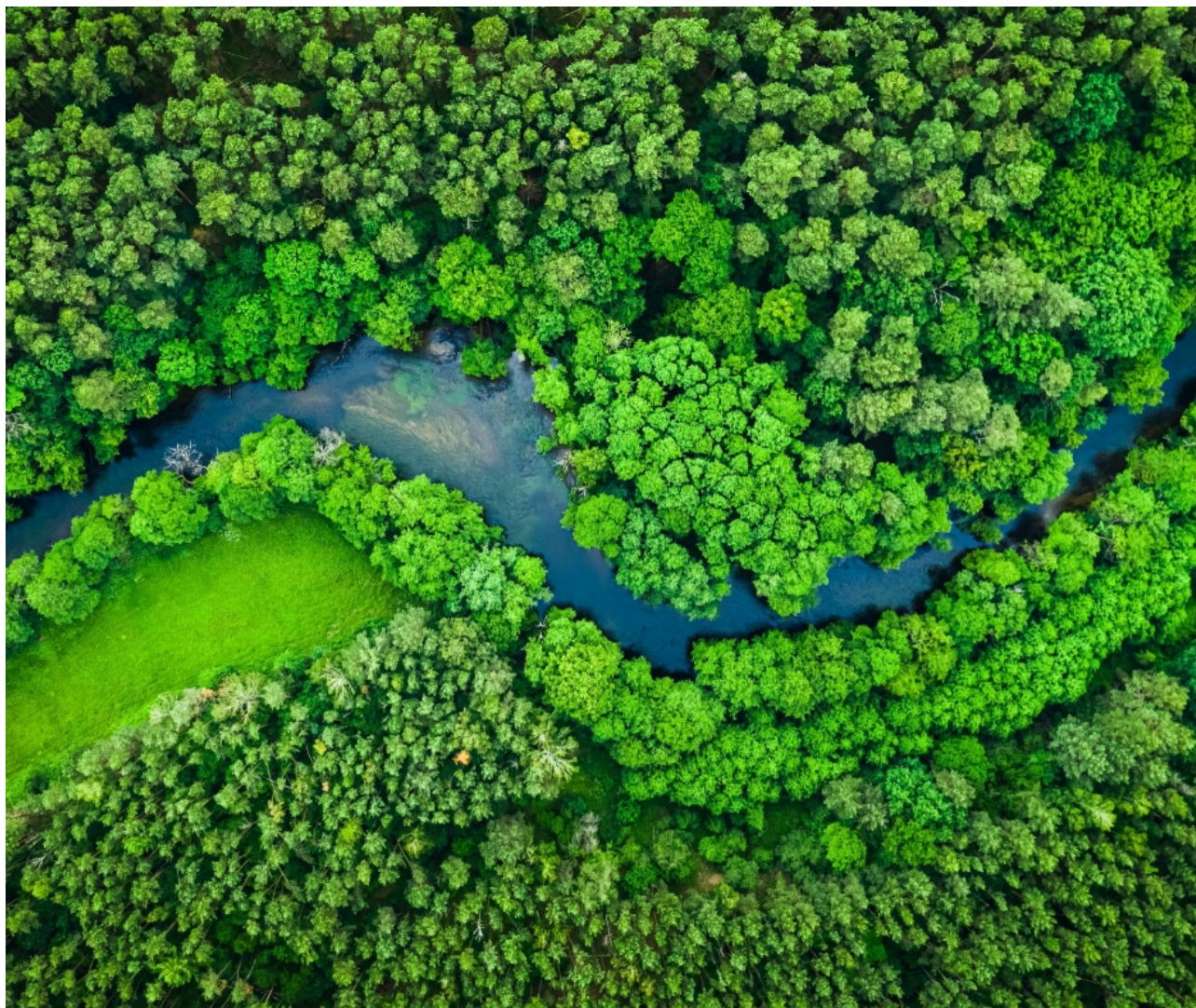
*Cypr jako całość jest jednym z 27 państw członkowskich Unii Europejskiej. Dorobek wspólnotowy został jednak zawieszony w części kraju, która nie jest kontrolowana przez rząd Republiki Cypryjskiej. Ze względów praktycznych jedynie wywiady przeprowadzone w części kraju kontrolowanej przez rząd Republiki Cypryjskiej są zaliczane do kategorii „CY” i do średniej UE-27.

1 http://ec.europa.eu/dgs/environment/index_pl.htm

2 Podejścia metodologiczne Eurobarometru: <https://europa.eu/eurobarometr/about/eurobarometr>

3 <https://europa.eu/eurobarometr/surveys/detail/2257>

4 Należy zauważyć, że porównanie trendów obejmuje również wyniki z Wielkiej Brytanii.

Najważniejsze ustalenia

Istnieje powszechne zaniepokojenie wpływem kwestii środowiskowych na codzienne życie Europejczyków i ich zdrowie.

- Ponad trzy czwarte Europejczyków (78 proc.) zgadza się, że kwestie środowiskowe mają bezpośredni wpływ na ich codzienne życie i zdrowie.
- Ponad czterech na pięciu respondentów (84%) jest zaniepokojonych wpływem chemikaliów obecnych w produktach codziennego użytku na ich zdrowie, podczas gdy podobny odsetek (84%) jest zaniepokojony wpływem szkodliwych chemikaliów w produktach codziennego użytku na środowisko. Ustalenia nieznacznie spadły od czasu poprzedniego badania w 2019 r. Ponad siedmiu na dziesięciu respondentów (72%) bierze pod uwagę bezpieczeństwo chemiczne produktów przy dokonywaniu zakupów.
- Około sześciu na dziesięciu Europejczyków uważa odpady z tworzyw sztucznych (61%) i odpady chemiczne (60%) za najbardziej problematyczne rodzaje odpadów w swoim kraju. Odpady elektroniczne zajmują odległą trzecią pozycję i zostały wymienione przez 27% respondentów.
- Na pytanie o główne zagrożenia związane z kwestiami związanymi z wodą w ich kraju 21 % respondentów wspomniało o zanieczyszczeniu, a następnie o nadmiernej konsumpcji i marnotrawieniu wody (17 %).

Nierówna świadomość i zrozumienie kwestii środowiskowych

- Niewielka większość Europejczyków (51%) czuje się dobrze poinformowana o problemach związanych z wodą, takich jak zanieczyszczenia, powódzie, susze lub nieefektywne wykorzystanie wody w ich kraju. Nieco mniejszy odsetek respondentów (48%) nie czuje się jednak dobrze poinformowany o kwestiach związanych z wodą.
- Dokonując pomiaru zgłoszonej przez siebie wiedzy na temat terminu PFAS (znanego również jako „substancje chemiczne na zawsze”), jedynie 29 % respondentów słyszało o tym terminie przed badaniem, podczas gdy 71 % nie słyszało o nim.

Silne poparcie dla fundamentalnych zmian w społeczeństwie mających na celu odbudowę przyrody i ochronę środowiska

- Prawie sześciu na dziesięciu Europejczyków, którzy zostali poproszeni o wskazanie najskuteczniejszych sposobów rozwiązania problemów środowiskowych, uważa, że promowanie gospodarki o obiegu zamkniętym poprzez ograniczenie ilości odpadów (58 %) oraz ponowne wykorzystanie lub recykling produktów jest najskuteczniejszym sposobem rozwiązania problemów środowiskowych. W sumie 55 % respondentów stwierdziło, że „lepiej zadbać o to, by produkty sprzedawane na rynku UE nie przyczyniały się do szkody dla środowiska”. Ponadto więcej niż

jeden na dwóch respondentów (52 %) uważa, że „zapewnienie przestrzegania prawa ochrony środowiska” jest najskuteczniejszym sposobem rozwiązywania problemów środowiskowych.

- Ponad dziewięciu na dziesięciu Europejczyków (92%) uważa, że przedsiębiorstwa powinny ponosić koszty sprzątania swoich domów.
- Nadal prawie trzy czwarte respondentów (74 %) zgadza się ze stwierdzeniem, że władze publiczne powinny ponosić koszty usuwania zanieczyszczeń.
- Sześciu na dziesięciu Europejczyków uważa, że kwota finansowania publicznego przeznaczona na wsparcie przejścia na bardziej ekologiczną gospodarkę nie jest wystarczająca w ich kraju.
- Ponadto na pytanie, czy krajowe zainteresowane strony robią obecnie wystarczająco dużo, aby efektywnie korzystać z wody, większość respondentów uważa, że żadna z zainteresowanych stron tego nie robiła. 75% Europejczyków uważa, że przemysł nie robi wystarczająco dużo, aby efektywnie korzystać z wody, około dwie trzecie respondentów uważa również, że producenci energii (67%), turystyka (66%) i administracja publiczna (65%) nie robią obecnie wystarczająco dużo, aby efektywnie korzystać z zasobów wodnych w swoim kraju.

Egislacji polityka UE mają kluczowe znaczenie dla ochrony środowiska

- Za główne priorytety UE w zakresie ochrony przyrody uznaje się wzmocnienie przepisów dotyczących ochrony przyrody i zapewnienie ich przestrzegania (24 %), a następnie zapewnienie ochrony przyrody przy planowaniu nowych inwestycji lub infrastruktury (22 %) oraz przywracanie przyrody w celu zrekompensowania szkód spowodowanych działalnością człowieka (22 %).
- Około czterech na pięciu respondentów (84 %, +1 punkt procentowy w porównaniu z badaniem Eurobarometru z 2019 r.) zgadza się, że prawodawstwo UE w zakresie ochrony środowiska jest niezbędne do ochrony środowiska w ich kraju, natomiast nieco mniejszy odsetek (81 %, -1 punkt procentowy w porównaniu z badaniem z 2019 r.) zgadza się, że UE powinna pomóc państwom spoza UE w poprawie ich norm środowiskowych.
- Ponad trzy czwarte (78%) Europejczyków uważa, że UE powinna zaproponować dodatkowe środki w celu rozwiązania problemów związanych z wodą w Europie.
- Jeżeli chodzi o niebezpieczne chemikalia, ponad połowa Europejczyków (52 %) uważa, że rzeczywisty poziom ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska przed niebezpiecznymi chemikaliami jest zbyt niski i należy go zwiększyć.

Zachowania konsumentów zmierzają w kierunku zrównoważonego rozwoju

- Prawie sześciu na dziesięciu respondentów jest gotowych zapłacić więcej za zrównoważone produkty (59%).

Specjalne badanie Eurobarometr 550 „Środowisko”

- 72% Europejczyków twierdzi, że przy dokonywaniu zakupów bierze pod uwagę bezpieczeństwo chemiczne produktów.
- Zapytani o to, co osobiście zrobiliby respondenci, aby zmniejszyć ilość odpadów, 66% stwierdziło, że rozważyłoby prawidłowe sortowanie odpadów do recyklingu. 52% używałoby opakowań wielokrotnego użytku, a 49% kupowałoby przede wszystkim produkty, które nie mają więcej opakowań niż to konieczne. 41% kupowałoby głównie produkty w opakowaniach z recyklingu.

I. Ogólne postrzeganie kwestii środowiskowych

Ten pierwszy rozdział bada, w jaki sposób kwestie środowiskowe wpływają na codzienne życie i zdrowie. Następnie zagłębia się w analizę najskuteczniejszych sposobów sprostania tym wyzwaniom środowiskowym.

1. Wpływ kwestii środowiskowych na codzienne życie i zdrowie

Ponad trzy czwarte Europejczyków uważa, że kwestie środowiskowe mają bezpośredni wpływ na ich codzienne życie i zdrowie.

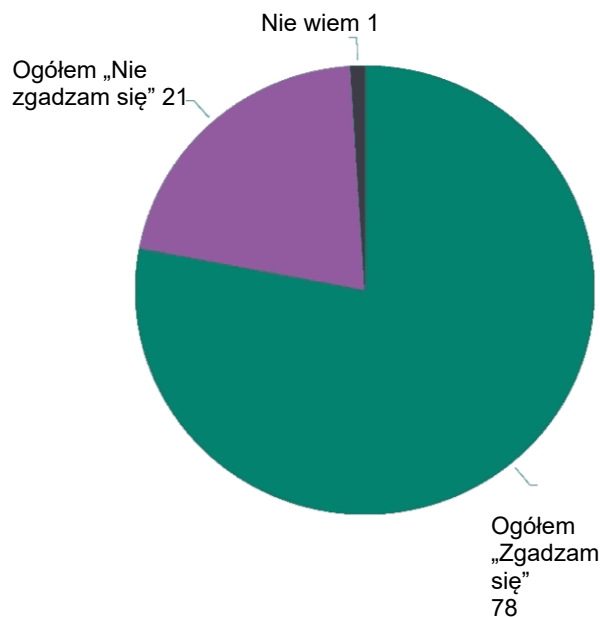
78% respondentów uważa, że kwestie środowiskowe mają bezpośredni wpływ na ich codzienne życie i zdrowie⁵ w tym 36%, którzy całkowicie zgadzają się z tym stwierdzeniem, a 42%, którzy mają tendencję do zgadzania się z nim. Nieco ponad jedna piąta respondentów nie zgadza się z tym stwierdzeniem (21%, +1 punkt procentowy od 2019 r.), przy czym 16% ma tendencję do nie zgadzania się, a 5% całkowicie się z tym nie zgadza. 1% respondentów „nie wie” lub nie udzieliło odpowiedzi (-1 punkt procentowy).

We wszystkich 27 państwach członkowskich co najmniej sześciu na dziesięciu respondentów uważa, że kwestie środowiskowe mają bezpośredni wpływ na ich codzienne życie i zdrowie. Wskaźniki zatwierdzania różnią się jednak znacznie w poszczególnych państwach członkowskich i wynoszą od 98 % na Malcie, 95 % w Grecji, 93 % na Cyprze i w Hiszpanii oraz 90 % w Portugalii, gdzie są najwyższe, do 60 % w Estonii, 61 % w Danii i 64 % w Niemczech, gdzie są najniższe.

W pięciu państwach członkowskich ponad połowa respondentów całkowicie zgadza się ze stwierdzeniem, że kwestie środowiskowe mają bezpośredni wpływ na ich codzienne życie i zdrowie, a mianowicie na Malcie (83 %), Cyprze (73 %), w Hiszpanii (61 %), Grecji (60 %) i Luksemburgu (54 %).

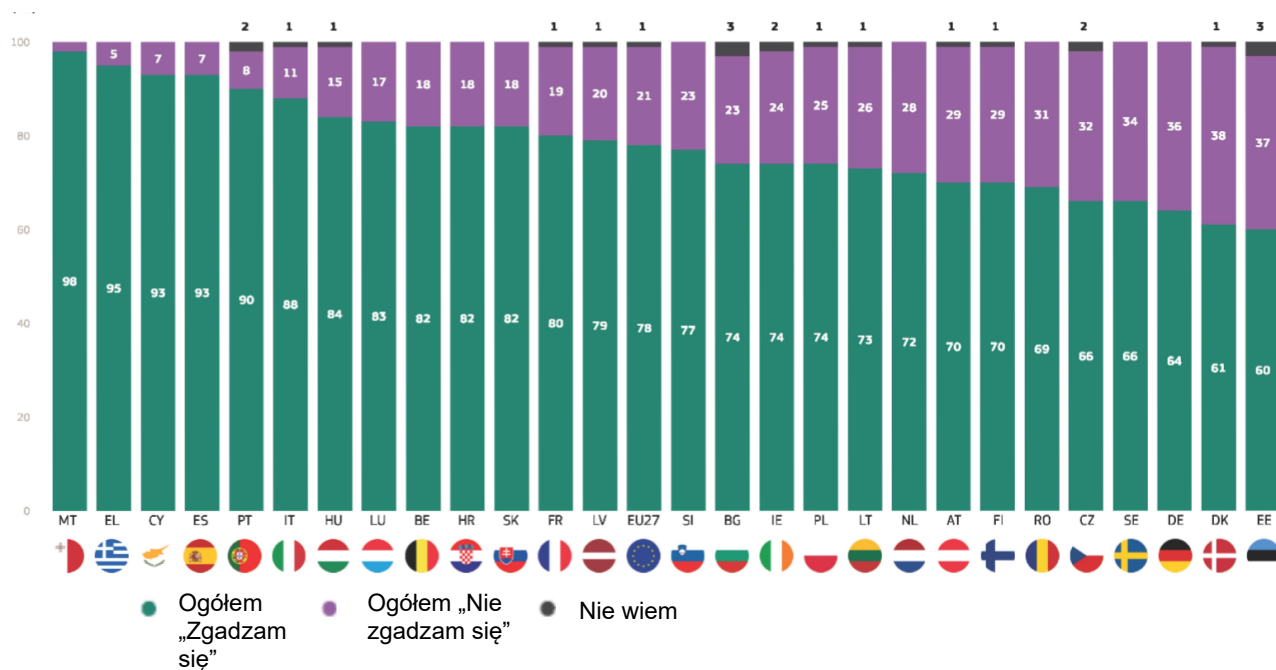
Z kolei w sześciu państwach członkowskich co najmniej trzech na dziesięciu respondentów nie zgadza się z tym stwierdzeniem, głównie w Danii (38%), Estonii (37%) i Niemczech (36%). Dania (16%) i Szwecja (13%) mają najwyższy odsetek respondentów, którzy całkowicie nie zgadzają się z tym stwierdzeniem.

QB1. Proszę powiedzieć, w jakim stopniu zgadzają się Państwo z każdym z następujących stwierdzeń: - Kwestie środowiskowe mają bezpośredni wpływ na codzienne życie i zdrowie (UE-27) (%)

5 QB1. Proszę mi powiedzieć, w jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz z każdym z następujących stwierdzeń: Kwestie środowiskowe mają bezpośredni wpływ na codzienne życie i zdrowie.

QB1. Proszę powiedzieć, w jakim stopniu zgadzają się Państwo z każdym z poniższych stwierdzeń. Kwestie środowiskowe mają bezpośredni wpływ na codzienne życie i zdrowie (%)

Od 2019 r. odsetek respondentów, którzy uważają, że kwestie środowiskowe mają bezpośredni wpływ na ich codzienne życie i zdrowie, wzrósł w 11 państwach członkowskich, w szczególności w Szwecji (66%, +10) i Niderlandach (72%, +9), natomiast odsetek ten pozostał niezmienny w Niemczech (88%), Chorwacji (82%) i Czechach (66%). Odsetek ten zmniejszył się w 13 państwach członkowskich, w tym w Irlandii (74%, -10) i Estonii (60%, -10).

Z analizy danych socjodemograficznych wynika, co następuje:

Wyniki są zasadniczo spójne w różnych grupach społeczno-demograficznych, chociaż istnieją pewne niewielkie różnice. Kobiety częściej niż mężczyźni zgadzają się, że kwestie środowiskowe mają bezpośredni wpływ na ich codzienne życie i zdrowie (79 proc. w porównaniu z 76 proc.), podczas gdy wśród osób w wieku 40-54 lata (80 proc.) zgodność jest wyższa niż w innych grupach wiekowych (70 proc.). Zgoda jest niższa wśród respondentów mieszkających na obszarach wiejskich (76%) w porównaniu z osobami mieszkającymi w dużych miastach (82%).

QB1 Proszę mi powiedzieć, w jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz z każdym z poniższych stwierdzeń. Kwestie środowiskowe mają bezpośredni wpływ na codzienne życie i zdrowie (% - UE)

	Ogółem „Zgadzam się”	Ogółem „Nie zgadzam się”	Nie wiem
UE-27	78	21	1
Płeć			
Człowiek	76	23	1
Kobieta	79	20	1
Wiek			
15–24	77	22	1
25–39	77	23	0
40–54	80	20	0
55+	77	22	1
Edukacja (koniec)			
15-	77	22	1
16–19	76	23	1
20+	80	20	0
Nadal studiuje	80	19	1
Trudności z płaceniem rachunków			
Przez większość czasu	75	24	1
Od czasu do czasu	78	21	1
Prawie nigdy / Nigdy	77	22	1
Rozważ przynależność do			
Klasa robotnicza	77	22	1
Niższa klasa średnia	77	23	0
Klasa średnia	79	21	0
Wyższa klasa średnia	79	21	0
Klasa wyższa	74	26	0
Subiektywna urbanizacja			
wieś wiejska	76	23	1
Małe / średnie miasto	76	23	1
Duże miasto	82	17	1

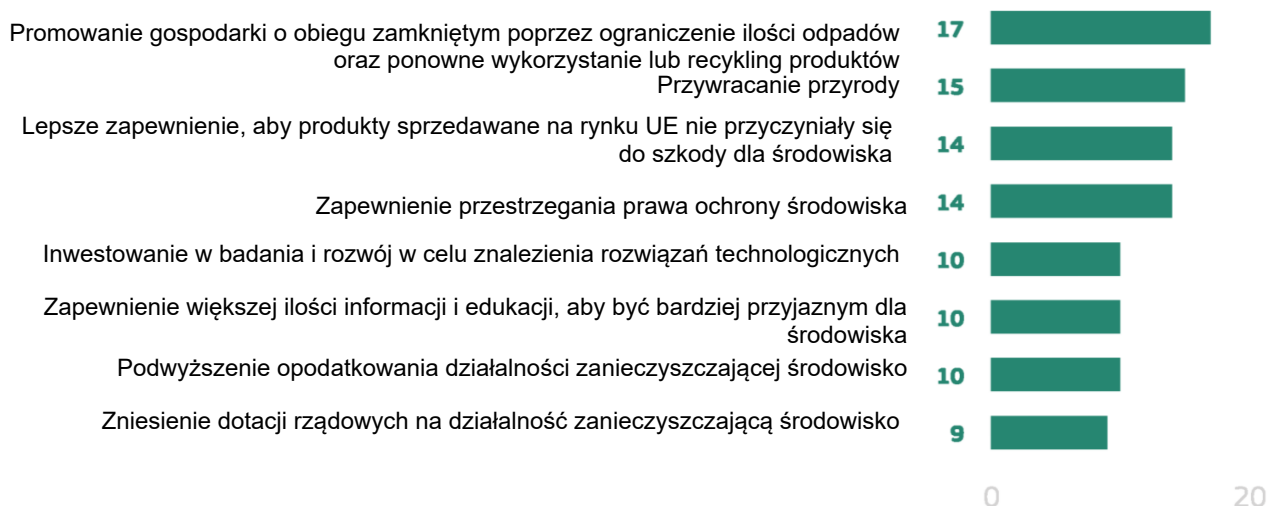
2. Sposoby rozwiązywania problemów środowiskowych

Promowanie gospodarki o obiegu zamkniętym poprzez ograniczanie ilości odpadów oraz ponowne wykorzystanie lub recykling produktów uznaje się za najskuteczniejszy sposób rozwiązywania problemów środowiskowych, a w dalszej kolejności za odbudowę przyrody.

Patrząc na pierwsze działania wybrane na szczycie UE, widzimy, że żadne z nich nie wyróżnia się wyraźnie dużym marginesem. Najbardziej wybrano promowanie gospodarki o obiegu zamkniętym poprzez ograniczenie ilości odpadów oraz ponowne wykorzystanie lub recykling produktów (17 %). Następnie nastąpiła odbudowa zasobów przyrodniczych (15 %), lepsze zapewnienie, aby produkty sprzedawane na rynku UE nie przyczyniały się do szkody dla środowiska, oraz zapewnienie przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska (w obu przypadkach 14 %).

Nieco w tyle pozostają inwestycje w badania i rozwój w celu znalezienia rozwiązań technologicznych, a także zapewnienie większej ilości informacji i edukacji w celu budowania większej świadomości ekologicznej, zwiększenie opodatkowania działań zanieczyszczających (po 10%) i zniesienie dotacji rządowych na działania zanieczyszczające (9%).

QB2a. Które z poniższych działań byłoby Państwa zdaniem najskuteczniejszym sposobem rozwiązania problemów środowiskowych? Najpierw? (UE-27) (%)

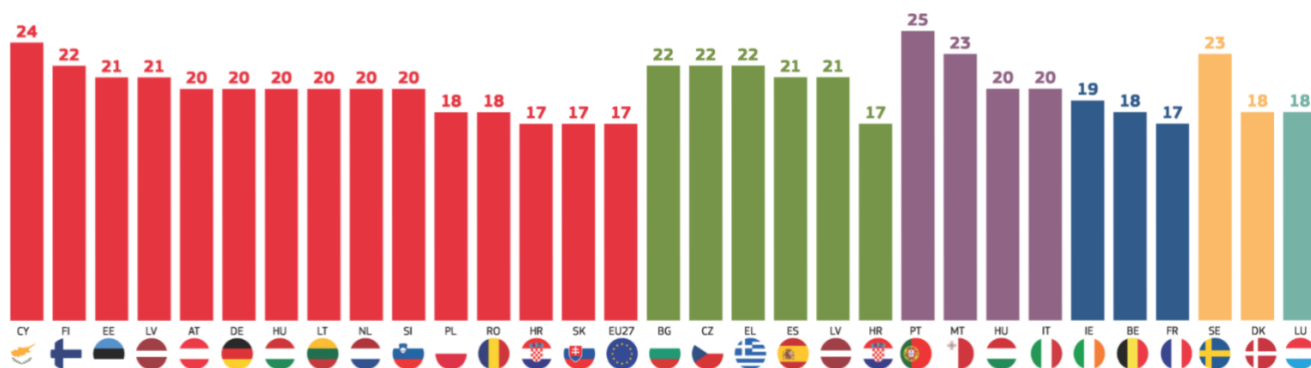
Na poziomie krajowym dostrzegamy pewne różnice, przy czym sześć działań zostało wybranych jako najlepszy wybór w całej UE-27. Zgodnie z ogólnymi wynikami najczęściej wybieranym jest promowanie gospodarki o obiegu zamkniętym poprzez ograniczenie ilości odpadów oraz ponowne wykorzystanie lub recykling produktów, wybieranych w 14 państwach członkowskich, z których wiele pochodzi z Europy Wschodniej i Środkowej, przy czym najwyższe wyniki odnotowano na Cyprze (24 %).

Następnie następuje odbudowa zasobów przyrodniczych, najczęściej wybierana w sześciu państwach członkowskich – z najwyższymi wynikami w Bułgarii, Czechach i Grecji (po 22 %). W przeciwieństwie do średniej UE, gdzie na trzecim miejscu znajduje się lepsze zapewnienie, aby produkty sprzedawane na rynku UE nie przyczyniały się do szkody dla środowiska, zapewnienie przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska jest trzecim najczęściej wybieranym działaniem na szczycie państw członkowskich, najczęściej wybieranym przez cztery państwa członkowskie – z najwyższymi wynikami w Portugalii (25 %).

środowiska, wybranym przez 18% respondentów w Luksemburgu. Zniesienie dotacji rządowych lub zwiększenie opodatkowania nie jest głównym wybranym działaniem w żadnym państwie członkowskim.

QB2a. Które z poniższych działań byłoby Państwa zdaniem najskuteczniejszym sposobem rozwiązania problemów środowiskowych? Najpierw? (%)

- Promowanie gospodarki o obiegu zamkniętym poprzez ograniczenie ilości odpadów oraz ponowne wykorzystanie lub recykling produktów
- Przywracanie przyrody
- Zapewnienie przestrzegania prawa ochrony środowiska
- Lepsze zapewnienie, aby produkty sprzedawane na rynku UE nie przyczyniały się do szkody dla środowiska
- Inwestowanie w badania i rozwój w celu znalezienia rozwiązań technologicznych
- Zapewnienie większej ilości informacji i edukacji, aby być bardziej przyjaznym dla środowiska

W następnej kolejności należy zadbać o to, by produkty sprzedawane na rynku UE nie przyczyniały się do szkody środowisku, a także zapewnić przestrzeganie przepisów dotyczących ochrony środowiska, ponieważ produkty te są najczęściej wybierane w trzech państwach członkowskich – z najwyższymi wynikami w Irlandii (19 %).

Inwestowanie w badania i rozwój w celu znalezienia rozwiązań technologicznych jest wybierane w dwóch krajach nordyckich - Szwecji i Danii, przy czym najwyższy wynik odnotowano w pierwszym z nich (23%).

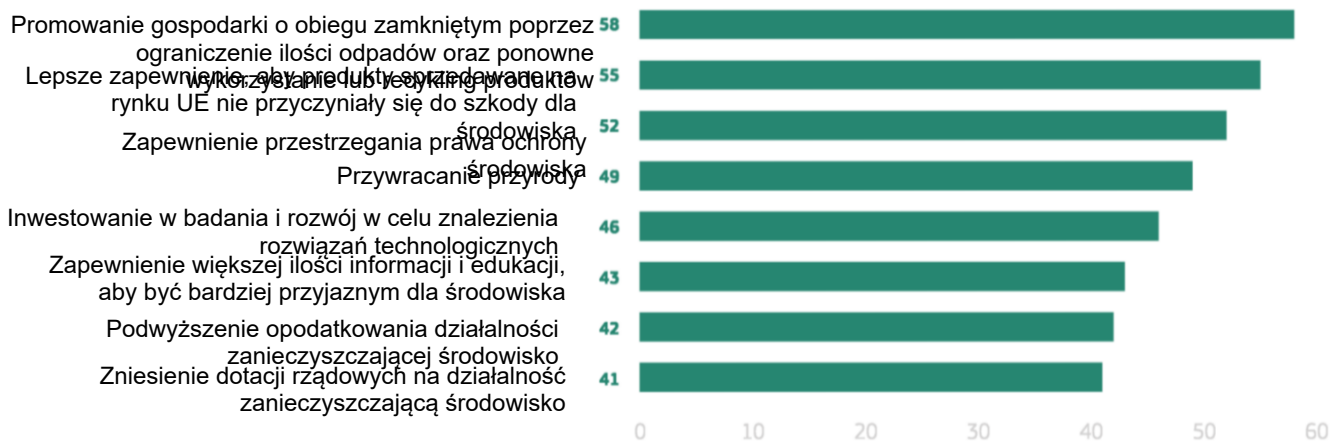
Wreszcie przychodzi zapewnienie większej ilości informacji i edukacji, aby stać się bardziej przyjaznym dla

Zapytani o najsukuteczniejsze działania, które należy podjąć w celu rozwiązania problemów środowiskowych,⁶ 58 % Europejczyków wspomina o promowaniu gospodarki o obiegu zamkniętym poprzez ograniczenie ilości odpadów oraz ponowne wykorzystanie lub recykling produktów na pierwszym, drugim, trzecim lub czwartym miejscu. W sumie 55 % respondentów stwierdziło, że „lepiej zadbać o to, by produkty sprzedawane na rynku UE nie przyczyniały się do szkody dla środowiska”. Mimo to więcej niż jeden na dwóch respondentów (52 %) uważa, że „zapewnienie przestrzegania prawa ochrony środowiska” jest najsukuteczniejszym sposobem rozwiązywania problemów środowiskowych.

49% uważa, że „odbudowa przyrody” byłaby najsukuteczniejsza, 46% wspomina o inwestycjach w badania i rozwój w celu znalezienia technologicznych rozwiązań problemów środowiskowych. 43% uważa, że konieczne jest zapewnienie większej ilości informacji i edukacji, aby być bardziej przyjaznym dla środowiska. 42 % wskazuje na „zwiększenie opodatkowania działalności zanieczyszczającej”, a 41 % twierdzi, że najsukuteczniejszym działaniem byłoby zniesienie dotacji rządowych na działalność zanieczyszczającą.

QB2T. Które z poniższych działań byłoby Państwa zdaniem najsukuteczniejszym sposobem rozwiązania problemów środowiskowych? Najpierw? Po drugie? Po trzecie? Czwarty? (UE-27) (%)

6 QB2. Które z poniższych działań byłoby Państwa zdaniem najsukuteczniejszym sposobem rozwiązania problemów środowiskowych? Najpierw? Po drugie? Po trzecie? Czwarty?

„Promowanie gospodarki o obiegu zamkniętym poprzez ograniczenie ilości odpadów oraz ponowne użycie lub recykling produktów” zajmuje pierwsze miejsce w wykazie na szczeblu UE. Na poziomie krajowym plasuje się na pierwszym miejscu w jedenastu państwach członkowskich, przede wszystkim w Finlandii (67 %), Austrii i Niderlandach (po 65 %). Portugalia (43%), Dania (49%) i Grecja (52%) są jedynymi państwami członkowskimi, w których działanie to nie plasuje się w pierwszej trójce.

Lepsze zapewnienie, aby produkty sprzedawane na rynku UE nie przyczyniały się do szkodzenia środowisku, jest na drugim miejscu na szczeblu UE. Na szczycie listy działań znajduje się jednak Słowacja (65%), Irlandia (63%), Słowenia (60%) i Francja (57%), natomiast zajmuje drugie lub trzecie miejsce w 16 innych państwach członkowskich, w tym w Rumunii i we Włoszech (po 59%), gdzie proporcje są również wysokie.

Zapewnienie przestrzegania prawa ochrony środowiska zajmuje trzecie miejsce na szczeblu UE, zajmując pierwsze miejsce na Malcie (64%), we Włoszech (61%) i na Litwie (60%). Działanie to zajmuje drugie miejsce w sześciu państwach członkowskich, w tym w Portugalii (62 %), gdzie ponad sześć na dziesięć państw popiera to działanie.

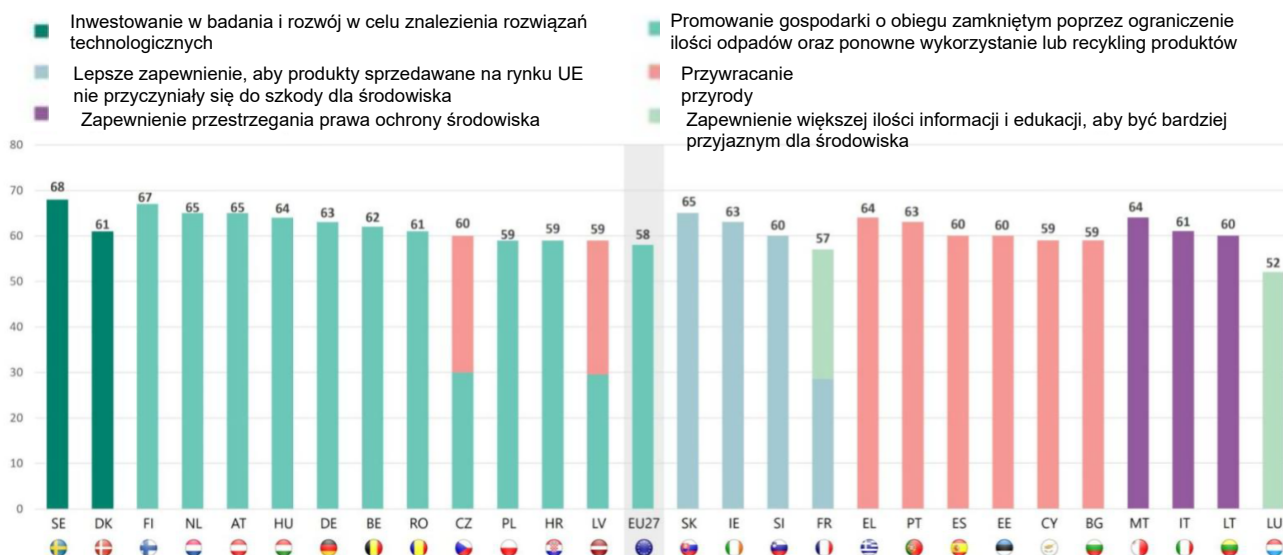
Odbudowa zasobów przyrodniczych zajmuje czwarte miejsce na szczeblu UE, ale zajmuje pierwsze miejsce w ośmiu państwach członkowskich, przede wszystkim w Grecji (64%), Portugalii (63%), Hiszpanii, Estonii i Czechach (wszystkie 60%).

Inwestowanie w badania i rozwój w celu znalezienia technologicznych rozwiązań problemów środowiskowych znajduje się na szczycie listy w Szwecji (68%) i Danii (61%). Odsetek ten jest również wysoki w Finlandii (59%), gdzie punkt ten zajmuje drugie miejsce. Z drugiej strony proporcje dla tej pozycji są najniższe w Bułgarii (38%), gdzie mniej niż czterech na dziesięciu respondentów popiera to podejście.

Zapewnienie bardziej przyjaznej dla środowiska edukacji i edukacji zajmuje pierwsze miejsce we Francji (57%), gdzie podziela tę pozycję, lepiej dbając o to, aby produkty sprzedawane na rynku UE nie przyczyniały się do szkodzenia środowisku. Zapewnienie większej ilości informacji i edukacji zajmuje również pierwsze miejsce w Luksemburgu (52%), drugie w Hiszpanii (54%) i trzecie w pięciu innych państwach członkowskich. Proporcje dla tej pozycji są najniższe w Szwecji (25%) i Holandii (26%), gdzie nieco ponad jedna czwarta respondentów popiera to stanowisko.

Pozostałe dwie pozycje są wymienione rzadziej. Jednak zwiększenie opodatkowania działalności zanieczyszczającej zajmuje trzecie miejsce w Bułgarii (49%) i zniesienie dotacji rządowych na działalność zanieczyszczającą zajmuje trzecie miejsce w Holandii (52%).

QB2T. Które z poniższych działań byłoby Państwa zdaniem najskuteczniejszym sposobem rozwiązania problemów środowiskowych? Najpierw? Po drugie? Po trzecie? Czwarty? (UE-27) (%)

Analiza danych socjodemograficznych pokazuje, że wyniki są zasadniczo spójne w różnych grupach społeczno-demograficznych, chociaż istnieją pewne niewielkie różnice w niektórych pozycjach.

Osoby w wieku 40–54 lat częściej wspominają o „promowaniu gospodarki o obiegu zamkniętym poprzez ograniczenie ilości odpadów oraz ponowne wykorzystanie lub recykling produktów” (60 % w porównaniu z 57–59 %), natomiast osoby w wieku 15–24 lat najczęściej wspominają o „inwestowaniu w badania i rozwój w celu znalezienia rozwiązań technologicznych” (51 % w porównaniu z 43–49 %). Osoby, które kształciły się w pełnym wymiarze godzin do 20 roku życia lub później (51%) oraz studenci (52%), również częściej to mówią.

Specjalne badanie Eurobarometr 550 „Środowisko”

Natomiast osoby, które najwcześniej zakończyły naukę w mieszkające w domu (50 %) i osoby, które przez

QB2T Które z poniższych działań byłoby Państwa zdaniem najskuteczniejszym sposobem rozwiązania problemów środowiskowych? Najpierw? Po drugie? Po trzecie? Czwarty? (% – UE)								
	Promowanie gospodarki o obiegu zamkniętym poprzez ograniczenie ilości odpadów oraz ponowne wykorzystanie lub recykling produktów	Lepsze zapewnienie, aby produkty sprzedawane na rynku UE nie przyczyniały się do szkody dla środowiska	Zapewnienie przestrzegania prawa ochrony środowiska	Przywrócenie przyrody	Investowanie w badania i rozwój w celu znalezienia rozwiązań technologicznych	Zapewnienie większej ilości informacji i edukacji, aby być bardziej przyjaznym dla środowiska	Podwyższenie nie opodatkowania działalności i zanieczyszczającej środowisko	Usuwanie dotacji rządowych na działania, które zanieczyszczają
UE-27	58	55	52	49	46	43	42	41
Płeć								
Człowiek	59	55	52	48	48	43	41	42
Kobieta	58	56	53	49	45	44	43	39
Wiek								
15–24	57	52	54	52	51	45	39	36
25–39	59	54	52	49	49	43	43	43
40–54	60	57	51	48	47	43	43	42
55+	58	56	53	48	43	43	41	40
Edukacja (koniec)								
15-	54	56	55	54	38	47	39	36
16–19	59	55	53	50	45	44	42	40
20+	61	55	51	45	51	41	43	44
Nadal studiuje	57	55	53	50	52	43	41	38
Kategoria społeczno-zawodowa								
Osoby pracujące na własny rachunek	61	52	51	47	46	43	44	43
Kierownicy	57	56	53	45	54	43	44	43
Pozostałe białe kołnierze	60	56	52	46	50	42	43	42
Pracownicy ręczni	61	56	50	50	45	44	41	41
Osoby mieszkające	53	52	54	55	41	50	42	36
Bezrobotni	52	54	52	51	45	49	41	38
Emeryci	58	56	55	48	42	42	41	40
Studenci	56	54	54	51	52	43	42	38
Trudności z płaceniem rachunków								
Przez większość czasu	55	57	49	51	36	50	36	45
Od czasu do czasu	58	56	52	48	45	45	43	42
Prawie nigdy / Nigdy	59	55	53	48	43	42	42	40
Rozważ przynależność do								
Klasa robotnicza	56	54	53	52	43	45	41	38
Niższa klasa średnia	57	54	53	53	42	44	42	40
Klasa średnia	61	57	52	47	48	43	42	41
Wyższa klasa średnia	59	55	52	40	56	41	45	45
Klasa wyższa	62	50	54	44	59	41	47	39
Subiektywna urbanizacja								
wieś wiejska	57	54	52	51	45	44	39	39
Małe / średnie miasto	57	55	54	47	46	44	43	42
Duże miasto	62	57	51	48	49	43	43	40

pełnym wymiarze godzin, częściej wymieniają „dostarczanie większej ilości informacji i edukacji, aby były bardziej przyjazne dla środowiska” (47 % w porównaniu z 41–44 %) oraz „odbudowę przyrody” (55 % w porównaniu z 51 %–53 %) jako najskuteczniejszy sposób rozwiązywania problemów środowiskowych. Osoby

większość czasu mają trudności z opłaceniem rachunków (50 %), częściej wspominają również o „dostarczaniu większej ilości informacji i edukacji, aby były bardziej przyjazne dla środowiska”.

„Promowanie gospodarki o obiegu zamkniętym poprzez ograniczenie ilości odpadów oraz ponowne wykorzystanie

Specjalne badanie Eurobarometr 550 „Środowisko”

lub recykling produktów” jest wymieniane rzadziej wśród respondentów mieszkających na obszarach wiejskich lub w małych/średnich miastach (po 57 %) w porównaniu z respondentami mieszkającymi w dużych miastach (62 %).

II Postawy wobec polityki i prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska

W niniejszym rozdziale skoncentrowano się na roli UE w ochronie środowiska. Respondentów zapytano o rolę UE w prawodawstwie dotyczącym ochrony środowiska i w udzielaniu pomocy państwom spoza UE. Następnie analiza przenosi się na priorytety UE w zakresie ochrony przyrody, opinii publicznej na temat finansowania przejścia na bardziej ekologiczne gospodarki i kto ponosi odpowiedzialność za rozwiązanie problemu zanieczyszczenia.

się temu pomysłowi. Jednocześnie odsetek respondentów, którzy „nie wiedzą”, spadł o dwa punkty procentowe (do 3 %).

Od 2019 r. odsetek osób, które zawarły „całkowite porozumienie”, że UE powinna pomóc państwom trzecim w poprawie ich norm środowiskowych, nieznacznie spadł (-1), czemu towarzyszył gwałtowniejszy wzrost odsetka osób, które się z tym nie zgadzają (+3 punkty procentowe).

1. Rola UE w kształtowaniu polityki ochrony środowiska

Istnieje silne poparcie dla roli prawodawstwa UE w ochronie środowiska.

Respondentów zapytano, w jakim stopniu zgadzają się lub nie zgadzają z dwoma stwierdzeniami dotyczącymi prawa ochrony środowiska w UE.⁷

Ponad czterech na pięciu respondentów (84 %, +1 punkt procentowy od 2019 r.) zgadza się, że prawodawstwo UE w zakresie ochrony środowiska jest niezbędne do ochrony środowiska w ich kraju, w tym 42 %, którzy „całkowicie się zgadzają” (-3) i 42 % (+4), którzy „są skłonni się zgodzić”. Z drugiej strony 13 % (+1) nie zgadza się ze stwierdzeniem, w tym 3 %, które „całkowicie się nie zgadzają” (-1) i 10 % (+2), które „są skłonne się nie zgadzać”.

Nieco mniejszy odsetek (80 %, -1 punkt procentowy od 2019 r.) zgadza się, że UE powinna pomóc państwom trzecim w poprawie ich norm środowiskowych, w tym 36 %, które „całkowicie się zgadzają” (-7) i 44 % (+6), które „dążą się zgodzić”. Z drugiej strony 17 % (+3) nie zgadza się z tym stwierdzeniem, w tym 5 %, którzy „całkowicie się nie zgadzają”, i 12 % (+3), którzy „są skłonni się nie zgadzać”.

Od czasu ostatniego badania w 2019 r. nastąpiły bardzo niewielkie zmiany. Odsetek respondentów, którzy „zgadzają się” co do tego, że prawodawstwo UE w zakresie ochrony środowiska jest niezbędne do ochrony środowiska, wzrósł o jeden punkt procentowy, przy niewielkim wzroście (+1) respondentów sprzeciwiających

QB3. Proszę mi powiedzieć, w jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz z każdym z 1112 następujących stwierdzeń. (UE-27) (%)

Prawodawstwo UE w zakresie ochrony środowiska jest niezbędne do ochrony środowiska w (NASZYM KRAJU)

UE powinna pomóc krajom spoza UE w poprawie ich norm środowiskowych

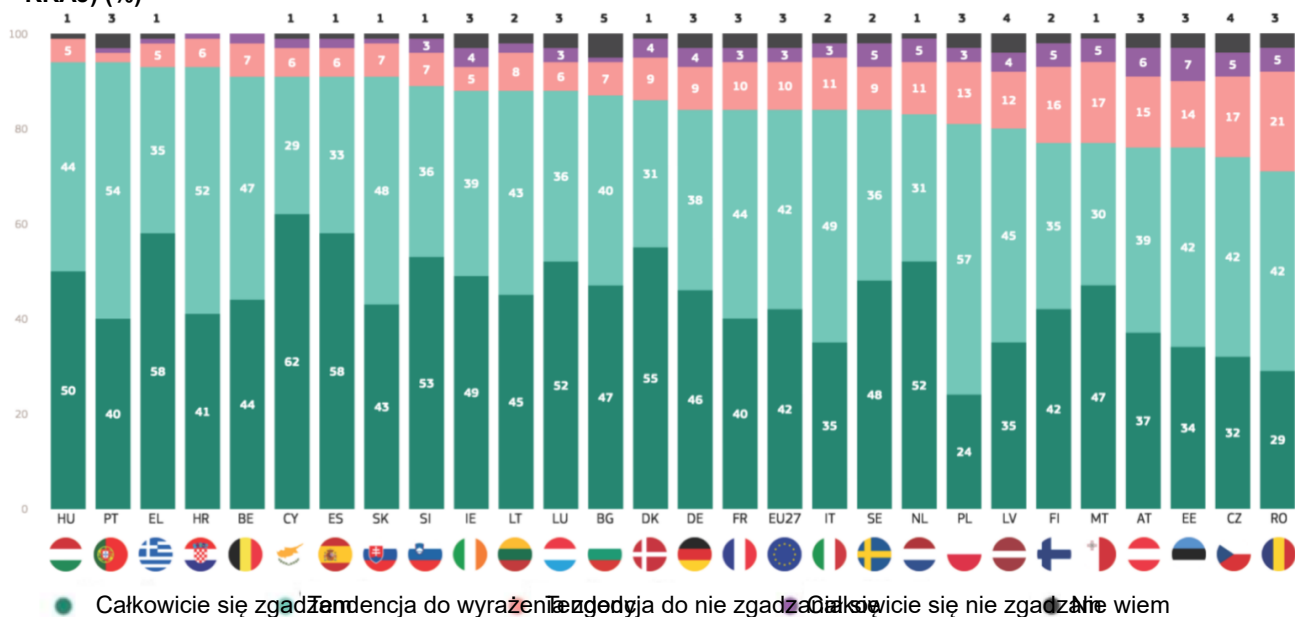

● Całkowicie się zgadzają ● Dążą się zgodzić ● Nie zgadzają się ● Nie wiem ● Całkowicie się nie zgadzają

We wszystkich 27 państwach członkowskich ponad siedmiu na dziesięciu respondentów zgadza się ze stwierdzeniem, że prawodawstwo UE w zakresie ochrony środowiska jest niezbędne do ochrony środowiska w ich kraju. Odsetek respondentów, którzy zgadzają się⁸ z wysokim poziomem 94 % na Węgrzech i w Portugalii, do nieco ponad siedmiu na dziesięciu w Rumunii (71 %) i Czechach (74 %). Respondenci na Cyprze (62%), w Grecji i Hiszpanii (po 58%) najczęściej „całkowicie zgadzają się” ze stwierdzeniem, natomiast odsetek respondentów, którzy zazwyczaj nie zgadzają się z tym pomysłem, jest najwyższy w Rumunii (21%), Czechach i na Malcie (17%). Poziom braku porozumienia jest ogólnie proporcjonalny do poziomu porozumienia, przy czym najwyższy jest w Rumunii (26 %), a najniższy w Portugalii i na Węgrzech (odpowiednio 3 % i 5 %).

Od czasu poprzedniego badania z 2019 r. odsetek respondentów, którzy zgadzają się z tym stwierdzeniem, wzrósł w 10 państwach członkowskich, najbardziej uderzająco w Chorwacji (93 %, +7) i na Węgrzech (94 %, +5), natomiast pozostał niezmienny w Hiszpanii, na Słowacji (91 %) i w Bułgarii (87 %). Odsetek ten spadł natomiast w 14 państwach członkowskich, przede wszystkim w Rumunii (71%, -7) i na Malcie (77%, -6).

**PB3.1. Proszę mi powiedzieć, w jakim stopniu zgadzają się Państwo z każdym z następujących stwierdzeń:-
Unijne prawodawstwo w zakresie ochrony środowiska jest niezbędne do ochrony środowiska w (NASZ KRAJ) (%)**

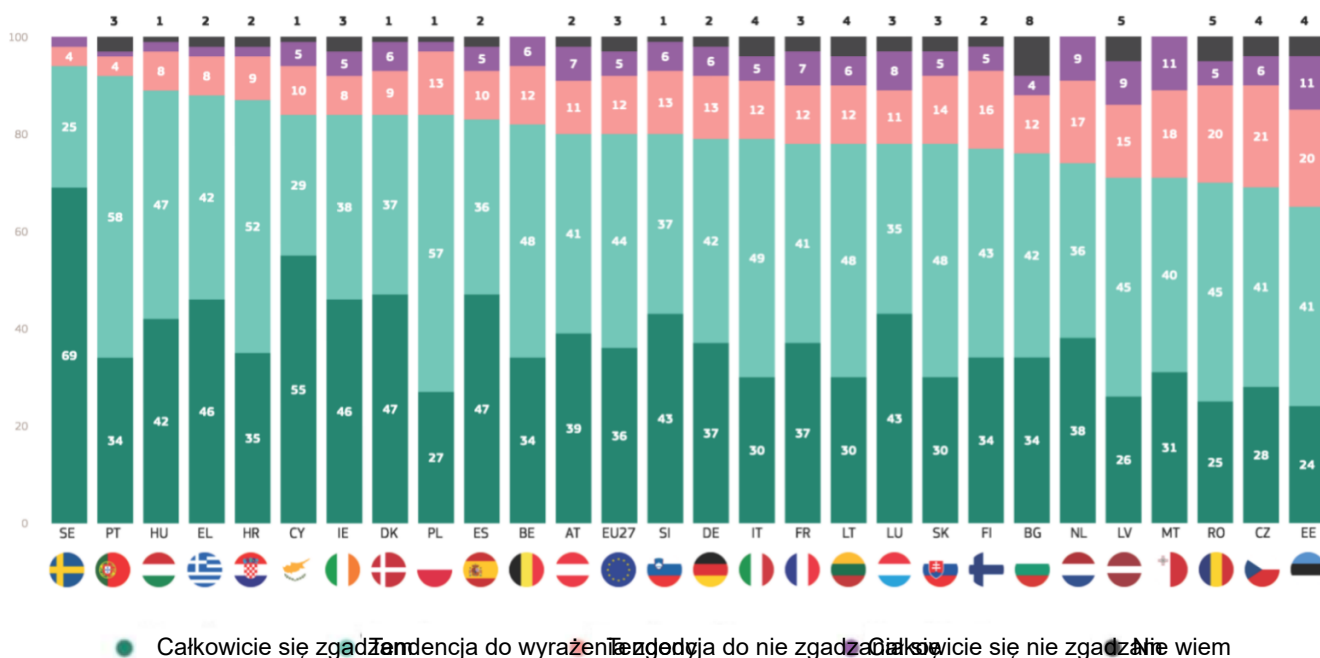

8 Poziom porozumienia jest sumą słów „całkowicie się zgadzam” i „zgadzam się”.

We wszystkich 27 państwach członkowskich ponad sześciu na dziesięciu respondentów zgadza się ze stwierdzeniem, że UE powinna pomagać państwom spoza UE w poprawie ich norm środowiskowych. Odsetek osób wyrażających zgodę⁹ waha się od wysokiego poziomu 94 % w Szwecji i 92 % w Portugalii do najniższego poziomu 65 % w Estonii i 69 % w Czechach. Respondenci w Szwecji (69%) i na Cyprze (55%) najczęściej „całkowicie zgadzają się” z tym stwierdzeniem, natomiast odsetek respondentów, którzy zazwyczaj sprzeciwiają się temu pomysłowi, jest najwyższy w Czechach (21%), Rumunii i Estonii (każde 20%).

Od czasu poprzedniego badania z 2019 r. odsetek respondentów, którzy zgadzają się z tym stwierdzeniem, wzrósł w 10 państwach członkowskich, w szczególności w czterech państwach członkowskich, a mianowicie we Włoszech (79 %, +5), Chorwacji (87 %, +4), Belgii (82 %, +3) i Hiszpanii (83 %, +1). W kolejnych pięciu państwach członkowskich proporcje utrzymały się na tym samym poziomie, natomiast proporcje zmniejszyły się w 18 państwach członkowskich, przede wszystkim na Cyprze (84 %, -9).

PB3.2. Proszę mi powiedzieć, w jakim stopniu zgadzają się Państwo z każdym z poniższych stwierdzeń. - UE powinna pomóc krajom spoza UE w poprawie ich norm środowiskowych (%)

⁹ Poziom porozumienia jest sumą słów „całkowicie się zgadzam” i „zgadzam się”.

Specjalne badanie Eurobarometr 550 „Środowisko”

Analiza danych socjodemograficznych pokazuje następujące wzorce:

Młodszy respondenci są nieco bardziej skłonni niż starsi respondenci zgodzić się z tymi dwoma stwierdzeniami. Zgoda, że prawodawstwo UE w zakresie ochrony środowiska jest niezbędne do ochrony środowiska w ich kraju, waha się od 87 % wśród osób w wieku 15–24 lat do 83 % wśród osób w wieku 55 lat lub starszych, podczas gdy podobny zakres można zaobserwować w proporcji, która zgadza się, że UE powinna pomagać państwu spoza UE w poprawie ich norm środowiskowych (od 84 % wśród osób w wieku 15–24 lat do 78 % wśród osób w wieku 55 lat lub starszych).

Bardziej wykształceni ludzie są bardziej skłonni zgodzić się z tymi dwoma stwierdzeniami. Różnica jest największa w proporcji, która zgadza się, że UE powinna pomagać państwu spoza UE w poprawie ich norm środowiskowych (82% osób, które zakończyły edukację w wieku 20 lat lub więcej, w porównaniu z 78% osób, które zakończyły naukę w wieku 15 lat lub mniej).

Respondenci, którzy przez większość czasu mają trudności z opłaceniem rachunków, rzadziej zgadzają się, że UE powinna pomagać państwu spoza UE w poprawie ich norm środowiskowych (74% w porównaniu z 82% osób, które rzadko lub nigdy nie mają trudności). Różnica jest mniejsza w przypadku drugiego stwierdzenia, chociaż wzór pozostaje taki sam.

Ludzie mieszkający w dużym mieście są bardziej skłonni zgodzić się z tymi dwoma stwierdzeniami; na przykład 87 % respondentów zgadza się, że prawodawstwo UE w zakresie ochrony środowiska jest niezbędne do ochrony środowiska w ich kraju, podczas gdy 81 % mieszka na wsi, a 82 % w małym lub średnim miasteczku.

Osoby, które mają pozytywny wizerunek UE, częściej zgadzają się z tymi stwierdzeniami. Na przykład wśród osób, które mają pozytywny wizerunek UE, 92 % zgadza się ze stwierdzeniem, że prawodawstwo UE w zakresie ochrony środowiska jest niezbędne do ochrony środowiska w ich kraju, w porównaniu z 64 % osób, które mają negatywny wizerunek UE.

QB3.1 Proszę mi powiedzieć, w jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz z każdym z poniższych stwierdzeń. Prawodawstwo UE w zakresie ochrony środowiska jest niezbędne do ochrony środowiska w (NASZYM KRAJU) (% - UE)

	Ogółem „Zgadzam się”	Ogółem „Nie zgadzam się”	Nie wiem
UE-27	84	13	3
Płeć			
Człowiek	84	14	2
Kobieta	85	12	3
Wiek			
15–24	87	11	2
25–39	85	13	2
40–54	85	13	2
55+	83	14	3
Edukacja (koniec)			
15-	84	12	4
16–19	84	14	2
20+	86	12	2
Nadal studiuje	90	7	3
Trudności z płaceniem rachunków			

Przez większość czasu	82	14	4
Od czasu do czasu	82	16	2
Prawie nigdy / Nigdy	86	12	2
Subiektywna urbanizacja			
wieś wiejska	82	15	3
Małe / średnie miasto	85	13	2
Duże miasto	87	11	2
Wizerunek UE			
Pozytywny	92	7	1
Neutral	83	14	3
Negatywne	64	32	4

QB3.2 Proszę mi powiedzieć, w jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz z każdym z poniższych stwierdzeń. UE powinna pomóc krajom spoza UE w poprawie ich norm środowiskowych (% - UE)

	Ogółem „Zgadzam się”	Ogółem „Nie zgadzam się”	Nie wiem
UE-27	80	17	3
Płeć			
Człowiek	80	18	2
Kobieta	80	17	3
Wiek			
15–24	84	14	2
25–39	81	17	2
40–54	80	18	2
55+	78	19	3
Edukacja (koniec)			
15-	78	16	6
16–19	78	19	3
20+	82	17	1
Nadal studiuje	88	10	2
Trudności z płaceniem rachunków			
Przez większość czasu	74	20	6
Od czasu do czasu	78	20	2
Prawie nigdy / Nigdy	82	16	2
Subiektywna urbanizacja			
wieś wiejska	77	20	3
Małe / średnie miasto	79	19	2
Duże miasto	84	14	2
Wizerunek UE			
Pozytywny	88	11	1
Neutral	78	19	3
Negatywne	58	37	5

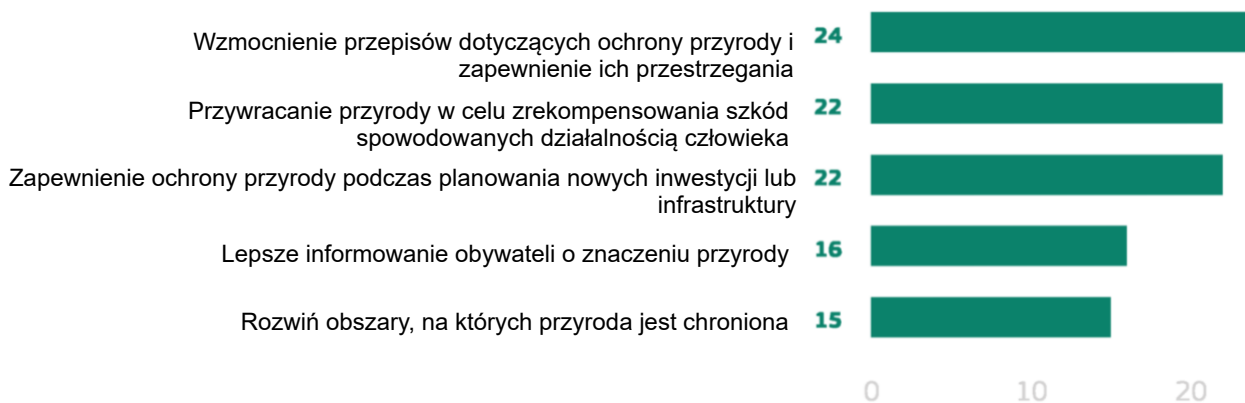

2. Priorytety UE w zakresie ochrony przyrody

Przywracanie przyrody w celu zrehabilitowania szkód spowodowanych działalnością człowieka oraz zapewnienie ochrony przyrody podczas planowania nowych inwestycji lub infrastruktury uznaje się za priorytety UE w zakresie ochrony przyrody.

Na pytanie, jakie główne działania UE powinna priorytetowo traktować w celu ochrony przyrody, najczęściej wybieranym działaniem było wzmocnienie przepisów dotyczących ochrony przyrody i zapewnienie ich przestrzegania (24 %). Bardzo uważnie obserwuje się odbudowę przyrody i zapewnienie jej ochrony podczas planowania nowych inwestycji lub infrastruktury (w obu przypadkach 22 %). Nieco opóźnione jest lepsze informowanie obywateli o znaczeniu przyrody (16 %) i rozszerzanie obszarów, na których przyroda jest chroniona (15 %).

QB13a. Które z poniższych działań UE powinna traktować priorytetowo w celu ochrony przyrody? Najpierw? (UE-27) (%)

Na pytanie o działania, które UE powinna traktować priorytetowo w celu ochrony przyrody,¹⁰ dwa środki zajmują pierwsze miejsce. 45 % wskazuje na „przywrócenie przyrody w celu zrekompensowania szkód spowodowanych działalnością człowieka”, a podobny odsetek 45 % sugeruje zapewnienie ochrony przyrody przy planowaniu nowych inwestycji lub infrastruktury.

Nieco mniejszy odsetek respondentów uważa, że UE powinna wzmocnić przepisy dotyczące ochrony przyrody i zapewnić ich przestrzeganie. 31 proc. chce, aby UE „rozszerzyła obszary, na których przyroda jest chroniona”, a 30 proc. chce, aby UE „lepiej informowała obywateli o znaczeniu przyrody”.

Przywrócenie przyrody w celu zrekompensowania szkód spowodowanych działalnością człowieka znajduje się na szczycie listy na szczeblu UE i zajmuje pierwsze lub wspólne miejsce – pierwsze miejsce w 12 państwach członkowskich, w szczególności w Niemczech i Bułgarii (każde po 55 %). Pozycja ta zajmuje drugie lub trzecie miejsce w pozostałych państwach członkowskich, z wyjątkiem Luksemburga (39%), gdzie zajęła czwarte miejsce.

Zapewnienie ochrony przyrody przy planowaniu nowych inwestycji lub infrastruktury zajmuje pierwsze miejsce na szczeblu UE wśród respondentów w dziewięciu

państwach członkowskich, w tym w Szwecji (63%) i na Malcie (60%), gdzie co najmniej sześciu na dziesięciu respondentów priorytetowo traktuje tę kwestię. Pozycja ta zajmuje drugie lub trzecie miejsce w pozostałych 18 państwach członkowskich.

Wzmocnienie przepisów dotyczących ochrony przyrody i zapewnienie ich przestrzegania zajmuje drugie miejsce na szczeblu UE, ale pierwsze miejsce w sześciu państwach członkowskich, w tym przede wszystkim na Węgrzech (52%) i w Portugalii (48%). Odsetek ten jest również wysoki w Szwecji (55%), Holandii i Finlandii (po 51%), gdzie to stwierdzenie zajmuje drugie miejsce. Rozszerzenie obszarów, na których przyroda jest chroniona, zajmuje trzecie miejsce na szczeblu UE, drugie miejsce w Rumunii (38 %), a także wspólne trzecie miejsce na Cyprze (36 %) dzięki wzmocnieniu przepisów dotyczących ochrony przyrody i zapewnieniu ich przestrzegania oraz Czechom (28 %). Ta pozycja nie znajduje się w pierwszej trójce w żadnym innym kraju. Lepsze informowanie obywateli o znaczeniu przyrody zajmuje drugie miejsce w Irlandii (40 %) i Rumunii (38 %), wraz z dwoma innymi kwestiami, a mianowicie „rozszerzeniem obszarów, na których przyroda jest chroniona”, oraz „wzmocnieniem przepisów dotyczących ochrony przyrody i zapewnieniem ich przestrzegania”. Na

QB13T. Które z poniższych działań UE powinna traktować priorytetowo w celu ochrony przyrody? Najpierw? A potem? (UE-27) (%)

QB13T. Które z poniższych działań UE powinna traktować priorytetowo w celu ochrony przyrody? Po pierwsze? A potem? (% – najczęściej wymieniana odpowiedź w podziale na kraje)

Specjalne badanie Eurobarometr 550 „Środowisko”

drugim końcu skali znajduje się Szwecja, gdzie mniej niż jedna piąta respondentów wspomina o tej pozycji (18%).

Specjalne badanie Eurobarometr 550 „Środowisko”

Analiza danych socjodemograficznych pokazuje, że wyniki są zasadniczo spójne w różnych grupach społeczno-demograficznych, chociaż istnieją pewne niewielkie różnice w niektórych pozycjach.

Osoby, które najdłużej kształciły się w pełnym wymiarze godzin, najczęściej wymieniają „wzmocnienie przepisów dotyczących ochrony przyrody i zapewnienie ich przestrzegania” (47 % w porównaniu z 41–43 %) oraz „zapewnienie ochrony przyrody podczas planowania nowych inwestycji lub infrastruktury” (49 % w porównaniu z 41–43 %). Ten sam schemat dotyczy kadry kierowniczej (odpowiednio 51 % i 49 %) oraz tych, którzy mają pozytywny wizerunek UE (w obu przypadkach 47 %).

Natomiast ci, którzy mają negatywny wizerunek UE, częściej wspominają o „przywracaniu przyrody w celu zrekompensowania szkód spowodowanych działalnością człowieka” (49 % w porównaniu z 45 %) i „rozbudowie obszarów, na których przyroda jest chroniona” (34 % – 29 % – 32 %).

QB13T. Które z poniższych działań UE powinna traktować priorytetowo w celu ochrony przyrody? Po pierwsze ? A potem ? (%)

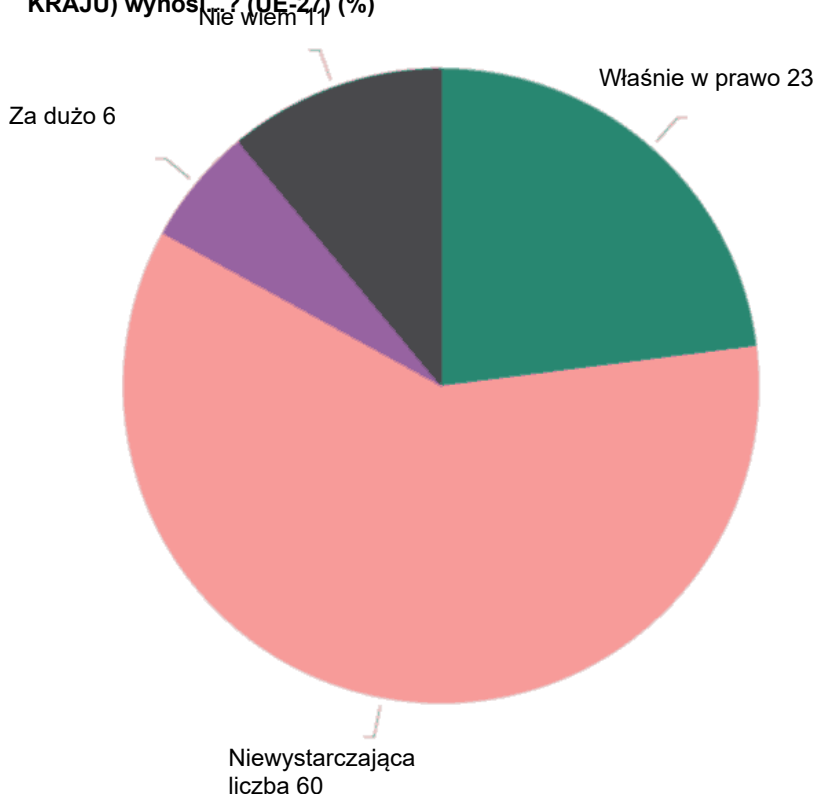
	Przywracanie przyrody w celu zrekompensowania szkód spowodowanych działalnością człowieka	Zapewnienie ochrony przyrody podczas planowania nowych inwestycji lub infrastruktury	Wzmocnienie przepisów dotyczących ochrony przyrody i zapewnienie ich przestrzegania	Rozwiń obszary, na których przyroda jest chroniona	Lepiej informuj obywateli o przodkach natury
UE-27	45	45	44	31	30
Płeć					
Człowiek	45	45	46	30	31
Kobieta	46	45	43	32	30
Wiek					
15–24	43	44	47	33	31
25–39	46	46	44	31	30
40–54	46	45	45	31	30
55+	46	44	43	30	31
Edukacja (koniec)					
15-	45	41	41	31	34
16–19	47	43	43	31	32
20+	45	49	47	30	27
Nadal studiuje	42	46	48	33	29
Kategoria społeczno-zawodowa					
Osoby pracujące na własny rachunek	43	45	44	32	32
Kierownicy	43	49	51	28	28
Pozostałe białe kołnierze	47	48	45	30	28
Pracownicy ręczni	49	43	44	31	30
Osoby mieszkające	44	40	37	36	36
Bezrobotni	45	37	39	35	38
Emeryci	45	44	43	30	31
Studenci	41	47	47	33	29
Trudności z płaceniem rachunków					
Przez większość czasu	44	47	42	29	30
Od czasu do czasu	47	43	43	32	32
Prawie nigdy / Nigdy	45	46	45	30	30
Wizerunek UE					
Pozytywny	45	47	47	29	30
Neutral	45	44	43	32	31
Negatywne	49	41	37	34	30

3. Finansowanie publiczne wspierające przejście na bardziej ekologiczną gospodarkę

Sześciu na dziesięciu Europejczyków uważa, że kwota finansowania publicznego przeznaczona na wsparcie przejścia na bardziej ekologiczną gospodarkę nie jest wystarczająca w ich kraju.

Na pytanie, czy finansowanie publiczne wspierające przejście na bardziej ekologiczną gospodarkę jest „wystarczające”, „sprawiedliwe” czy „zbyt duże”, 60 % respondentów uważa,¹¹ że kwota finansowania publicznego przeznaczona na wsparcie przejścia na bardziej ekologiczną gospodarkę nie jest wystarczająca w ich kraju. Nieco ponad jedną piątą (23%) twierdzi, że finansowanie publiczne jest słuszne, a 6% twierdzi, że jest ono zbyt duże. Warto zauważyć, że ponad jedna dziesiąta respondentów odpowiedziała „nie wiem” lub nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

PB5. Czy uważają Państwo, że kwota finansowania publicznego na wsparcie przejścia na bardziej ekologiczną gospodarkę w (NASZYM KRAJU) wynosi...? (UE-27) (%)

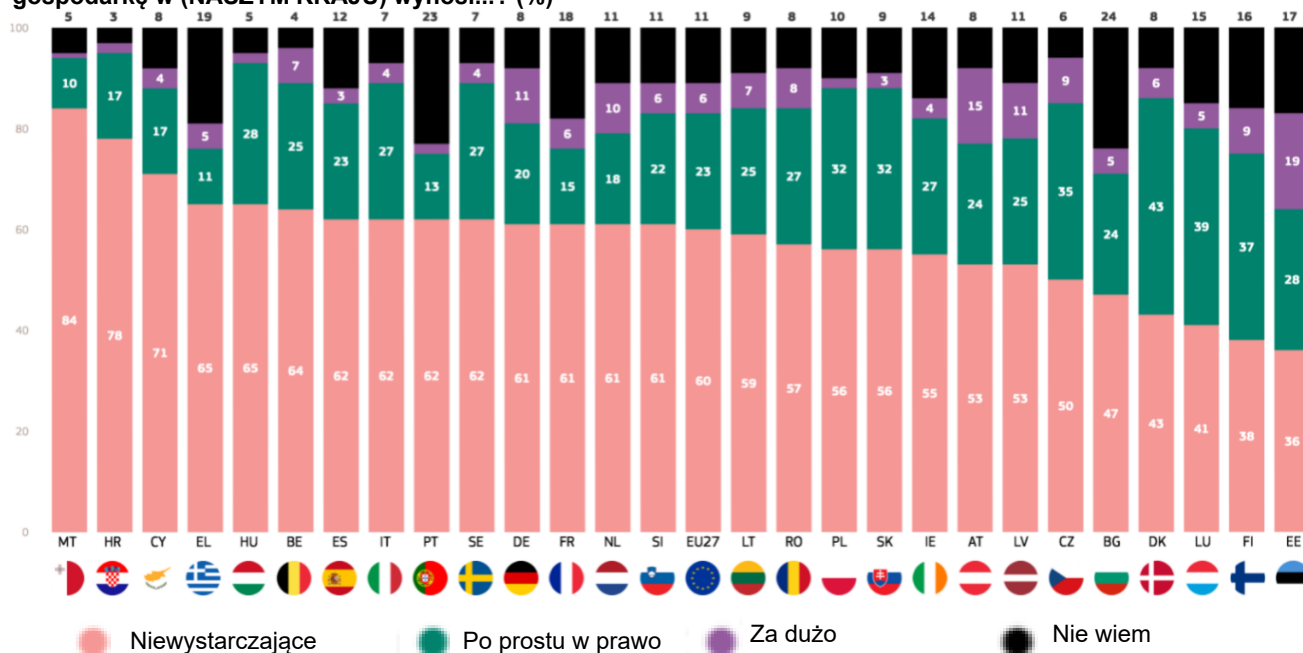

¹¹ QB5. Czy uważają Państwo, że kwota finansowania publicznego na wsparcie przejścia na bardziej ekologiczną gospodarkę w (NASZYM KRAJU) wynosi...?

W 26 państwach członkowskich większość respondentów uważa, że kwota finansowania publicznego przeznaczona na wsparcie przejścia na bardziej ekologiczną gospodarkę w ich kraju nie jest wystarczająca. Proporcje różnią się jednak znacznie w poszczególnych państwach członkowskich.

Najwyższy odsetek respondentów, którzy uważają, że finansowanie jest niewystarczające, znajduje się na Malcie (84 %), w Chorwacji (74 %) i na Cyprze (71 %), natomiast najniższy odsetek respondentów posiadających taką opinię znajduje się w Estonii (36 %) i Finlandii (38 %). Opinia publiczna jest równo podzielona w Danii (43% „niewystarczająco” w porównaniu z 43% „właściwie” i 6% „zbyt dużo”).

PB5. Czy uważają Państwo, że kwota finansowania publicznego na wsparcie przejścia na bardziej ekologiczną gospodarkę w (NASZYM KRAJU) wynosi...? (%)

Odsetek respondentów, którzy uważają, że kwota finansowania publicznego na wsparcie przejścia na bardziej ekologiczną gospodarkę w ich kraju jest odpowiednia, waha się od wysokiego poziomu 43 % w Danii i 39 % w Luksemburgu do około jednego na dziesięciu respondentów na Malcie (10 %) i w Grecji (11 %), gdzie proporcje są najniższe. W sześciu państwach członkowskich odsetek ten przekracza trzydzieści procent.

Stosunkowo niewiele respondentów uważa, że kwota finansowania publicznego na wsparcie przejścia na bardziej ekologiczną gospodarkę w ich kraju jest zbyt wysoka, przy czym najwyższy odsetek tych respondentów odnotowano w Estonii (19 %), Austrii (15 %), Niemczech i na Łotwie (11 %), gdzie ponad jedna dziesiąta respondentów czuła się w ten sposób.

Warto zauważyć, że w 14 państwach członkowskich co najmniej jedna dziesiąta respondentów twierdzi, że nie zna odpowiedzi lub jej nie udziela. Odsetek tych respondentów jest najwyższy w Bułgarii (24%) i Portugalii (23%), gdzie stanowią ponad jedną piątą respondentów.

Analiza danych socjodemograficznych pokazuje, że wyniki są zasadniczo spójne w różnych grupach społeczno-demograficznych. Respondenci, którzy kontynuowali naukę w pełnym wymiarze godzin do 20. roku życia lub później, częściej jednak uważają, że finansowanie publiczne wspierające przejście na bardziej ekologiczną gospodarkę w ich kraju jest zbyt niskie (62 %) niż ci, którzy zakończyli naukę wcześniej (53–60 %). Ten sam wzorec dotyczy kadry kierowniczej (66% w porównaniu z 54%-62%) i osób, które mają pozytywny wizerunek UE (62%) w porównaniu z osobami, które mają negatywny wizerunek (55%).

QB5 Czy uważają Państwo, że kwota finansowania publicznego na wsparcie przejścia na bardziej ekologiczną gospodarkę w (NASZYM KRAJU) wynosi...? (% – UE)

	Po prostu w prawo	Niewystarczające	Za dużo	Nie wiem
UE-27	23	60	6	11
Płeć				
Człowiek	25	58	7	10
Kobieta	22	61	5	12
Wiek				
15–24	23	61	5	11
25–39	24	61	6	9
40–54	25	61	7	7
55+	21	58	7	14
Edukacja (koniec)				
15-	22	53	6	19
16–19	23	60	7	10
20+	23	62	7	8
Nadal studiuje	26	62	2	10
Kategoria społeczno-zawodowa				
Osoby pracujące na własny rachunek	24	59	8	9
Kierownicy	23	66	5	6
Pozostałe białe kołnierze	26	61	5	8
Pracownicy ręczni	24	59	7	10
Osoby mieszkające	20	58	7	15
Bezrobotni	20	54	9	17
Emeryci	21	58	6	15
Studenci	24	62	4	10
Trudności z płaceniem rachunków				
Przez większość czasu	16	61	7	16
Od czasu do czasu	22	60	8	10
Prawie nigdy / Nigdy	25	59	5	11
Wizerunek UE				
Pozytywny	26	62	3	9
Neutral	22	60	6	12
Negatywne	16	55	16	13

4. Odpowiedzialność za usuwanie zanieczyszczeń

Ponad dziewięciu na dziesięciu Europejczyków uważa, że przedsiębiorstwa powinny ponosić koszty usuwania zanieczyszczeń.

Jeżeli chodzi o koszty usuwania zanieczyszczeń,¹² 92 % respondentów zgadza się ze stwierdzeniem, że przedsiębiorstwa powinny ponosić koszty usuwania zanieczyszczeń, w tym 59 %, którzy całkowicie się z tym zgadzają, i 33 %, którzy zazwyczaj się z tym zgadzają. 7% nie zgadza się z tym stwierdzeniem, 60/o ma tendencję do nie zgadzania się, a 1% całkowicie się z tym nie zgadza).

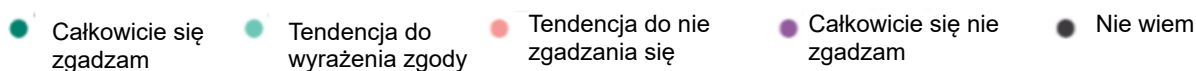
Prawie trzy czwarte respondentów (74 %) zgadza się ze stwierdzeniem, że organy publiczne powinny ponosić koszty usuwania zanieczyszczeń, w tym 30 % respondentów, którzy całkowicie się z tym zgadzają, i 44 %, którzy zazwyczaj się z tym zgadzają. Z drugiej strony 23% respondentów nie zgadza się z tym stwierdzeniem (16% ma tendencję do nie zgadzania się, a 7% całkowicie się z tym nie zgadza). 3% respondentów „nie wie” lub nie udziela odpowiedzi na to pytanie.

QB4. Proszę powiedzieć, w jakim stopniu zgadzają się Państwo z następującymi stwierdzeniami dotyczącymi kosztów usuwania zanieczyszczeń (UE-27) (%)

Przedsiębiorstwa powinny ponosić koszty usuwania zanieczyszczeń

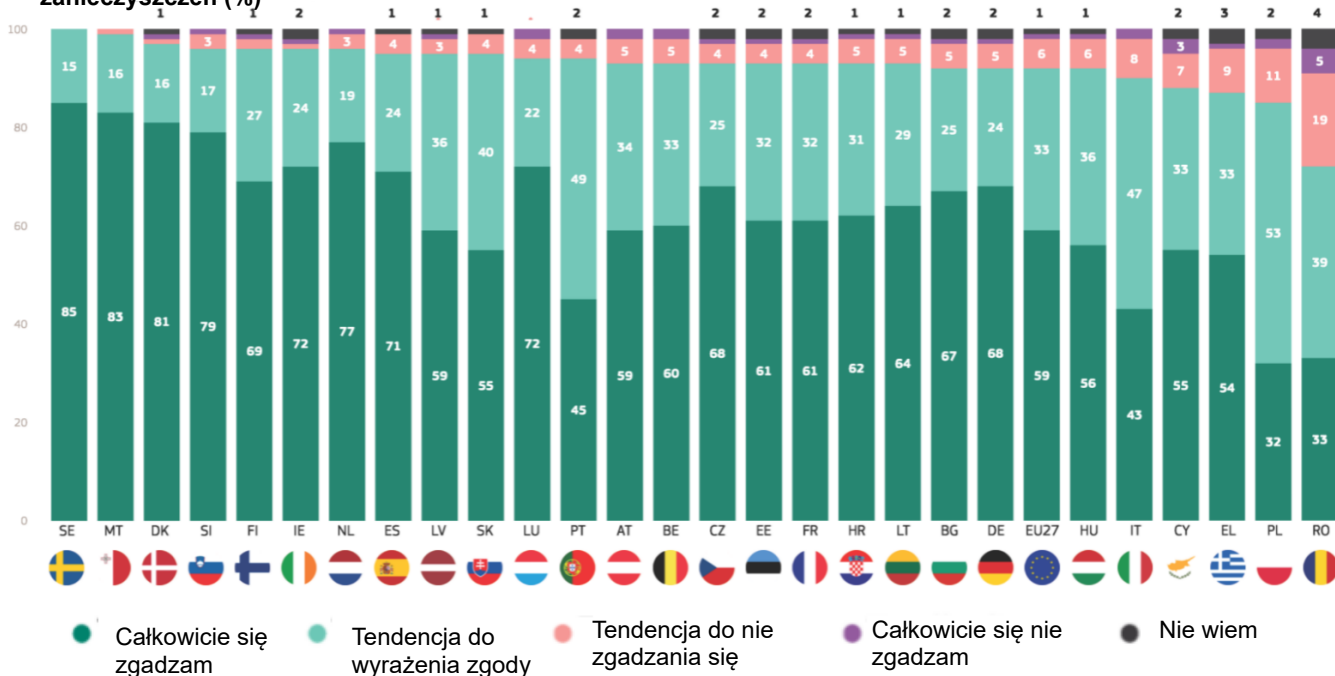
Władze publiczne powinny pokrywać koszty usuwania zanieczyszczeń

12 Pyt.4. Proszę mi powiedzieć, w jakim stopniu zgadzają się Państwo z następującymi stwierdzeniami dotyczącymi kosztów usuwania zanieczyszczeń? 1. Władze publiczne powinny pokrywać koszty usuwania zanieczyszczeń, 2. Przedsiębiorstwa powinny ponosić koszty usuwania zanieczyszczeń

We wszystkich 27 państwach członkowskich ponad siedmiu na dziesięciu respondentów uważa, że przedsiębiorstwa powinny ponosić koszty usuwania zanieczyszczeń, przy czym odsetek ten sięga od 100 % w Szwecji i 99 % w Danii do 72 % w Rumunii, 85 % w Polsce, 87 % w Grecji i 88 % na Cyprze.

QB4.2. Proszę mi powiedzieć, w jakim stopniu zgadzają się Państwo z następującymi stwierdzeniami dotyczącymi kosztów usuwania zanieczyszczeń – przedsiębiorstwa powinny pokrywać koszty usuwania zanieczyszczeń (%)

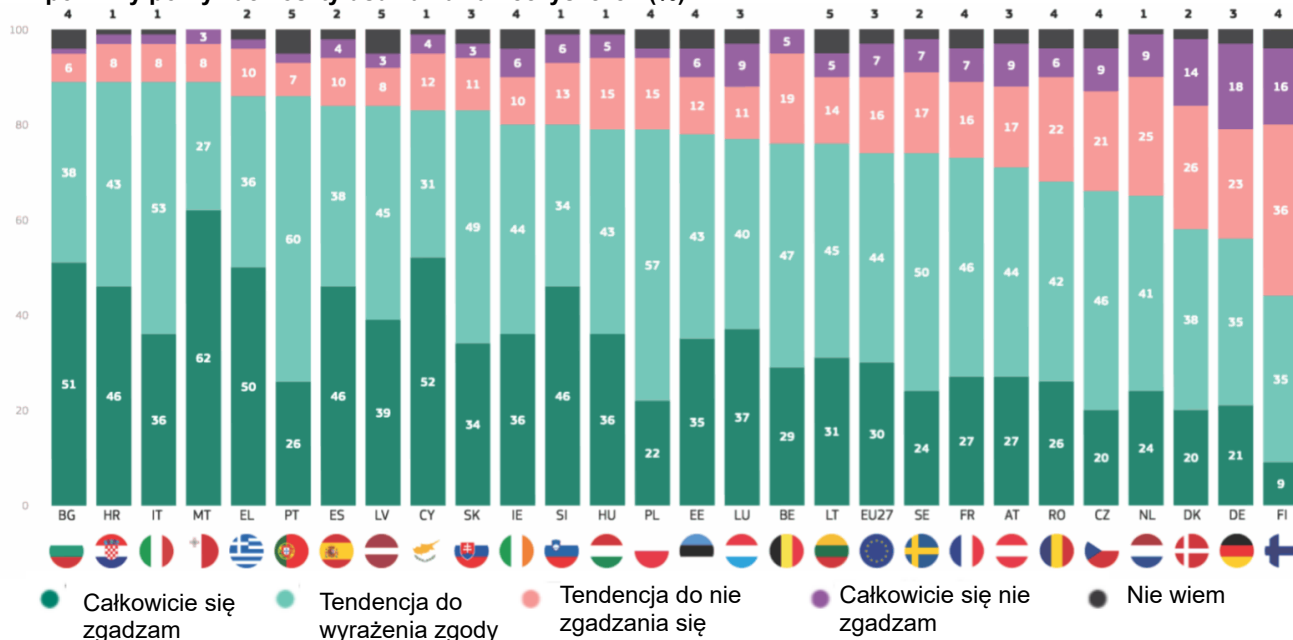

W ośmiu państwach członkowskich ponad 70 % respondentów całkowicie zgadza się z tym pomysłem, przede wszystkim w Szwecji (85 %), na Malcie (83 %) i w Danii (81 %), natomiast tylko 32 % w Polsce i 33 % w Rumunii całkowicie zgadza się z tym pomysłem.

Odsetek respondentów, którzy się z tym nie zgadzają, jest najwyższy w Rumunii (24%). W kolejnych czterech państwach członkowskich co najmniej jedna dziesiąta respondentów nie zgadza się: Polska (13%), Grecja, Cypr i Włochy (po 10%)

W 26 państwach członkowskich większość respondentów zgadza się ze stwierdzeniem, że władze publiczne powinny ponosić koszty usuwania zanieczyszczeń. W tej grupie państw członkowskich proporcje są bardzo zróżnicowane. Są one najwyższe w Bułgarii, Chorwacji, we Włoszech i na Malcie (wszystkie 89 %), a najniższe w Niemczech (56 %) i Danii (58 %). W Finlandii mniejszość respondentów podziela tę opinię: 44% zgadza się, a 52% się nie zgadza.

QB4.1. Proszę mi powiedzieć, w jakim stopniu zgadzają się lub nie zgadzają się Państwo z następującymi stwierdzeniami dotyczącymi obsady zajmującej się usuwaniem zanieczyszczeń – władze publiczne powinny pokrywać koszty usuwania zanieczyszczeń (%)

Odsetek respondentów, którzy całkowicie zgadzają się z tym stwierdzeniem, jest szczególnie wysoki na Malcie (62%) i Cyprze (52%), gdzie ponad połowa respondentów całkowicie się zgadza.

Z drugiej strony ponad jedna trzecia respondentów nie zgadza się ze stwierdzeniem. W Finlandii większość (52%) nie zgadza się z tym stwierdzeniem, przy czym 41% Niemców, 40% Duńczyków i 34% Holendrów nie zgadza się z tym stwierdzeniem.

Specjalne badanie Eurobarometr 550 „Środowisko”

Z analizy danych socjodemograficznych wynika, co następuje:

Młodszy respondenci są bardziej skłonni uznać, że organy publiczne powinny ponosić koszty usuwania zanieczyszczeń (80 %) w porównaniu z innymi grupami wiekowymi (70–76 %). Studenci (78%) i osoby mieszkające w domu (76%) również częściej to mówią niż inne grupy zawodowe. Ten sam wzorec dotyczy osób mieszkających w dużych miastach (78%), zwłaszcza w porównaniu z osobami mieszkającymi na wsi (71%). Wreszcie, ci, którzy mają pozytywny wizerunek UE (77%), również zgadzają się z tym stwierdzeniem niż ci, którzy mają negatywny wizerunek (67%).

Wzorce odpowiedzi są jeszcze bardziej spójne, jeśli chodzi o odpowiedzialność firm. Największe różnice występują między respondentami, którzy mają pozytywny wizerunek UE, a tymi, którzy go nie mają. 95 % respondentów uważa, że przedsiębiorstwa powinny ponosić koszty usuwania zanieczyszczeń, podczas gdy tylko 87 % respondentów, którzy mają negatywny wizerunek, to robi.

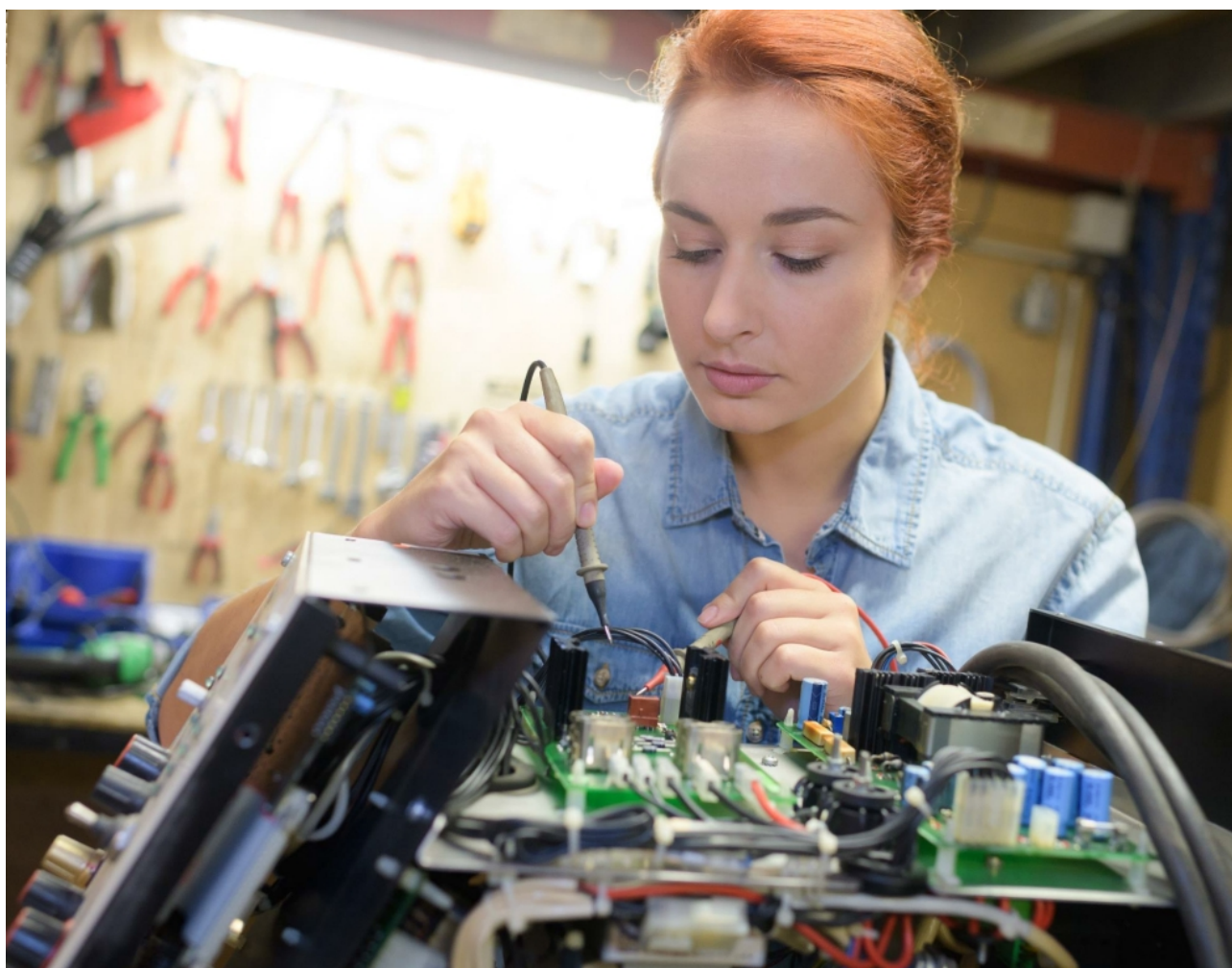
QB4.1 Proszę mi powiedzieć, w jakim stopniu zgadzają się Państwo lub nie z następującymi stwierdzeniami dotyczącymi kosztów usuwania zanieczyszczeń Organy publiczne powinny pokrywać koszty usuwania zanieczyszczeń (% - UE)

	Ogółem „Zgadzam się”	Ogółem „Nie zgadzam się”	Nie wiem
UE-27	74	23	3
Płeć			
Człowiek	71	26	3
Kobieta	76	21	3
Wiek			
15–24	80	17	3
25–39	76	22	2
40–54	74	24	2
55+	70	26	4
Edukacja (koniec)			
15-	73	22	5
16–19	76	21	3
20+	70	28	2
Nadal studiuje	79	18	3
Kategoria społeczno-zawodowa			
Osoby pracujące na własny rachunek	76	22	2
Kierownicy	71	27	2
Pozostałe białe kołnierze	77	21	2
Pracownicy ręczni	74	24	2
Osoby mieszkające	76	19	5
Bezrobotni	76	20	4
Emeryci	71	25	4
Studenci	78	19	3
Trudności z płaceniem rachunków			
Przez większość czasu	71	26	3
Od czasu do czasu	74	24	2

Prawie nigdy / Nigdy	78	19	3
Wizerunek UE			
Pozytywny	77	21	2
Neutral	74	23	3
Negatywne	67	30	3

QB4.2 Proszę mi powiedzieć, w jakim stopniu zgadzają się Państwo z następującymi stwierdzeniami dotyczącymi kosztów usuwania zanieczyszczeń Przedsiębiorstwa powinny ponosić koszty usuwania zanieczyszczeń (% - UE)

	Ogółem „Zgadzam się”	Ogółem „Nie zgadzam się”	Nie wiem
UE-27	92	7	1
Płeć			
Człowiek	92	7	1
Kobieta	91	7	2
Wiek			
15–24	91	8	1
25–39	90	9	1
40–54	91	8	1
55+	92	6	2
Edukacja (koniec)			
15-	89	8	3
16–19	91	8	1
20+	92	7	1
Nadal studiuje	94	5	1
Kategoria społeczno-zawodowa			
Osoby pracujące na własny rachunek	90	9	1
Kierownicy	93	6	1
Pozostałe białe kołnierze	92	7	1
Pracownicy ręczni	90	9	1
Osoby mieszkające	90	8	2
Bezrobotni	90	8	2
Emeryci	92	6	2
Studenci	92	7	1
Trudności z płaceniem rachunków			
Przez większość czasu	90	8	2
Od czasu do czasu	92	7	1
Prawie nigdy / Nigdy	92	6	2
Wizerunek UE			
Pozytywny	95	5	0
Neutral	89	9	2
Negatywne	87	11	2

III. Ekologiczna gospodarka o obiegu zamkniętym

W trzecim rozdziale skupiono się na wysiłkach obywateli na rzecz ograniczenia ilości odpadów, ich postrzeganiu najbardziej problematycznych rodzajów odpadów oraz ich gotowości do płacenia więcej za zrównoważone produkty.

1. Działania obywateli na rzecz ograniczenia ilości odpadów

Ponad połowa Europejczyków rozważyłaby prawidłowe sortowanie odpadów lub stosowanie opakowań wielokrotnego użytku w celu zmniejszenia ilości odpadów.

Na pytanie, co respondenci zrobiliby osobiście, aby zmniejszyć ilość odpadów,¹³ większość z nich stwierdziła, że prawidłowo posortowałaby swoje odpady do recyklingu. Następnie stosuje się opakowania wielokrotnego użytku, a przede wszystkim kupuje produkty, które nie mają więcej opakowań niż to konieczne. Ostatnio kupuje się przede wszystkim produkty w opakowaniach z recyklingu.

PB6. Które z poniższych działań rozważają Państwo samodzielnie w celu zmniejszenia ilości odpadów? Wybierz wszystkie opcje, które Cię dotyczą. (MOŻLIWE WIELE ODPOWIEDZI) (UE-27) (%)

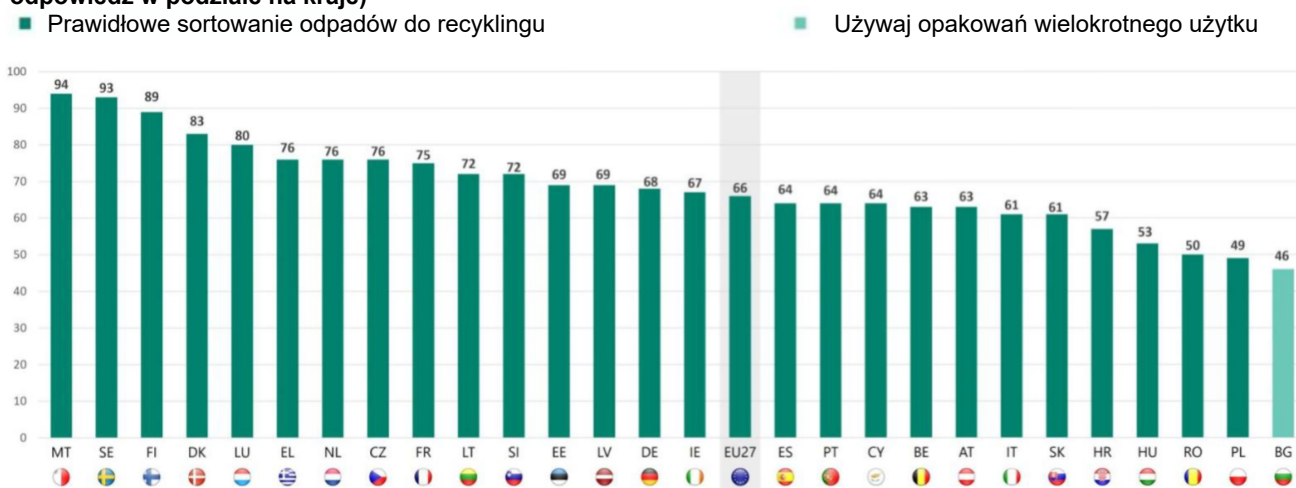

13 QB6. Które z poniższych działań rozważają Państwo samodzielnie w celu zmniejszenia ilości odpadów?

„Prawidłowe sortowanie moich odpadów” jest najczęściej wybieranym działaniem w 26 państwach członkowskich. Najczęściej wybierany jest na Malcie (94%) i w Szwecji (93%), gdzie ponad dziesięciu na dziesięciu respondentów twierdzi, że rozważyłoby prawidłowe sortowanie odpadów. Odsetek ten jest najniższy w Bułgarii (40%), gdzie działanie to zajmuje drugie miejsce.

„Korzystanie z opakowań wielokrotnego użytku” zajmuje drugie miejsce na szczycie UE, zajmując pierwsze miejsce w Bułgarii (46 %). We wszystkich pozostałych państwach członkowskich pozycja ta zajmuje drugie lub trzecie miejsce. Odsetek ten jest szczególnie wysoki w Szwecji (82%) i na Malcie (74%).

PB6. Które z poniższych działań rozważają Państwo samodzielnie w celu zmniejszenia ilości odpadów? Wybierz wszystkie opcje, które Cię dotyczą. (WIELE MOŻLIWYCH ODPOWIEDZI) (% – najczęściej wymieniana odpowiedź w podziale na kraje)

„Pierwsze zakupy produktów, które nie mają więcej opakowań niż to konieczne” zajmują drugie lub trzecie miejsce w 23 państwach członkowskich, w tym w Szwecji (81 %), gdzie wzmianki są najwyższe. Na Cyprze (28%), w Portugalii (29%), na Malcie (33%) i na Litwie (34%) pozycja ta nie znajduje się w pierwszej trójce.

„Pierwszy zakup produktów w opakowaniach z recyklingu” zajmuje drugie miejsce we Włoszech (40 %) i jest trzecim najczęściej wybieranym działaniem w sześciu państwach członkowskich, w tym w Grecji (53 %). Warto zauważyć, że Szwecja (71%) ma najwyższy odsetek respondentów wymieniających tę kwestię, chociaż kwestia ta nie znajduje się w pierwszej trójce kraju.

Analiza danych socjodemograficznych pokazuje, że wzorce odpowiedzi są w dużej mierze spójne między różnymi grupami socjodemograficznymi.

Niektóre drobne różnice można zaobserwować u tych, którzy pozostali w pełnym wymiarze godzin edukacji do 20 roku życia lub dłużej.

Grupa ta jest bardziej skłonna do systematycznego wymieniania wszystkich w odniesieniu do indywidualnych działań mających na celu zmniejszenie ilości odpadów. Ten sam wzorec ma zastosowanie do kadry kierowniczej oraz w mniejszym stopniu do osób samozatrudnionych i studentów. Na przykład 55 % kadry kierowniczej twierdzi, że „kupi przed wszystkim produkty, które nie mają więcej opakowań niż jest to konieczne”, w porównaniu z 43 % osób zajmujących się domem.

Respondenci mieszkający w dużych miastach częściej wymieniają wszystkie cztery działania niż osoby mieszkające na obszarach wiejskich. Na przykład 57 % osób mieszkających na obszarach miejskich wspomina o „opakowaniach wielokrotnego użytku” w porównaniu z 49 % osób mieszkających na obszarach wiejskich.

QB6 Które z poniższych działań rozważyliby Państwo, podejmując własne działania w celu zmniejszenia ilości odpadów? Wybierz wszystkie opcje, które Cię dotyczą. (WIELE MOŻLIWYCH ODPOWIEDZI) (% - UE)

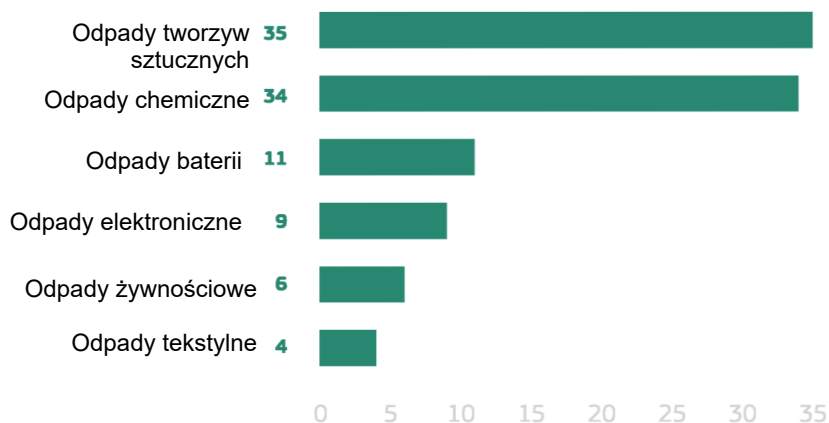
	Prawidłowe sortowanie odpadów	Używaj opakowań wielokrotnego użytku	Przed wszystkim kupuj produkty, które nie mają więcej opakowań niż to konieczne	Głównie kupuj produkty w opakowaniach z recyklingu
UE-27	66	52	49	41
Edukacja (koniec)				
15-	64	45	41	35
16–19	64	47	47	39
20+	69	58	56	45
Nadal studiuje	65	59	49	49
Kategoria społeczno-zawodowa				
Osoby pracujące na własny rachunek	64	52	52	44
Kierownicy	67	55	55	47
Pozostałe białe kołnierze	65	54	51	43
Pracownicy ręczni	64	49	47	38
Osoby mieszkające	64	41	43	35
Bezrobotni	67	50	49	35
Emeryci	68	50	49	40
Studenci	65	58	48	47
Subiektywna urbanizacja				
wieś wiejska	63	49	47	38
Małe / średnie miasto	67	50	47	40
Duże miasto	67	57	54	46

2. Najbardziej problematyczne rodzaje odpadów

Europejczycy uważają, że odpady z tworzyw sztucznych i odpady chemiczne są najbardziej problematycznymi rodzajami odpadów w ich kraju.

Na pytanie, który rodzaj odpadów uznano za najbardziej problematyczny, respondenci z UE najczęściej wybierali odpady z tworzyw sztucznych i odpady chemiczne (odpowiednio 35 % i 34 %). Inne rodzaje odpadów pozostają daleko w tyle, a kolejne miejsca zajmują odpady baterii (11 proc.), odpady elektroniczne (9 proc.), odpady żywnościowe (6 proc.) i odpady włókiennicze (4 proc.).

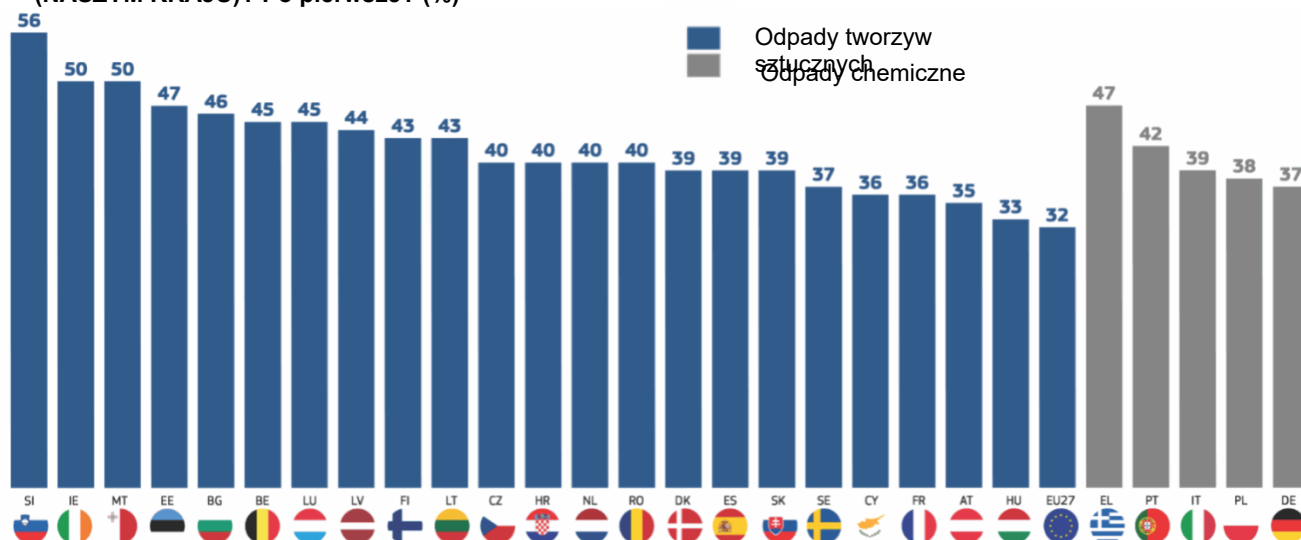
Pytanie 87a. Które z poniższych rodzajów odpadów są Państwa zdaniem najbardziej problematyczne w (NASZYM KRAJU)? Po pierwsze? (UE-27) (%)

W 22 państwach członkowskich odpady z tworzyw sztucznych uznaje się za najbardziej problematyczny rodzaj odpadów w ich krajach. Dotyczy to w szczególności Słowenii (56%), Irlandii (50%) i Malty (50%).

Spośród pozostałych pięciu państw członkowskich za najbardziej problematyczne uznano odpady chemiczne. Dotyczy to w szczególności Grecji (47%), Portugalii (42%) i Włoch (37%).

QB7a. Które z poniższych rodzajów odpadów są Państwa zdaniem najbardziej problematyczne w (NASZYM KRAJU)? Po pierwsze? (%)

Podczas oceny najbardziej problematycznych rodzajów odpadów w swoim kraju,¹⁴ gdy respondenci proszeni są o wskazanie dwóch rodzajów, 61 % Europejczyków klasyfikuje odpady z tworzyw sztucznych jako najbardziej lub drugie najbardziej problematyczne. Na drugim miejscu plasują się odpady chemiczne (60 %). Daleko za tymi dwoma wskaźnikami plasują się odpady elektroniczne, wybrane przez 27 % respondentów, a następnie odpady baterii (26 %). Około jedna dziesiąta respondentów wymienia marnotrawienie żywności (12 %) i odpady włókiennicze (10 %).

14 Pyt.7. Które z poniższych rodzajów odpadów są Państwa zdaniem najbardziej problematyczne w (NASZYM KRAJU)? Po pierwsze? A potem?

Odpady z tworzyw sztucznych zajmują pierwsze miejsce na szczycie UE i są najczęściej wymienianą pozycją w 20 państwach członkowskich, w szczególności w Słowenii (75%), Irlandii (74%) i Belgii (71%), gdzie zostały wybrane przez ponad siedmiu na dziesięciu respondentów. W Szwecji (59%) zajmuje pierwsze miejsce wśród odpadów chemicznych. Odpady z tworzyw sztucznych zajmują drugie miejsce w pozostałych siedmiu państwach członkowskich.

Odpady chemiczne zajmują drugie miejsce na szczycie UE, ale zajmują pierwsze miejsce w ośmiu państwach członkowskich, zwłaszcza w Grecji (73%), gdzie proporcje są najwyższe. Zajmuje drugie miejsce w 18 państwach członkowskich, z których najwyższa znajduje się w Hiszpanii (64%). Zajmuje trzecie miejsce w jednym państwie członkowskim, Irlandii, gdzie prawie jedna trzecia (32%) uważa go za najważniejszy rodzaj odpadów w swoim kraju.

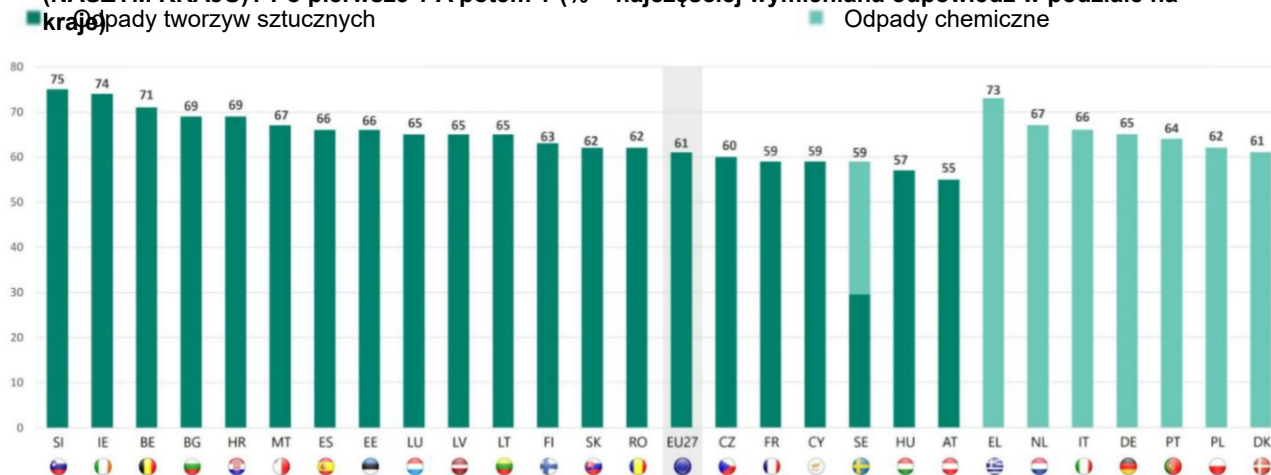
Odpady elektroniczne zajmują trzecie miejsce na poziomie UE, ale drugie w Szwecji (31%). Odpady elektroniczne są trzecim najczęściej wymienianym rodzajem odpadów w 15 państwach członkowskich. Nie plasuje się w pierwszej trójce w pozostałych 11 państwach członkowskich.

Odpady baterii są trzecim najczęściej wymienianym rodzajem odpadów w dziewięciu państwach członkowskich, w tym na Cyprze (51%), gdzie proporcje są najwyższe. Nie plasuje się w pierwszej trójce w pozostałych 18 państwach członkowskich. Na drugim końcu skali tylko 12% respondentów wspomina o tego rodzaju odpadach w Irlandii.

Marnotrawienie żywności zajmuje drugie miejsce w Irlandii (38%), gdzie proporcje są najwyższe, i trzecie miejsce w Rumunii (31%) i Bułgarii (22%). Nie plasuje się w pierwszej trójce w pozostałych 24 państwach członkowskich. W sześciu państwach członkowskich mniej niż jedna dziesiąta respondentów wspomina o marnotrawieniu żywności, przy czym najniższy odsetek odnotowano w Grecji (6%).

Odpady włókiennicze nie znajdują się w pierwszej trójce w żadnym państwie członkowskim. Odsetek ten jest najwyższy w Finlandii (21%), gdzie ponad jedna piąta respondentów uważa ten rodzaj odpadów za najbardziej problematyczny w swoim kraju. Najniższy odsetek respondentów odnotowano w Grecji (3%), na Cyprze (4%), w Niemczech (4%) i na Węgrzech (5%).

QB7T. (ang.). Które z poniższych rodzajów odpadów są Państwa zdaniem najbardziej problematyczne w (NASZYM KRAJU)? Po pierwsze? A potem? (% – najczęściej wymieniana odpowiedź w podziale na kraje)

Analiza danych socjodemograficznych nie wykazuje istotnych różnic w zależności od płci. Respondenci w wieku 55+ częściej wymieniają jednak „odpady chemiczne” (63 %) niż inne grupy wiekowe (56–59 %). Podobnie jak ci, którzy najwcześniej zakończyli edukację w pełnym wymiarze godzin (64% w porównaniu z 59% - 61%). Emeryci (63%) i osoby samozatrudnione (63%) częściej niż inne kategorie zawodowe wymieniają odpady chemiczne.

Osoby mieszkające na obszarach wiejskich częściej wymieniają „odpady baterii” i „odpady chemiczne” niż osoby mieszkające w dużych miastach (odpowiednio 28 % i 62 % w porównaniu z 22 % i 59 %).

QB7T Które z poniższych rodzajów odpadów są Państwa zdaniem najbardziej problematyczne w (NASZYM KRAJU)? Po pierwsze? A potem?

	Odpady tworzyw sztucznych	Odpady chemiczne	Odpady elektroniczne	Odpady baterii	Odpady żywnościowe	Odpady tekstylne
UE-27	61	60	27	26	12	10
Wiek						
15–24	63	56	28	24	15	10
25–39	59	59	27	26	14	11
40–54	61	59	27	27	12	10
55+	62	63	26	26	10	8
Edukacja (koniec)						
15-	60	64	24	29	11	6
16–19	62	61	25	27	12	9
20+	61	59	29	25	12	11
Nadal studiuje	61	58	30	24	13	11
Kategoria społeczno-zawodowa						
Osoby pracujące na własny rachunek	62	63	24	25	11	11
Kierownicy	60	59	29	26	12	11
Pozostałe białe kołnierze	60	59	27	27	13	11
Pracownicy rączni	60	60	26	28	14	9
Osoby mieszkające	63	63	24	26	10	9
Bezrobotni	63	54	26	28	12	10
Emeryci	63	63	26	25	10	8
Studenci	61	56	30	24	14	11
Subiektywna urbanizacja						
wieś wiejska	61	62	26	28	11	9
Małe / średnie miasto	61	60	27	28	11	10
Duże miasto	63	59	29	22	14	10

3. Gotowość do płacenia więcej za zrównoważone produkty

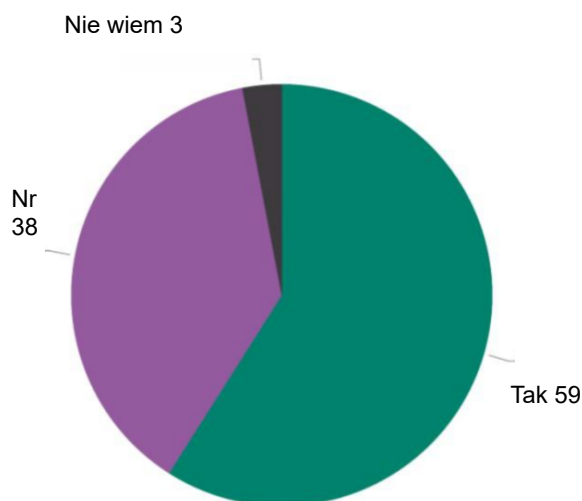
Prawie sześciu na dziesięciu respondentów jest gotowych zapłacić więcej za zrównoważone produkty.

Na pytanie, czy Europejczycy są gotowi zapłacić więcej za zrównoważone produkty, które można łatwiej naprawić, poddać recyklingowi lub wyprodukować w sposób zrównoważony środowiskowo,¹⁵ prawie sześciu na dziesięciu respondentów odpowiedziało „tak” (59 %). Prawie czterech na dziesięciu respondentów odpowiedziało „nie” (38 %), a 3 % odpowiedziało „nie wiem”.

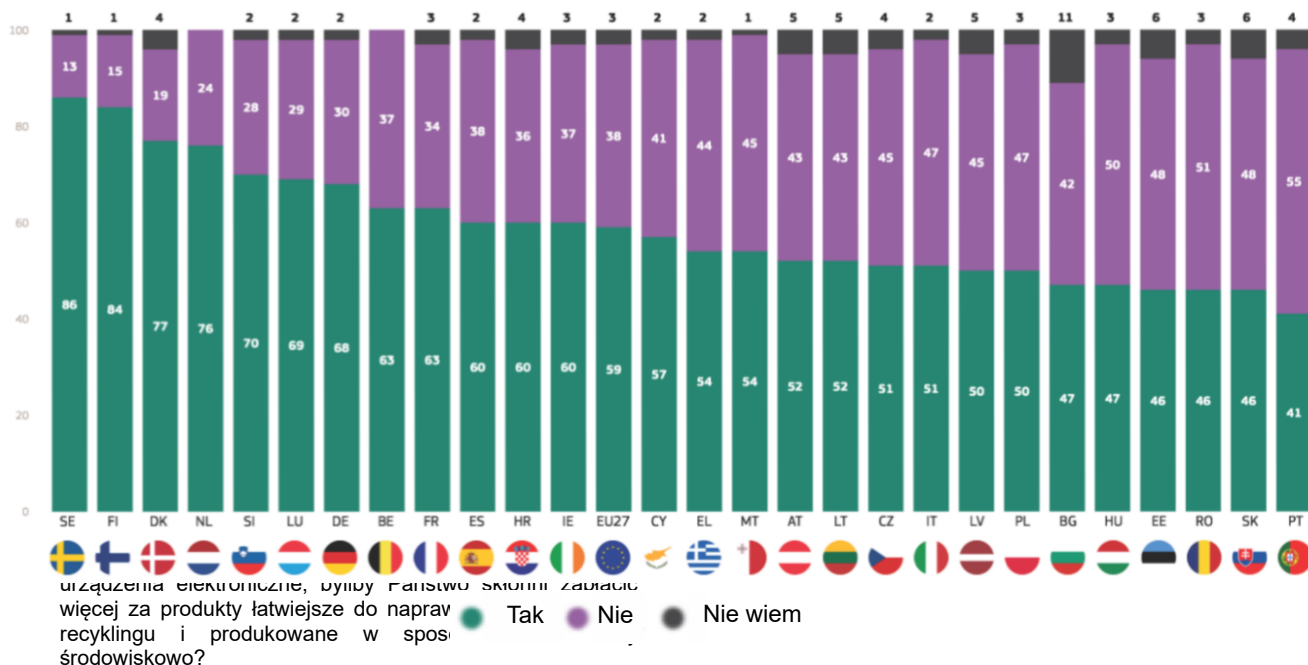
W 22 państwach członkowskich większość respondentów zgodziłaby się zapłacić więcej za produkty łatwiejsze do naprawy, nadające się do recyklingu lub wyprodukowane w sposób zrównoważony środowiskowo przy zakupie produktów takich jak meble, tekstylia lub urządzenia elektroniczne. Jednak w tej grupie państw członkowskich proporcje znacznie się różnią: od 86 % w Szwecji i 84 % w Finlandii do 47 % w Bułgarii.

Wręcz przeciwnie, w pięciu państwach członkowskich więcej respondentów nie byłoby skłonnych zapłacić więcej niż skłonnych zapłacić więcej – osiągając większość w Portugalii (55% w Rumunii (51%) i na Węgrzech).

PB8. Czy kupując produkty takie jak meble, tekstylia lub urządzenia elektroniczne, byłoby Państwo skłonni zapłacić więcej za produkty łatwiejsze do naprawy, recyklingu lub wyprodukowane w sposób zrównoważony środowiskowo? (UE-27) (%)

PB8. Czy kupując produkty takie jak meble, tekstylia lub urządzenia elektroniczne, byłoby Państwo skłonni zapłacić więcej za produkty łatwiejsze do naprawy, nadające się do recyklingu lub wyprodukowane w sposób zrównoważony środowiskowo? (%)

Specjalne badanie Eurobarometr 550 „Środowisko”

Analiza danych socjodemograficznych pokazuje tylko bardzo niewielkie różnice w zależności od płci i wieku. Jednak osoby, które najdłużej kształciły się w pełnym wymiarze godzin, częściej płacą więcej za zrównoważone produkty (69%) niż osoby, które zakończyły edukację w pełnym wymiarze godzin w wieku 15 lat lub wcześniej (47%). Ten sam wzorzec dotyczy menedżerów (67%), zwłaszcza w porównaniu z gospodyniami domowymi (47%) i bezrobotnymi (49%).

Ci, którzy prawie nigdy lub nigdy nie mają trudności z opłaceniem rachunków (65%), również częściej tak mówią niż ci, którzy przez większość czasu mają takie trudności (41%). Znaczące różnice we wzorcach odpowiedzi można również zaobserwować u tych, którzy uważają się za wyższą klasę społeczeństwa (79%), gdzie prawie ośmiu na dziesięciu respondentów twierdzi, że 50, w porównaniu z tymi, którzy uważają się za klasę pracującą (50%).

QB8 Czy kupując produkty takie jak meble, tekstylia lub urządzenia elektroniczne, byłoby Państwo skłonni zapłacić więcej za produkty łatwiejsze do naprawy, nadające się do recyklingu lub wyprodukowane w sposób zrównoważony środowiskowo? (% – UE)

	Tak	Nie	Nie wiem
UE-27	59	38	3
Płeć			
Człowiek	59	38	3
Kobieta	60	38	2
Wiek			
15–24	61	37	2
25–39	60	37	3
40–54	59	39	2
55+	59	38	3
Edukacja (koniec)			
15-	47	50	3
16–19	55	42	3
20+	69	29	2
Nadal studiuje	66	31	3
Kategoria społeczno-zawodowa			
Osoby pracujące na własny rachunek	61	37	2
Kierownicy	67	31	2
Pozostałe białe kołnierze	61	36	3
Pracownicy ręczni	55	42	3
Osoby mieszkające	47	51	2
Bezrobotni	49	47	4
Emeryci	60	37	3
Studenci	64	33	3
Trudności z płaceniem rachunków			
Przez większość czasu	41	56	3
Od czasu do czasu	51	46	3
Prawie nigdy / Nigdy	65	33	2
Rozważ przynależność do			
Klasa robotnicza	50	46	4
Niższa klasa średnia	58	39	3
Klasa średnia	62	36	2
Wyższa klasa średnia	73	26	1
Klasa wyższa	79	21	0

IV. Niebezpieczne chemikalia

Czwarty rozdział koncentruje się na postrzeganiu wysiłków Unii Europejskiej na rzecz ochrony środowiska i zdrowia ludzkiego przed niebezpiecznymi chemikaliami. Następnie zagłębia się w obawy związane z niebezpiecznymi substancjami chemicznymi dotyczącymi środowiska, zdrowia i decyzji o zakupie. Ponadto Komisja informuje o zgłaszanej przez siebie znajomości PFAS i związanych z tym obawach dotyczących środowiska i zdrowia ludzkiego.

1. Ochrona środowiska w UE przed niebezpiecznymi chemikaliami

Ponad połowa Europejczyków uważa, że rzeczywisty poziom ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska przed niebezpiecznymi substancjami chemicznymi jest zbyt niski i należy go zwiększyć.

Większość (52%) Europejczyków uważa, że obecny poziom ochrony środowiska i zdrowia ludzkiego przed niebezpiecznymi substancjami chemicznymi w UE jest zbyt niski i należy go zwiększyć.¹⁶ Ponad jedna trzecia (35%) uważa, że obecny poziom ochrony jest na właściwym poziomie, a 6% twierdzi, że jest on zbyt wysoki i powinien zostać obniżony. Warto zauważyć, że odsetek respondentów, którzy odpowiedzieli „nie wiem”, przekracza poziom respondentów, którzy uważają poziom ochrony za zbyt wysoki.

PB9. Czy uważają Państwo, że w celu ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska przed niebezpiecznymi substancjami chemicznymi obecny poziom ochrony w UE wynosi... (UE-27) (%)

¹⁶ Pyt.9. Czy uważają Państwo, że w celu ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska przed niebezpiecznymi substancjami chemicznymi obecny poziom ochrony w UE wynosi...?

Specjalne badanie Eurobarometr 550 „Środowisko”

W 21 państwach członkowskich większość uważa, że obecna ochrona zdrowia ludzkiego i środowiska przed niebezpiecznymi substancjami chemicznymi w UE jest zbyt niska i należy ją zwiększyć.

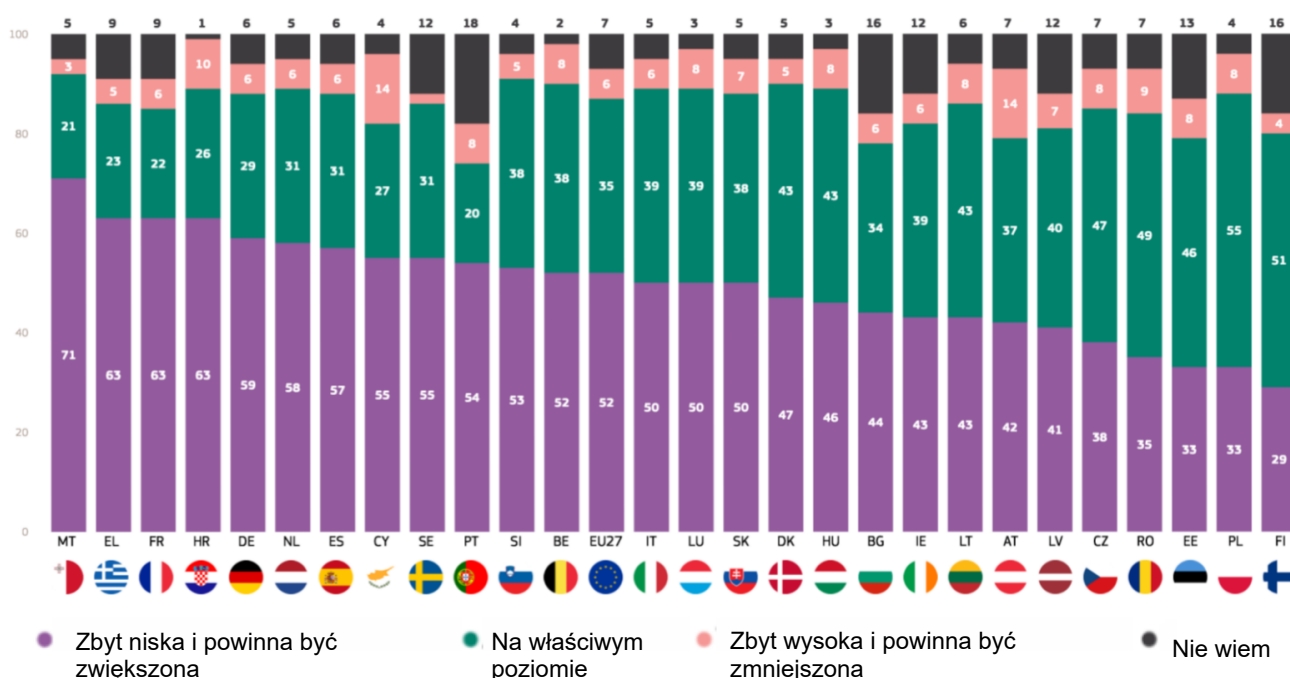
Jednak proporcje w tej grupie znacznie się różnią: od 71 % na Malcie i 63 % w Grecji, do 41 % na Łotwie (w porównaniu z 40 % na właściwym poziomie) i 42 % w Austrii (w porównaniu z 37 % na właściwym poziomie).

W dwóch państwach członkowskich, a mianowicie w Polsce (55%) i Finlandii (51%), większość respondentów

uważa, że obecny poziom ochrony jest odpowiedni. W innych trzech państwach członkowskich, a mianowicie w Rumunii (49%), Czechach (47%) i Estonii (46%), więcej respondentów uważa, że chodzi raczej o słusność niż o zbyt niski poziom, ale żadne z nich nie osiąga większości.

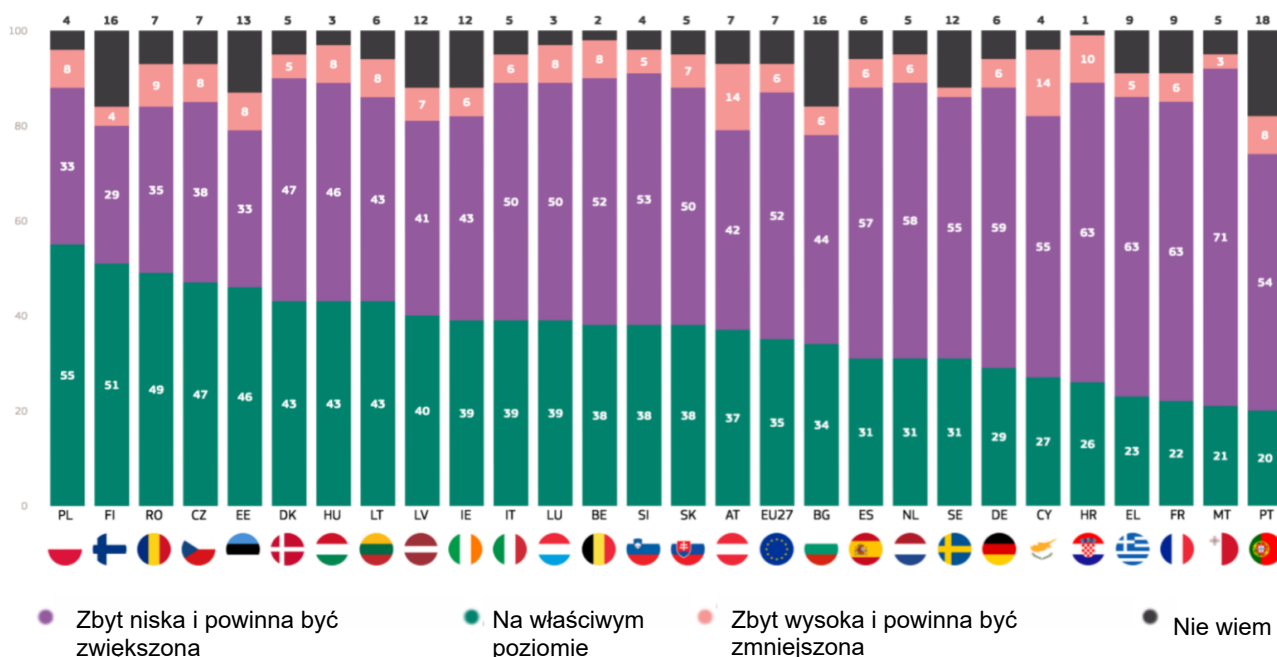
Opinie są równomiernie podzielone na Litwie: 43 % „na właściwym poziomie” w porównaniu z 43 % „zbyt niskim i należy go zwiększyć”.

PB9. Czy uważają Państwo, że w celu ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska przed niebezpiecznymi substancjami chemicznymi obecny poziom ochrony w UE wynosi... (%)

● Zbyt niska i powinna być zwiększona   ● Na właściwym poziomie   ● Zbyt wysoka i powinna być zmniejszona   ● Nie wiem

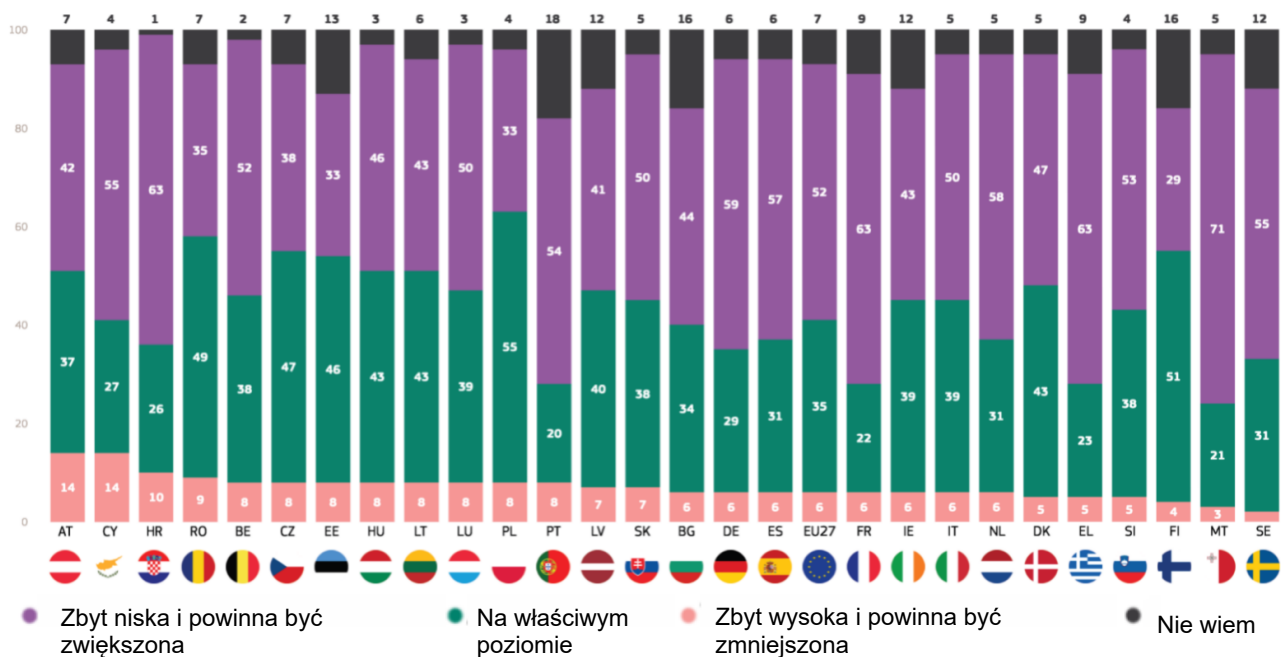
PB9. Czy uważają Państwo, że w celu ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska przed niebezpiecznymi substancjami chemicznymi obecny poziom ochrony w UE wynosi... (%)

● Zbyt niska i powinna być zwiększona   ● Na właściwym poziomie   ● Zbyt wysoka i powinna być zmniejszona   ● Nie wiem

W Austrii, na Cyprze (każde 14 %) i w Chorwacji (10 %) co najmniej jeden na dziesięciu respondentów uważa, że obecny poziom ochrony jest zbyt wysoki i powinien zostać obniżony. Ponadto warto zauważyć, że w Portugalii (18 %), Finlandii, Bułgarii (każdy po 16 %), Estonii (13 %), na Łotwie, w Irlandii i Szwecji (każdy po 12 %) ponad jeden na dziesięciu respondentów twierdzi, że nie wie.

PB9. Czy uważają Państwo, że w celu ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska przed niebezpiecznymi substancjami chemicznymi obecny poziom ochrony w UE wynosi... (%)

Analiza danych socjodemograficznych pokazuje spójne wzorce odpowiedzi w różnych kategoriach. Niemniej jednak starsi respondenci częściej uważają, że ochrona zdrowia ludzkiego przed niebezpiecznymi substancjami chemicznymi jest zbyt niska. 55 proc. osób w wieku 55+ twierdzi, że 50 lat, w porównaniu z 48 proc. młodszych respondentów. Bezrobotni wyróżniają się niższym odsetkiem osób zgadzających się z tym stwierdzeniem (46% w porównaniu z 51%-56% w innych grupach zawodowych).

QB9 Czy uważają Państwo, że w celu ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska przed niebezpiecznymi substancjami chemicznymi obecny poziom ochrony w UE wynosi... (% – UE)

	Zbyt niska i powinna być zwiększona	Na właściwym poziomie	Zbyt wysoka powinna być zmniejszona	Nie wiem
UE-27	52	35	6	7
Wiek				
15–24	48	39	7	6
25–39	50	33	7	5
40–54	53	35	7	5
55+	55	31	5	9
Edukacja (koniec)				
15-	52	30	5	13
16–19	52	34	8	6
20+	53	36	6	5
Nadal studiuje	51	37	6	6
Kategoria społeczno-zawodowa				
Osoby pracujące na własny rachunek	53	34	8	5
Kierownicy	52	38	6	4
Pozostałe białe kołnierze	51	38	6	5
Pracownicy ręczni	51	36	7	6
Osoby mieszkające	55	29	8	8
Bezrobotni	46	35	7	12
Emeryci	55	30	6	9
Studenci	51	37	7	5

2. Obawy związane z niebezpiecznymi substancjami chemicznymi

Ponad ośmiu na dziesięciu Europejczyków jest zaniepokojonych wpływem szkodliwych chemikaliów w produktach codziennego użytku na ich zdrowie i środowisko.¹⁷

Zdecydowana większość respondentów (84 %) twierdzi, że jest zaniepokojona wpływem szkodliwych chemikaliów w produktach codziennego użytku na ich zdrowie; 41% zgadza się całkowicie, a 43% ma tendencję do zgadzania się. Niewielki odsetek (15%) twierdzi, że się nie martwi.

W porównaniu z poprzednim badaniem przeprowadzonym w 2019 r. odsetek respondentów, którzy są zaniepokojeni wpływem szkodliwych chemikaliów w produktach codziennego użytku na ich zdrowie, nieznacznie spadł o jeden punkt procentowy, podczas gdy odsetek osób, które nie są zaniepokojone, wzrósł symetrycznie. Choć ogólna zmiana jest niewielka, w przypadku poziomu szczegółowego odnotowano spadek o cztery punkty procentowe wśród tych, którzy „całkowicie się zgadzają”, oraz wzrost o trzy punkty procentowe wśród tych, którzy „dążą się zgodzić”.

Ten sam odsetek Europejczyków (84 %) twierdzi, że obawia się wpływu szkodliwych chemikaliów obecnych w produktach codziennego użytku na środowisko, w tym 39 %, którzy „całkowicie zgadzają się” z tym, że są

zaniepokojeni. 15% respondentów twierdzi, że się nie martwi.

Od 2019 r. odsetek respondentów zaniepokojonych wpływem szkodliwych chemikaliów w produktach codziennego użytku na środowisko gwałtownie spadł o sześć punktów procentowych, podczas gdy odsetek osób, które nie są zaniepokojone, wzrósł symetrycznie. W ujęciu szczegółowym odsetek osób, które „całkowicie zgadzają się” z tym, że są zaniepokojone, zmniejszył się o dziewięć punktów procentowych, natomiast odsetek osób, które „zgadzają się” z tym, że są zaniepokojone, wzrósł o trzy punkty procentowe. W rezultacie umiarkowane wzorce odpowiedzi zyskały na znaczeniu w przypadku obu pozycji, podczas gdy bardziej spolaryzowane wzorce odpowiedzi zmniejszyły się.

Prawie trzy czwarte (72%) Europejczyków twierdzi, że przy dokonywaniu zakupów bierze pod uwagę bezpieczeństwo chemiczne produktów, w tym 26% „całkowicie zgadza się” z tym stwierdzeniem, a 46% „zgadza się”. Nieco ponad jedna czwarta respondentów (27 %) nie zgadza się, w tym 6 %, którzy „całkowicie się nie zgadzają”.

QB10. Poniższe stwierdzenia odnoszą się do produktów codziennego użytku, takich jak patelnie, zabawki i detergenty czyszczące. Proszę mi powiedzieć, w jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz z następującymi stwierdzeniami. {UE-27} (%)

Martwisz się o wpływ szkodliwych substancji chemicznych obecnych w produktach codziennego użytku na środowisko

Martwisz się o wpływ szkodliwych substancji chemicznych w produktach codziennego użytku na Twoje zdrowie

Bierzesz pod uwagę bezpieczeństwo chemiczne produktów przy dokonywaniu zakupów

17. Proszę mi powiedzieć, w jakim stopniu zgadzasz się z każdym z poniższych stwierdzeń: 1. są Państwo zaniepokojeni wpływem chemikaliów obecnych w produktach codziennego użytku na środowisko; 2. Martwisz się o wpływ chemikaliów obecnych w produktach codziennego użytku na twoje zdrowie; 3. Przy dokonywaniu zakupów bierzesz pod uwagę bezpieczeństwo chemiczne produktów.

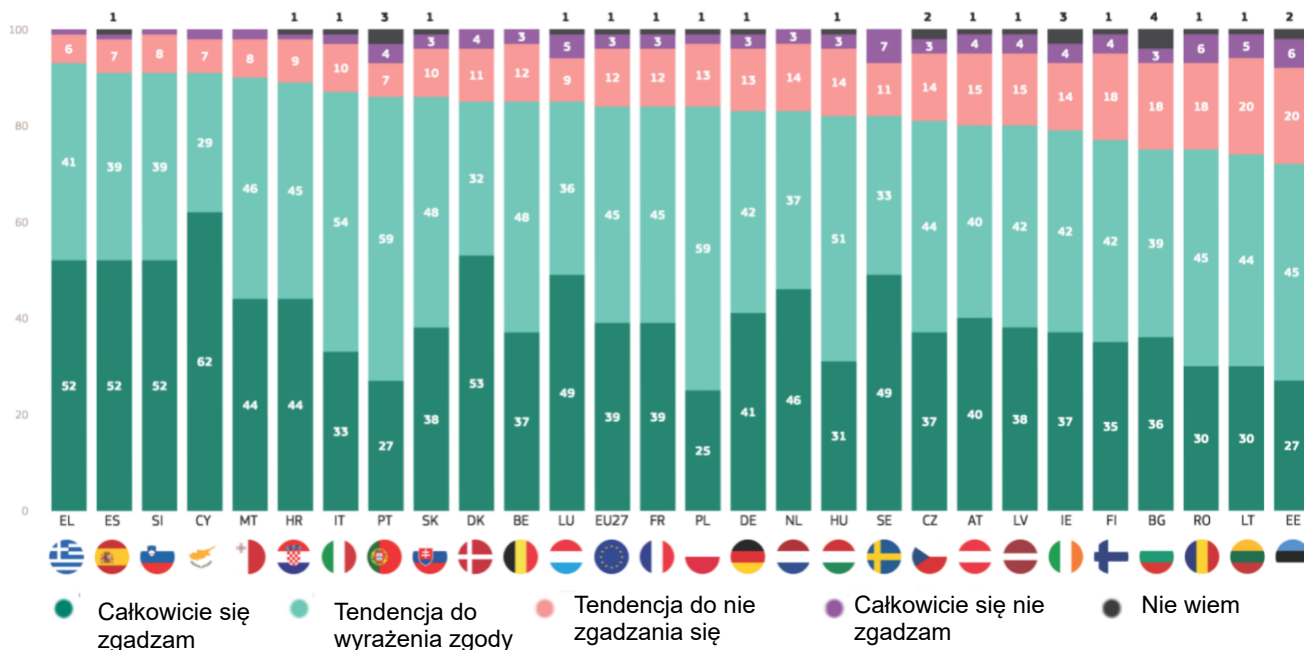
a) Zaniepokojenie wpływem szkodliwych chemikaliów na środowisko

We wszystkich 27 państwach członkowskich ponad siedmiu na dziesięciu respondentów stwierdziło, że obawia się wpływu szkodliwych chemikaliów w produktach codziennego użytku na środowisko. Proporcje wahają się od 93 % w Grecji i 91 % w Hiszpanii, Słowenii i na Cyprze, gdzie są najwyższe, do 72 % w Estonii i 74 % na Litwie, gdzie są najniższe. W pięciu państwach członkowskich ponad połowa respondentów „całkowicie zgadza się” ze stwierdzeniem, w szczególności na Cyprze (62 %).

Z kolei w pięciu państwach członkowskich co najmniej jedna piąta respondentów nie zgadza się z tym stwierdzeniem, w szczególności w Estonii (26 %) i na Litwie (25 %). Odsetek respondentów, którzy obawiają się wpływu szkodliwych chemikaliów w produktach codziennego użytku na środowisko, mimo że jest bardzo wysoki we wszystkich 27 państwach członkowskich, spadł od 2019 r.

Spadek ten przekracza dziesięć punktów procentowych w sześciu państwach członkowskich, a mianowicie w Estonii (72%, -13), Bułgarii (75%, -12), Portugalii (86%, -11), Luksemburgu (85%, -10), na Łotwie (80%, -10) i w Irlandii (79%, 10).

PB10.2. Poniższe stwierdzenia odnoszą się do produktów codziennego użytku, takich jak patelnie, zabawki i detergenty czyszczące. Proszę powiedzieć, w jakim stopniu zgadzają się Państwo z następującymi stwierdzeniami: Martwisz się o wpływ szkodliwych substancji chemicznych obecnych w produktach codziennego użytku na środowisko (%)

b) Zaniepokojenie wpływem szkodliwych chemikaliów na zdrowie

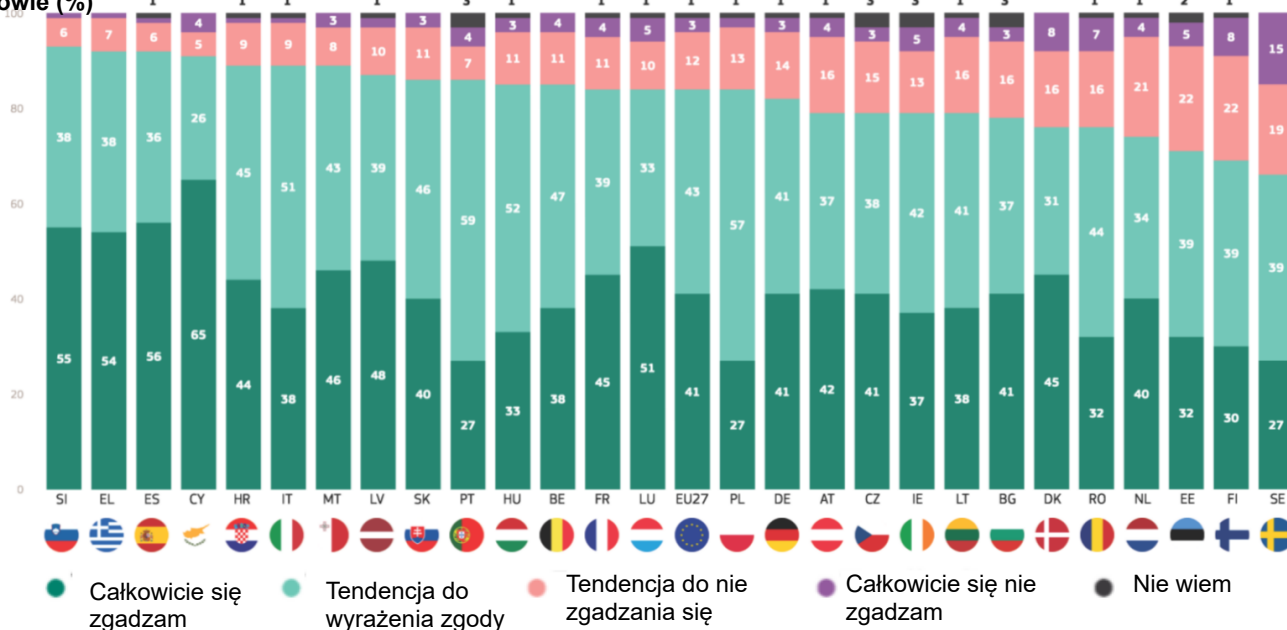
We wszystkich 27 państwach członkowskich co najmniej dwie trzecie respondentów deklaruje, że obawia się wpływu szkodliwych chemikaliów w produktach codziennego użytku na ich zdrowie. Proporcje wahają się od 93 % w Słowenii, 92 % w Grecji i Hiszpanii, gdzie są najwyższe, do 66 % w Szwecji i 69 % w Finlandii, gdzie martwi się tym mniej niż siedmiu na dziesięciu respondentów. W pięciu państwach członkowskich ponad połowa respondentów „całkowicie zgadza się” ze stwierdzeniem, w szczególności na Cyprze (65 %).

Natomiast w ośmiu państwach członkowskich co najmniej jedna piąta respondentów nie zgadza się z tym stwierdzeniem, w tym 34 % w Szwecji.

Od 2019 r. odsetek respondentów zaniepokojonych wpływem szkodliwych chemikaliów w produktach codziennego użytku na ich zdrowie wzrósł w pięciu państwach członkowskich, w tym w Niderlandach (74 %, +3 punkty procentowe), natomiast odsetek ten pozostał niezmienny we Włoszech (89 %), Austrii (79 %) i Danii (76 %).

Odsetek ten zmniejszył się natomiast w pozostałych 19 państwach członkowskich, w szczególności w Bułgarii (78%, -12) i Portugalii (86%, -10).

PB10.3. Poniższe stwierdzenia odnoszą się do produktów codziennego użytku, takich jak patelnie, zabawki i detergenty czyszczące. Proszę mi powiedzieć, w jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz z następującymi stwierdzeniami: - Martwisz się wpływem szkodliwych chemikaliów w produktach codziennego użytku na twoje zdrowie (%)

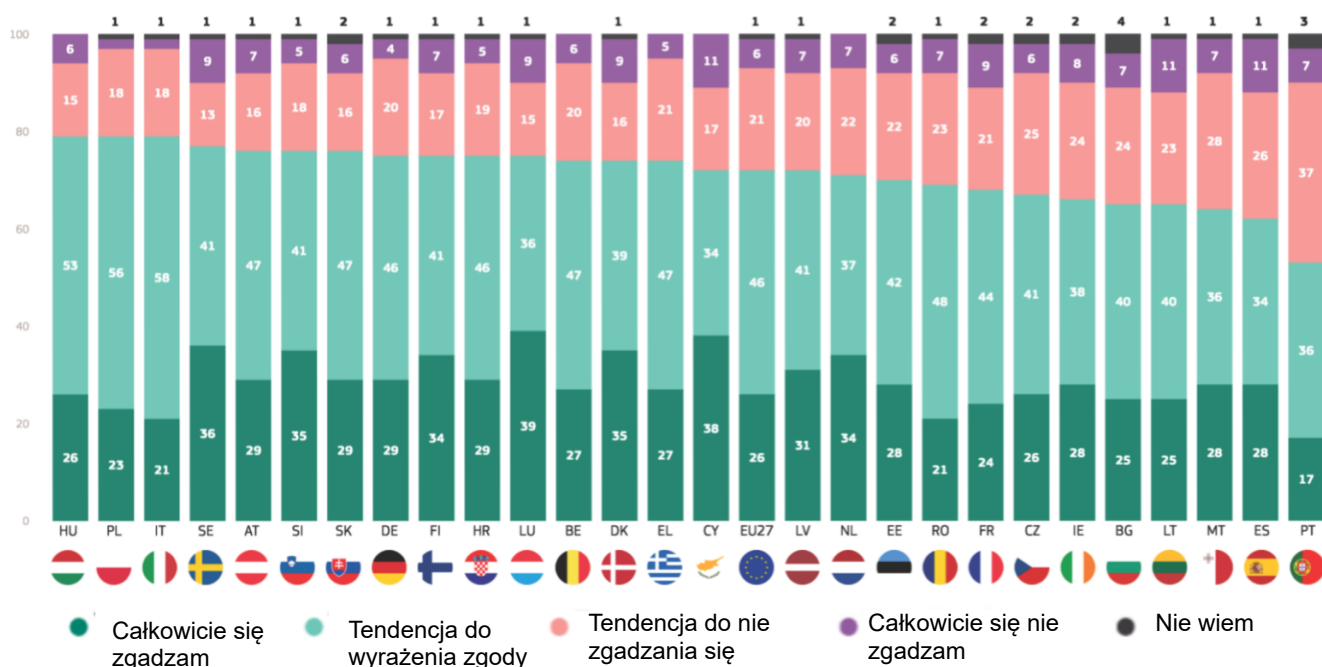

c) Rozliczanie bezpieczeństwa chemicznego produktów przy dokonywaniu zakupów

We wszystkich 27 państwach członkowskich ponad połowa respondentów zgadza się, że przy dokonywaniu zakupów bierze pod uwagę bezpieczeństwo chemiczne produktów. Proporcje wahają się od 79% na Węgrzech, w Polsce i we Włoszech, gdzie są najwyższe, do 53% w Portugalii i 62% w Hiszpanii, gdzie są najniższe. W ośmiu państwach członkowskich co najmniej trzech na dziesięciu respondentów „całkowicie zgadza się” ze stwierdzeniem, szczególnie w Luksemburgu (39 %) i na Cyprze (38 %).

Natomiast co najmniej trzech na dziesięciu respondentów nie zgadza się w dziewięciu państwach członkowskich, zwłaszcza w Portugalii (44 %). Ponadto w Hiszpanii, na Cyprze i Litwie więcej niż jeden na dziesięciu respondentów (każdy 11%) całkowicie się z tym stwierdzeniem nie zgadza.

PB10.1. Poniższe stwierdzenia odnoszą się do produktów codziennego użytku, takich jak patelnie, zabawki i detergenty czyszczące. Proszę mi powiedzieć, w jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz z następującymi stwierdzeniami: - Przy dokonywaniu zakupów bierze się pod uwagę bezpieczeństwo chemiczne produktów (%)

Analiza danych socjodemograficznych pokazuje, że starsi respondenci i ci, którzy pozostali w kształceniu w pełnym wymiarze godzin do 20 roku życia, częściej zgadzają się ze wszystkimi trzema stwierdzeniami niż ich odpowiednicy. Na przykład 77% osób, które uczyły się najdłużej, bierze pod uwagę bezpieczeństwo chemiczne produktów podczas dokonywania zakupów, w porównaniu z 66% osób, które zakończyły edukację w pełnym wymiarze godzin w wieku 15 lat lub wcześniej.

Ten sam schemat odpowiedzi dotyczy tych, którzy prawie nigdy lub nigdy nie mają trudności z opłaceniem rachunków. Na przykład 85% z nich twierdzi, że martwi się wpływem chemikaliów w produktach codziennego użytku na ich zdrowie, w porównaniu z 80% wśród osób, które mają takie trudności przez większość czasu.

Ci, którzy mają pozytywny wizerunek UE, są również bardziej skłonni do systematycznego uzgadniania wszystkich trzech oświadczeń niż ci, którzy mają negatywny wizerunek. Na przykład 89 % z nich jest zaniepokojonych wpływem szkodliwych chemikaliów obecnych w produktach codziennego użytku na środowisko, w porównaniu z 77 % tych, którzy mają negatywny obraz UE.

QB10 Poniższe stwierdzenia odnoszą się do produktów codziennego użytku, takich jak patelnie, zabawki i detergenty czyszczące. Proszę powiedzieć, w jakim stopniu zgadzają się Państwo z następującymi stwierdzeniami. (% - Ogółem 'Zgadzam się')

	Martwisz się o wpływ szkodliwych substancji chemicznych obecnych w produktach codziennego użytku na środowisko	Martwisz się o wpływ szkodliwych substancji chemicznych w produktach codziennego użytku na Twoje zdrowie	Bierzesz pod uwagę bezpieczeństw o chemiczne produktów przy dokonywaniu zakupów
UE-27	84	84	72
Płeć			
Człowiek	83	82	69
Kobieta	87	86	74
Edukacja (koniec)			
15-	83	84	66
16–19	84	84	72
20+	87	84	77
Nadal studiuje	83	82	64
Trudności z płaceniem rachunków			
Przez większość czasu	82	80	61
Od czasu do czasu	82	83	70
Prawie nigdy / Nigdy	86	85	74
Wizerunek UE			
Pozytywny	89	87	76
Neutral	83	82	70
Negatywne	77	78	64

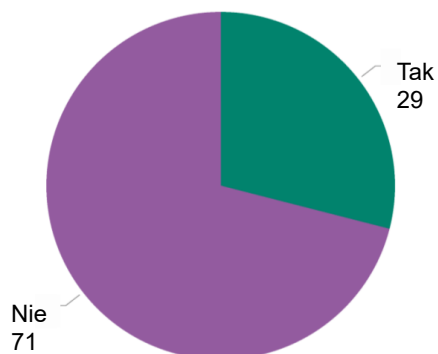

3. Samodzielnie zgłaszana wiedza i obawy dotyczące PFAS

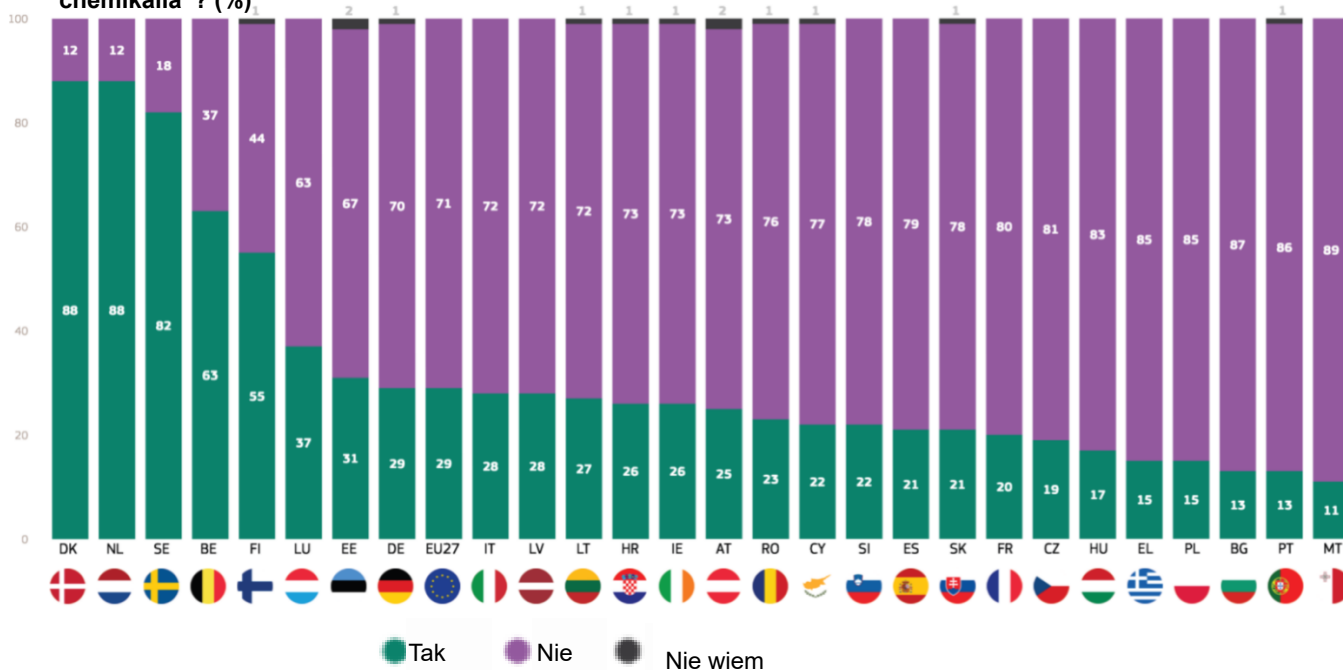
a) Samodzielnie zgłaszana wiedza na temat PFAS

Dokonując pomiaru zgłoszonej przez siebie wiedzy na temat terminu PFAS (znanego również jako „zawsze występujące substancje chemiczne”), 29 % Europejczyków twierdzi,¹⁸ że słyszało ten termin, podczas gdy 71 % nie słyszało go.

PB11. Czy słyszałeś o terminie PFAS, znanym również jako "zawsze chemikalia"? (UE-27) (%)

PB11. Czy słyszałeś o terminie PFAS, znanym również jako "zawsze chemikalia"? (%)

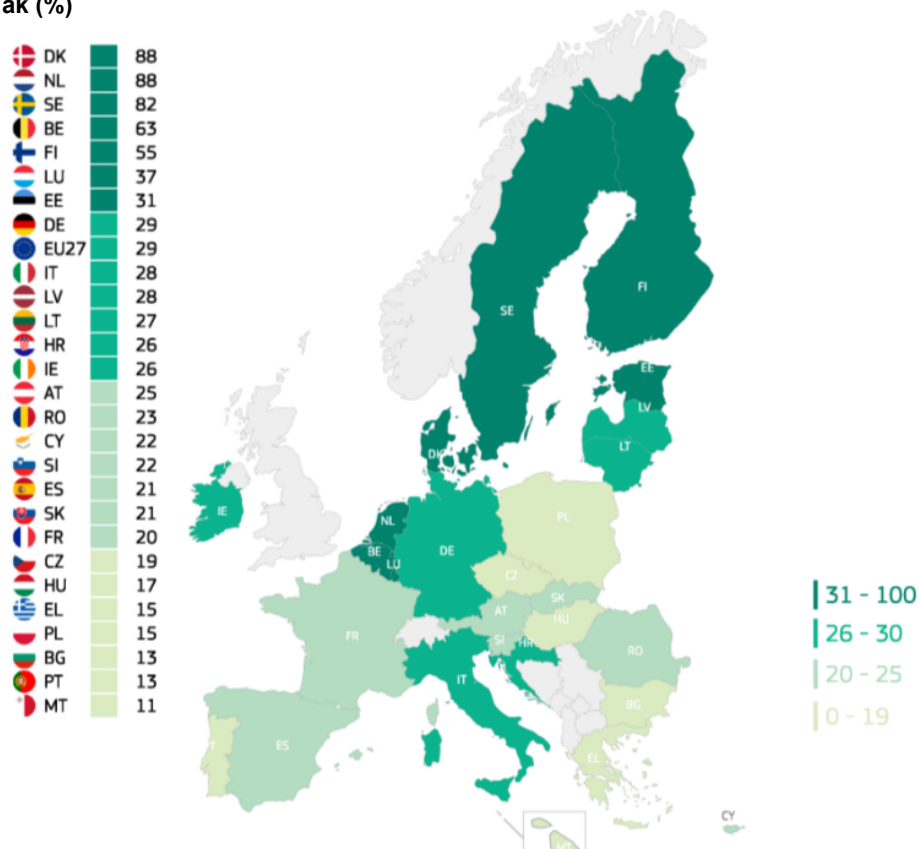
18 Pyt.11. Czy słyszeli Państwo o pojęciu PFAS, znanym również jako „chemikalia na zawsze”?

Na poniższej mapie przedstawiono odsetek respondentów w każdym państwie członkowskim, którzy słyszeli o pojęciu PFAS.

Ponad połowa respondentów w pięciu państwach członkowskich słyszała o PFAS przed badaniem – w Danii, Niemczech (po 88 %), Szwecji (82 %), Belgii (63 %) i Finlandii (55 %).

Na drugim końcu skali znajduje się fakt, że w siedmiu państwach członkowskich mniej niż jeden na pięciu respondentów słyszał o pojęciu PFAS. Poziom świadomości jest najniższy w Portugalii, Bułgarii (każdy 13%) i na Malcie (11%), gdzie nieco ponad jeden na dziesięciu respondentów słyszał o tym.

PB11. Czy słyszałeś o terminie PFAS, znanym również jako "zawsze chemikalia"? - Tak (%)

Analiza danych socjodemograficznych wskazuje na pewne istotne różnice, głównie związane z edukacją i pozycją społeczną.

Tak więc ci, którzy pozostali najdłużej w kształceniu w pełnym wymiarze godzin, są ponad dwukrotnie bardziej skłonni słyszeć o PFAS (41%) niż ci, którzy zakończyli edukację w pełnym wymiarze godzin w wieku 15 lat lub wcześniej (15%). Te same wzorce dotyczą menedżerów (40%) i w mniejszym stopniu studentów (30%). Różnice są również ostre, gdy patrzy się na tych, którzy postrzegają siebie jako wyższą klasę społeczeństwa (54%) w porównaniu z tymi, którzy uważają się za klasę pracującą (19%).

Respondenci, którzy mają pozytywny wizerunek UE (34%), również częściej to mówią niż ci, którzy mają negatywny wizerunek (26%).

QB11 Czy słyszałeś o terminie PFAS, znanym również jako "wieczne chemikalia"? (% – UE)

	Tak	Nie	Nie wiem
UE-27	29	71	0
Edukacja (koniec)			
15-	15	85	0
16–19	23	76	1
20+	41	59	0
Nadal studiuje	30	70	0
Kategoria społeczno-zawodowa			
Osoby pracujące na własny rachunek	38	62	0
Kierownicy	40	59	1
Pozostałe białe kołnierze	32	68	0
Pracownicy ręczni	24	76	0
Osoby mieszkające	20	80	0
Bezrobotni	23	76	1
Emeryci	26	74	0
Studenci	30	70	0
Rozważ przynależność do			
Klasa robotnicza	19	81	0
Niższa klasa średnia	26	73	1
Klasa średnia	30	70	0
Wyższa klasa średnia	53	46	1
Klasa wyższa	54	45	1
Wizerunek UE			
Pozytywny	34	65	1
Neutral	23	77	0
Negatywne	26	74	0

Zapytani o znajomość terminu PFAS, wszyscy respondenci otrzymali następującą definicję: PFAS, znane również jako "chemikalia wieczne" to chemikalia stworzone przez człowieka, które są stosowane w wielu produktach, takich jak opakowania do żywności, patelnie nieprzywierające, odzież outdoorowa i wiele innych. Mają użyteczne właściwości, takie jak odporność na ciepło, olej, plamy lub wodę, lub są używane do powłok nieprzywierających. Wiele PFAS może mieć niekorzystny wpływ na środowisko oraz zdrowie ludzi i zwierząt i są uważane za "chemikalia wieczne", ponieważ nie ulegają degradacji i mogą utrzymywać się w środowisku przez długi czas.

Po przedstawieniu definicji respondentów zapytano o ich obawy dotyczące wpływu PFAS na zdrowie ludzi i środowisko, a także na ich decyzje o zakupie.

b) Obawy dotyczące PFAS

Zapytani o poziom obaw związanych z PFAS¹⁹ 84 % respondentów stwierdziło, że są zaniepokojeni wpływem PFAS na środowisko – 44 % całkowicie się zgodziło, a 40 % raczej się zgodziło. Niewielu respondentów (13%) nie zgadza się z tymi stwierdzeniami.

Podobny odsetek (81%) wyraża zaniepokojenie potencjalnymi skutkami zdrowotnymi narażenia na PFAS – 39% zgadza się całkowicie, a 42% zgadza się z tym stwierdzeniem. Niewielu ponownie nie zgadza się ze stwierdzeniem (16%).

QB12. W jakim stopniu zgadzają się Państwo z następującymi stwierdzeniami? (UE-27) (%)

Są Państwo zaniepokojeni wpływem PFAS na środowisko

Martwisz się potencjalnymi skutkami zdrowotnymi narażenia na PFAS.

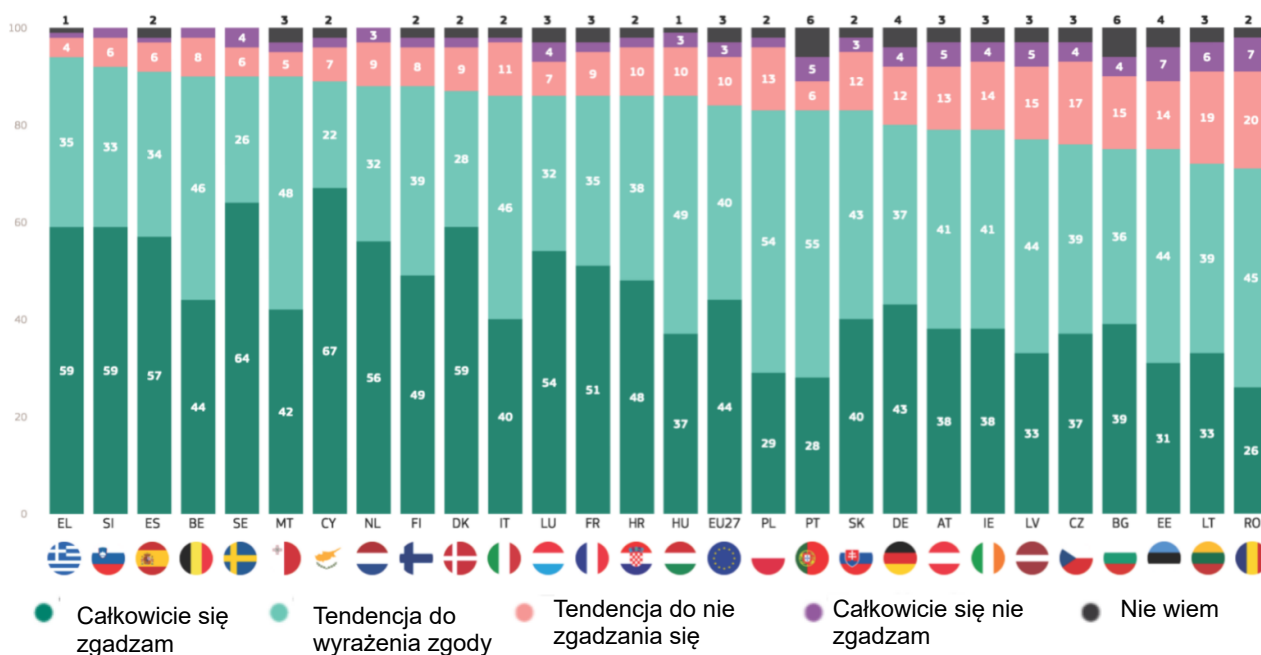
● Całkowicie się zgadzam   ● Tendencja do wyrażenia zgody   ● Tendencja do nie zgadzania się   ● Całkowicie się nie zgadzam   ● Nie wiem

19 Pyt.12. W jakim stopniu zgadzają się Państwo z następującymi stwierdzeniami? 1. są Państwo zaniepokojeni potencjalnymi skutkami zdrowotnymi narażenia na PFAS; 2. Są Państwo zaniepokojeni wpływem PFAS na środowisko.

We wszystkich 27 państwach członkowskich ponad siedmiu na dziesięciu respondentów wyraziło zaniepokojenie wpływem PFAS na środowisko. Poziomy obaw są najwyższe w Grecji (94%), Słowenii (92%), Hiszpanii (91%), Belgii, Szwecji i na Malcie (po 90%), gdzie co najmniej dziewięciu na dziesięciu respondentów tak twierdzi. Poziom obaw jest najniższy w Rumunii (71%) i na Litwie (72%). W dziewięciu państwach członkowskich ponad połowa respondentów całkowicie zgadza się z tymi stwierdzeniami, przy czym najwyższy poziom odnotowano na Cyprze (67%) i w Szwecji (64%).

Sprzeciw wobec tego stwierdzenia jest najwyższy w Rumunii (27%) i na Litwie (25%), gdzie co najmniej jedna czwarta respondentów sprzeciwia się temu pomysłowi.

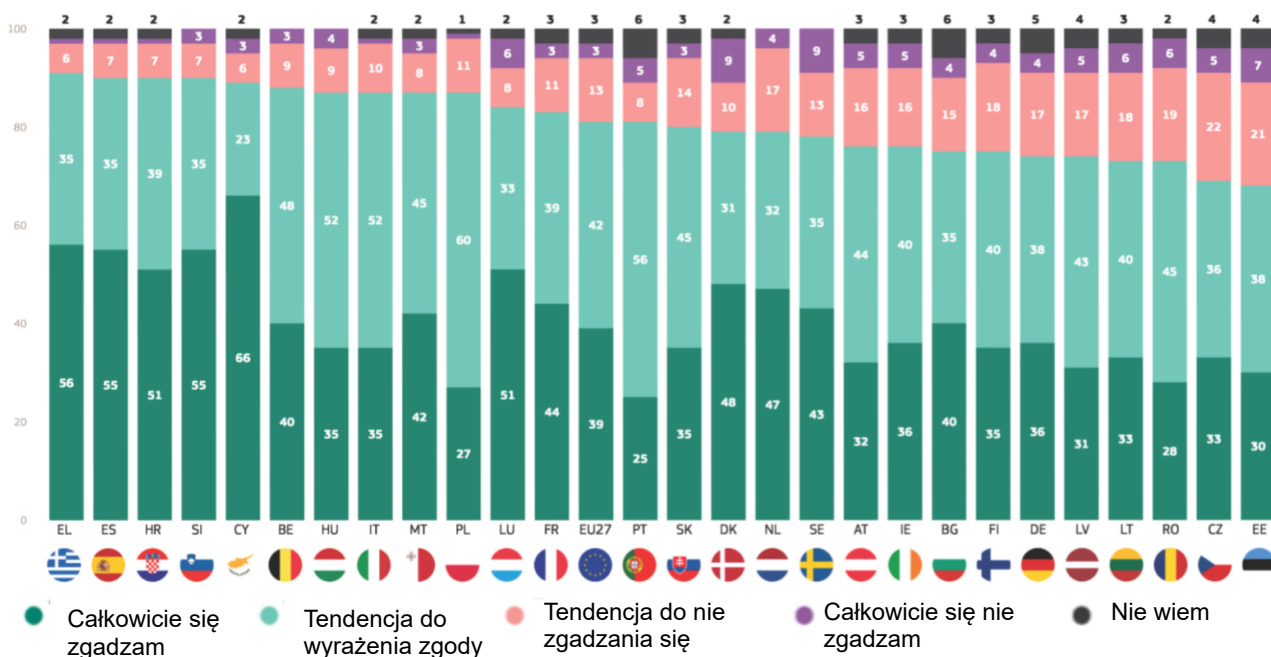
QB12.2. W jakim stopniu zgadzają się Państwo z następującymi stwierdzeniami? :-Jesteście zaniepokojeni wpływem PFAS na środowisko (%)

We wszystkich 27 państwach członkowskich ponad dwie trzecie respondentów wyraziło zaniepokojenie potencjalnymi skutkami zdrowotnymi PFAS wynikającymi z narażenia na PFAS. Poziomy obaw są najwyższe w Grecji (91%), Hiszpanii, Chorwacji i Słowenii (po 90%), gdzie co najmniej dziewięciu na dziesięciu respondentów tak twierdzi. Poziomy obaw jest najniższy w Estonii (68%) i Czechach (69%). Na Cyprze (66%), w Grecji (56%), Słowenii, Hiszpanii (po 55%), Chorwacji i Luksemburgu (po 51%) ponad połowa respondentów całkowicie zgadza się z tym stwierdzeniem.

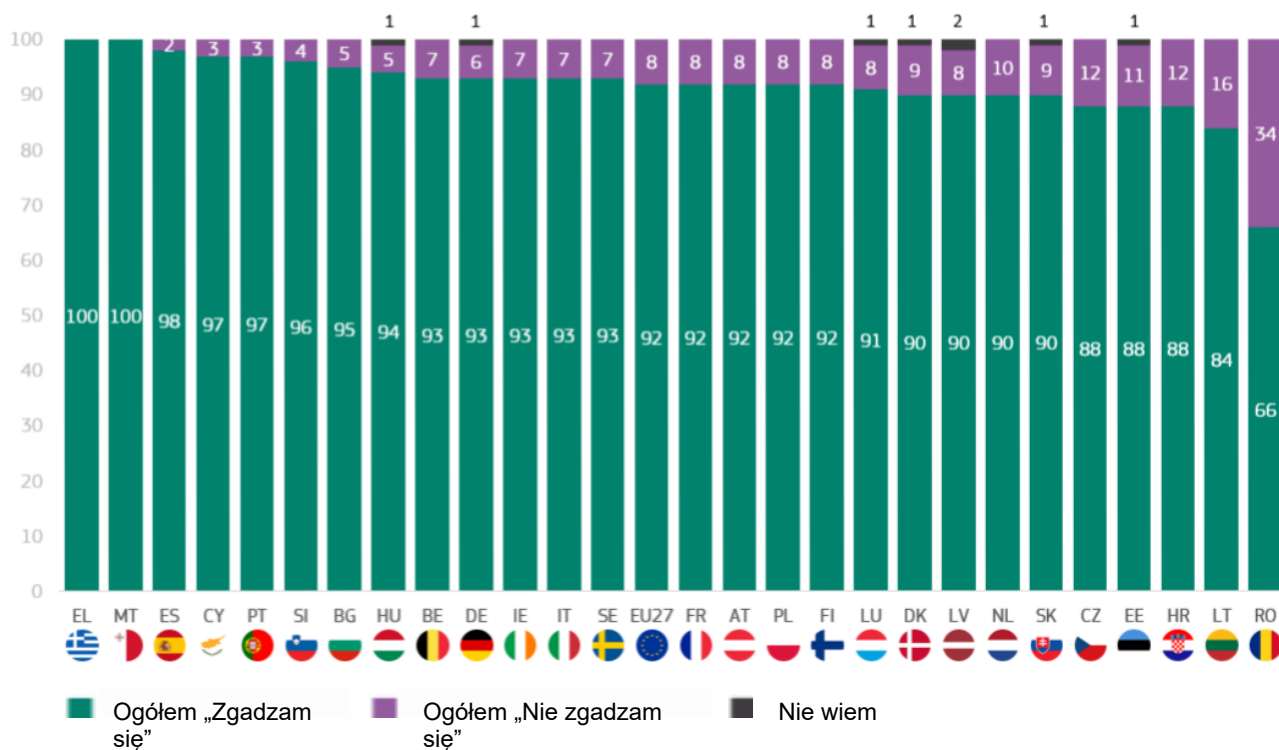
Niezgodność ze stwierdzeniem jest najwyższa w Estonii (28%), Czechach (27%) i Rumunii (25%).

QB12.1. W jakim stopniu zgadzają się Państwo z następującymi stwierdzeniami? Martwisz się o moje potencjalne skutki zdrowotne narażenia na PFAS. (%)

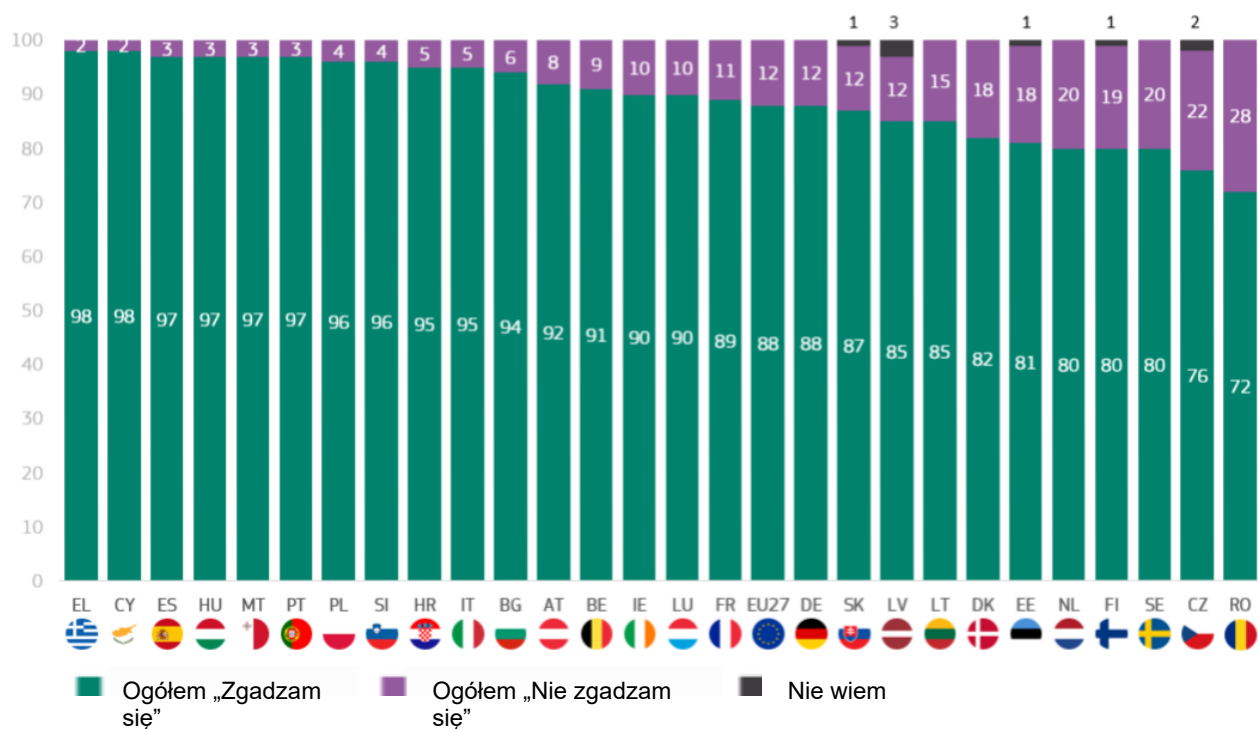

Jak wspomniano wcześniej, respondenci zostali zapytani o swoje obawy dotyczące PFAS po krótkim tekście wprowadzającym. W związku z tym zarówno respondenci, którzy wcześniej byli świadomi PFAS, jak i ci, którzy nie byli, zostali zapytani o poziom obaw.

QB12.2. usłyszeli. Są Państwo zaniepokojeni wpływem PFAS na środowisko (UE-27) (%)

QB12.1. usłyszeli. Martwisz się potencjalnymi skutkami zdrowotnymi narażenia na PFAS. (UE-27) (%)

Specjalne badanie Eurobarometr 550 „Środowisko”

Podczas gdy zdecydowana większość respondentów twierdzi, że jest zaniepokojona PFAS, bez względu na to, czy wiedzieli o tym przed badaniem, respondenci, którzy zgłaszają wcześniejszą wiedzę na temat PFAS, są bardziej zaniepokojeni ich wpływem na zdrowie ludzkie i środowisko. Są one szczególnie skłonne powiedzieć, że „całkowicie zgadzają się” z tym, że są zaniepokojone tym wpływem.

QB12. W jakim stopniu zgadzają się Państwo z następującymi stwierdzeniami? (UE-27) (%)

	Martwisz się potencjalnym i skutkami zdrowotnymi narażenia na PFAS			Są Państwo zaniepokojeni wpływem PFAS na środowisko			
		Ustyszeli	Niesłyszani		Ustyszeli	Niesłyszani	
Całkowicie się zgadzam	39	51	34	Całkowicie się zgadzam	44	59	38
Tendencja do wyrażenia zgody	42	37	45	Tendencja do wyrażenia zgody	40	33	43
Tendencja do nie zgadzania się	13	9	14	Tendencja do nie zgadzania się	10	7	12
Całkowicie się nie zgadzam	3	3	3	Całkowicie się nie zgadzam	3	1	3
Nie wiem	3	0	4	Nie wiem	3	0	4
Ogółem „Zgadzam się”	81	88	79	Ogółem „Zgadzam się”	84	92	81
Ogółem „Nie zgadzam się”	16	12	17	Ogółem „Nie zgadzam się”	12	8	15

Analiza danych socjodemograficznych pokazuje, że starsi respondenci i ci, którzy pozostali w kształceniu w pełnym wymiarze godzin do 20 roku życia, częściej zgadzają się z tymi dwoma stwierdzeniami niż ich odpowiednicy. Na przykład 88% osób, które studiowały najdłużej, jest zaniepokojonych wpływem PFAS na środowisko, w porównaniu z 79% osób, które zakończyły edukację w pełnym wymiarze godzin w wieku 15 lat lub wcześniej.

Ten sam schemat odpowiedzi dotyczy tych, którzy prawie nigdy lub nigdy nie mają trudności z opłaceniem rachunków. Na przykład 86 % z nich jest zaniepokojonych wpływem PFAS na środowisko, w porównaniu z 81 % wśród osób, które przez większość czasu borykają się z takimi trudnościami.

QB12.1 W jakim stopniu zgadzają się Państwo z następującymi stwierdzeniami? Martwisz się potencjalnymi skutkami zdrowotnymi narażenia na PFAS. (% – UE)

	Ogółem „Zgadzam się”	Ogółem „Nie zgadzam się”	Nie wiem
UE-27	81	16	3
Płeć			
Człowiek	80	18	2
Kobieta	83	14	3
Wiek			
15–24	79	18	3
25–39	82	16	2
40–54	83	15	2
55+	81	16	3
Edukacja (koniec)			
15-	78	17	5
16–19	81	16	3
20+	84	15	1
Nadal studiuje	82	16	2
Trudności z płaceniem rachunków			
Przez większość czasu	78	17	5
Od czasu do czasu	81	16	3
Prawie nigdy / Nigdy	83	15	2
Wizerunek UE			
Pozytywny	85	13	2
Neutral	80	17	3
Negatywne	74	23	3

Ci, którzy mają pozytywny wizerunek UE, są również bardziej skłonni do systematycznego uzgadniania wszystkich trzech oświadczeń niż ci, którzy mają negatywny wizerunek. Na przykład 85 % z nich obawia się potencjalnego wpływu PFAS na zdrowie, gdy są na nie narażone, w porównaniu z 74 % osób, które mają negatywny wizerunek UE.

QB12.2 W jakim stopniu zgadzają się Państwo z następującymi stwierdzeniami? Są Państwo zaniepokojeni wpływem PFAS na środowisko. (% – UE)

	Ogółem „Zgadzam się”	Ogółem „Nie zgadzam się”	Nie wiem
UE-27	84	13	3
Płeć			
Człowiek	83	14	3
Kobieta	85	12	3
Wiek			
15–24	85	13	2
25–39	84	14	2
40–54	84	14	2
55+	84	13	3
Edukacja (koniec)			
15-	79	16	5
16–19	82	15	3
20+	88	11	1
Nadal studiuje	87	12	1
Trudności z płaceniem rachunków			
Przez większość czasu	81	15	4
Od czasu do czasu	81	16	3
Prawie nigdy / Nigdy	86	12	2
Wizerunek UE			
Pozytywny	88	10	2
Neutral	82	15	3
Negatywne	75	21	4

V. Kwestie związane z wodą

W rozdziale piątym skupiono się na kwestiach związanych z wodą. Rozpoczyna się od zbadania świadomości Europejczyków na temat zagrożeń związanych z wodą w ich krajach, a następnie analizy postrzegania zagrożeń związanych z wodą na szczeblu krajowym. Ponadto przeanalizowano rolę krajowych zainteresowanych stron w skutecznej gospodarce wodnej przed omówieniem dodatkowych środków mających na celu rozwiązanie problemów związanych z wodą w Europie.

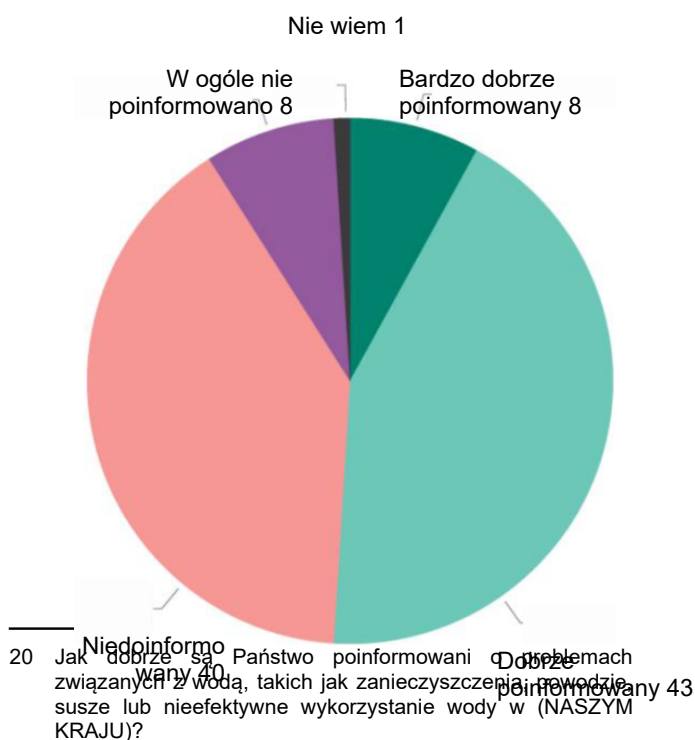
1. Świadomość problemów związanych z wodą na szczeblu krajowym

Europejczycy są podzieleni co do tego, jak dobrze są poinformowani o problemach związanych z wodą w ich kraju.

Nieco ponad połowa respondentów (51%) czuje się dobrze poinformowana o problemach związanych z wodą, takich jak zanieczyszczenie, powódzie, susze i nieefektywne wykorzystanie wody w ich kraju²⁰ – 43% czuje się „dobrze poinformowana”, a 8% czuje się „bardzo dobrze poinformowana”.

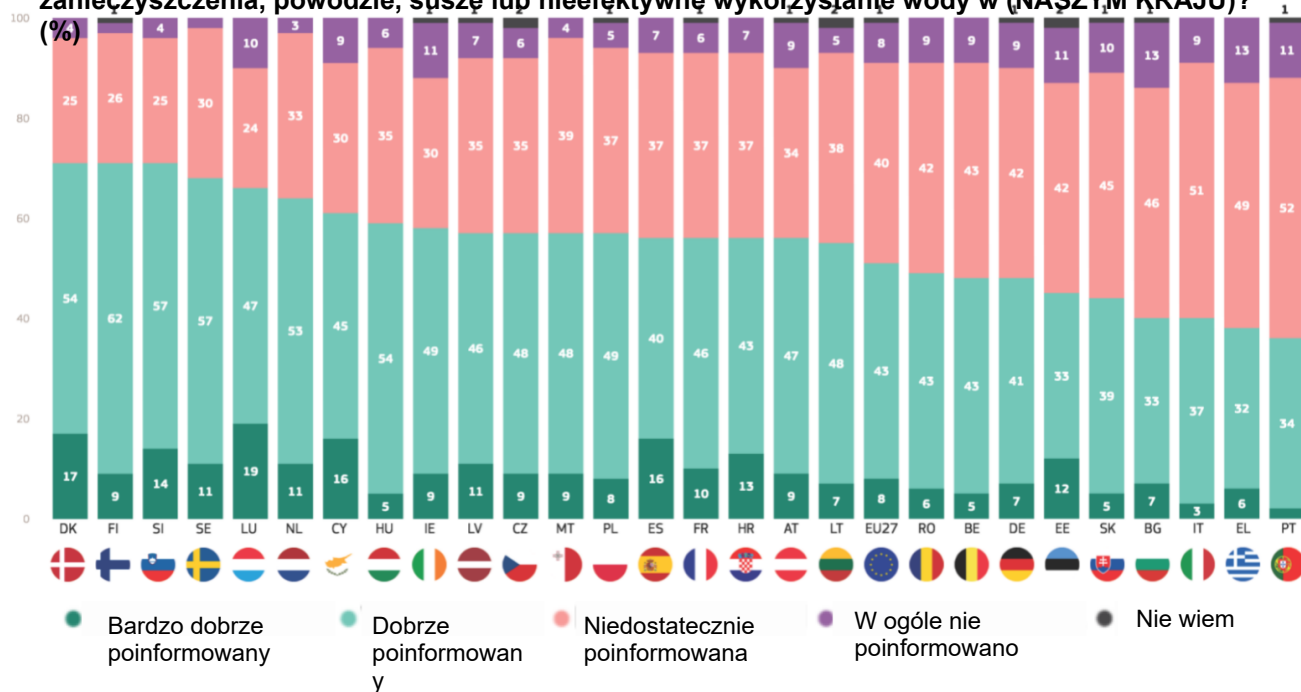
Nieco mniejszy odsetek (48%) nie czuje się dobrze poinformowany o problemach związanych z wodą w swoim kraju, przy czym 40% czuje się „niedostatecznie poinformowanych”, a 8% czuje się „w ogóle nie poinformowanych”. Tylko 1% respondentów twierdzi, że nie wie.

PB14. Jak dobrze poinformowani są Państwo o problemach związanych z wodą, takich jak zanieczyszczenia, powódzie, susze lub nieefektywne wykorzystanie wody w (NASZYM KRAJU)? (UE-27) (%)

Ponad połowa respondentów w 18 państwach członkowskich uważa, że jest dobrze poinformowana o problemach związanych z wodą w ich kraju. W tej grupie odsetek ten jest najwyższy w Danii, Finlandii i Słowenii (71%), gdzie ponad siedmiu na dziesięciu respondentów czuje się dobrze poinformowanych. Odsetek respondentów, którzy czują się bardzo dobrze poinformowani, jest najwyższy w Luksemburgu (19%), Danii (17%), Hiszpanii i na Cyprze (16%).

PB14. Jak dobrze są Państwo poinformowani o problemach związanych z wodą, takich jak zanieczyszczenia, powodzie, suszę lub nieefektywną wykorzystanie wody w (NASZYM KRAJU)?

Z drugiej strony ponad połowa respondentów w dziewięciu państwach członkowskich nie czuje się dobrze poinformowana o problemach związanych z wodą w swoim kraju, przy czym najwyższy poziom odnotowano w Portugalii (63%), Grecji (62%) i we Włoszech (60%). W siedmiu państwach członkowskich co najmniej jeden na dziesięciu respondentów nie czuje się dobrze poinformowany o tych problemach.

Specjalne badanie Eurobarometr 550 „Środowisko”

Z analizy danych socjodemograficznych wynika, co następuje:

Podczas gdy większość mężczyzn (55%) uważa, że jest dobrze poinformowana o problemach związanych z wodą w ich kraju, tylko mniejszość kobiet (49% w porównaniu z 51%) tak twierdzi.

Różnice są również znaczne między osobami, które najwcześniej zakończyły edukację w pełnym wymiarze godzin (38%), gdzie tylko niewielka mniejszość czuje się poinformowana, a tymi, którzy pozostali w pełnym wymiarze godzin do 20 roku życia lub dłużej (62%).

Menedżerowie również częściej to mówią (61%) niż osoby zajmujące się domem (39%) lub bezrobotni (43%). Podobnie jak ci, którzy prawie nigdy lub nigdy nie mają trudności z opłaceniem rachunków (57%), w porównaniu z tymi, którzy mają takie trudności przez większość czasu (38%). Warto zauważyć, że pod tym względem nie ma różnic między obszarami miejskimi a tymi mieszkającymi na obszarach bardziej wiejskich.

QB14 Jak dobrze są Państwo poinformowani o problemach związanych z wodą, takich jak zanieczyszczenia, powódzie, susze lub nieefektywne wykorzystanie wody w (NASZYM KRAJU)? (% – UE)

	Bardzo dobrze poinformowany	Dobrze poinformowany	Niedostatecznie poinformowany	W ogóle nie poinformowano	Nie wiem
UE-27	8	43	40	8	1
Płeć					
Człowiek	10	45	39	6	0
Kobieta	7	42	42	9	0
Edukacja (koniec)					
15-	6	32	48	14	0
16–19	7	41	44	8	0
20+	11	51	34	4	0
Nadal studiuje	7	44	40	8	1
Kategoria społeczno-zawodowa					
Osoby pracujące na własny rachunek	11	47	36	5	1
Kierownicy	11	50	34	5	0
Pozostałe białe kołnierze	10	45	40	5	0
Pracownicy ręczni	7	42	44	7	0
Osoby mieszkające	7	32	48	13	0
Bezrobotni	7	36	43	13	1
Emeryci	8	43	39	9	1
Studenci	8	43	40	8	1
Trudności z płaceniem rachunków					
Przez większość czasu	7	31	44	17	1
Od czasu do czasu	6	36	47	10	1
Prawie nigdy / Nigdy	9	48	37	6	0
Subiektywna urbanizacja					
wieś wiejska	9	43	40	7	1
Małe / średnie miasto	8	44	40	8	0
Duże miasto	8	44	40	8	0

2. Główne zagrożenia związane z wodą

Prawie siedmiu na dziesięciu Europejczyków uważa zanieczyszczenie za główne zagrożenie związane z wodą w ich kraju.

Respondentów zapytano, jakie są ich zdaniem główne zagrożenia związane z wodą z wcześniej zakodowanej listy. Jako główne zagrożenie najczęściej wybierane było zanieczyszczenie przez 21% respondentów. Nadmierne zużycie wody jest następne (17%), a następnie zmiana klimatu (16%) i susze (14%). Obywatele wybrali następujące inne dostępne opcje: powodzie (11%), niedobory wody (11%), degradacja siedlisk przyrodniczych (7%) i wzrost glonów (2%).

QB13a. Które z poniższych działań UE powinna traktować priorytetowo w celu ochrony przyrody? Po pierwsze ? (UE-27) (%)

(*poprzedni wykres jest niepoprawny, patrz następna strona*)

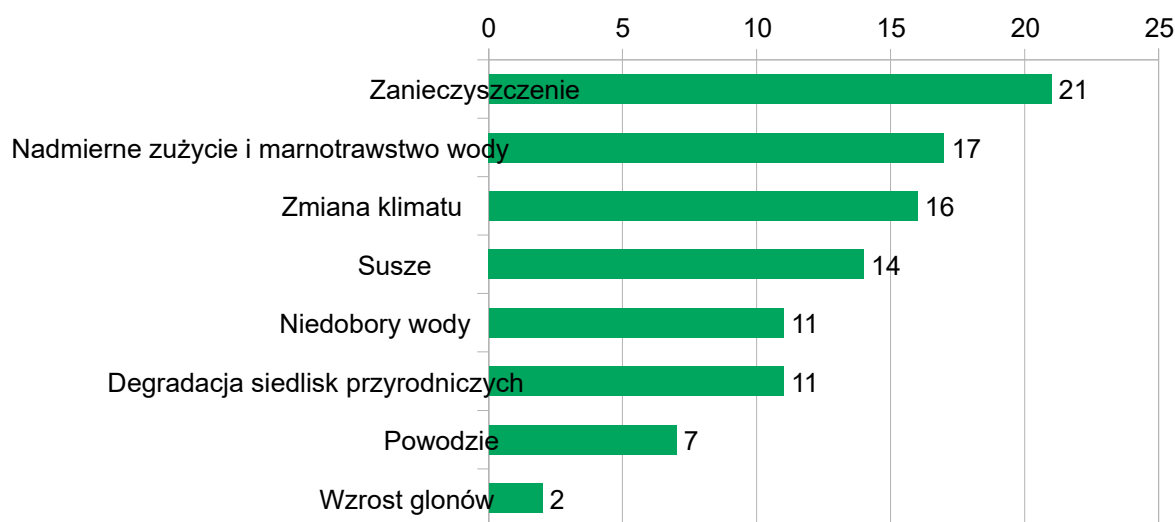

Respondenci zostali następnie poproszeni o wybranie z listy ośmiu problemów związanych z wodą czterech, które ich zdaniem stanowiły największe zagrożenie dla ich kraju.²¹ Poniższe wyniki odnoszą się do skumulowanych odpowiedzi wszystkich czterech odpowiedzi.

Zanieczyszczenia (21 %) są postrzegane jako główne zagrożenie związane z wodą w ich kraju, a następnie nadmierne zużycie i marnotrawstwo wody (17 %) oraz zmiana klimatu (16 %). Kolejne miejsca zajmują susze (14%), a następnie powodzie (11%), niedobory wody (11%) i wzrost glonów (2%).

(*poprzedni wykres był nieprawidłowy, prawidłowy wykres byłby następujący *)

QB15a. Jakie są Państwa zdaniem główne zagrożenia związane z wodą? w (naszym kraju)? Najpierw? (%)

QB15T. Jakie są Państwa zdaniem główne zagrożenia związane z wodą w (NASZYM KRAJU)? Najpierw? Po drugie? Po trzecie? Czwarty? (UE-27) (%)

²¹ Pyt.15. Jakie są Państwa zdaniem główne zagrożenia związane z wodą w (NASZYM KRAJU)? Najpierw? Po drugie? Po trzecie? Czwarty?

Specjalne badanie Eurobarometr 550 „Środowisko”

Zanieczyszczenie zajmuje pierwsze lub wspólnie pierwsze miejsce w 21 państwach członkowskich i jest najwyższe w Finlandii (89 %), Słowenii (85 %), Danii (83 %), na Litwie (83 %) i na Słowacji (80 %). Zanieczyszczenia są drugim najczęściej wybieranym zagrożeniem w Niemczech (66%) i we Włoszech (64%), natomiast na trzecim miejscu plasują się Malta (66%), Hiszpania (64%) i Portugalia (60%). Cypr jest jedynym krajem, w którym zanieczyszczenie nie plasuje się w pierwszej trójce.

Niedobory wody zajmują drugie miejsce w Hiszpanii (67%) i Portugalii (64%). Mimo że kwestia ta nie znalazła się w pierwszej trójce w żadnym innym państwie członkowskim, większość respondentów w siedmiu państwach członkowskich, a mianowicie na Cyprze (62%), Malcie (60%), w Niemczech, Polsce (po 52%), Czechach (51%), Bułgarii (50%) i Polsce (51%), uznaje ją za kwestię o najwyższej trójce. Najniżej jest w Finlandii (9 proc.).

Nadmierne zużycie wody i marnotrawstwo wody zajmują pierwsze miejsce w Niemczech (70 %) i drugie lub trzecie w 19 państwach członkowskich, osiągając najwyższy poziom na Cyprze, w Chorwacji i na Słowacji (po 71 %). Nie plasuje się w pierwszej trójce w siedmiu państwach członkowskich, ale tylko w dwóch większość nie uznaje go za główne zagrożenie dla swojego kraju – mianowicie Rumunia (47%) i Łotwa (42%).

Zmiana klimatu zajmuje trzecie miejsce na szczeblu UE, ale zajmuje pierwsze miejsce w trzech państwach członkowskich, a mianowicie w Chorwacji (74 %, łącznie z zanieczyszczeniem), Portugalii (69 %, łącznie z suszami) i we Włoszech (68 %). Zagrożenie to zajmuje drugie lub trzecie miejsce w kolejnych 14 państwach członkowskich, osiągając najwyższy poziom w Szwecji (70 %). Nie plasuje się ona w pierwszej trójce w 10 państwach członkowskich i nie jest uważana za główne zagrożenie przez większość w czterech państwach członkowskich – najniżej w Estonii (36 %).

Susze znajdują się na szczycie listy zagrożeń związanych z wodą w czterech państwach członkowskich, a mianowicie na Cyprze, w Hiszpanii (po 77 %), na Malcie i

w Portugalii (po 69 %). Drugie miejsce zajmują Czechy i Rumunia (po 60 %), a trzecie Bułgaria (59 %) i Słowacja (52 %). Mimo że nie plasuje się w pierwszej trójce w żadnym innym państwie członkowskim, większość respondentów we Francji (58%) i w Polsce (51%) uznaje ją za główną trójkę. Najniżej jest w Finlandii (8 proc.).

Na drugim miejscu plasuje się Finlandia (73 proc.), gdzie odsetek ten jest najwyższy, a następnie Estonia (68 proc.), Litwa (58 proc.) i Łotwa (51 proc.). Trzecie miejsce zajmują Szwecja (66%), Węgry (60%) i Chorwacja (59%). Mimo że większość respondentów w Austrii (53%), Niemczech (57%), Danii (56%), Rumunii (54%) i Słowenii (51%) nie plasuje się w pierwszej trójce w żadnym innym państwie członkowskim. Najniższy wynik odnotowano w Bułgarii i Hiszpanii (po 34 proc.).

Powódź zajmuje trzecie miejsce w Danii (62%), Słowenii (59%) i Finlandii (55%). Mimo że większość respondentów w Belgii (58 %), Irlandii (56 %), Niderlandach (54 %), Włoszech i Rumunii (po 50 %) nie plasuje się w pierwszej trójce w żadnym innym państwie członkowskim, są one uznawane za trzy kwestie o najwyższej pozycji. Najniżej plasują się na Malcie (11%) i w Estonii (14%).

Finlandia wyróżnia się wysokim odsetkiem respondentów, którzy wymieniają wzrost glonów (66%) jako problem związany z wodą w swoim kraju. Kwestia ta zajmuje trzecie miejsce w Finlandii, ale nie znajduje się w pierwszej trójce w żadnym innym państwie członkowskim ani nie jest wybierana większością głosów w innych państwach. W siedmiu państwach członkowskich jest on wymieniany przez mniej niż jedną dziesiątą respondentów.

QB15T. Jakie są Państwa zdaniem główne zagrożenia związane z wodą w (NASZYM KRAJU)? Najpierw? Po drugie? Po trzecie? Czwarty? (%)

	UE-27	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	EL	E5	FI	FR	HR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	RO	5E	SI	SK
Zanieczyszczenie	69	64	76	78	54	68	66	83	73	72	64	89	70	74	76	83	64	83	74	85	66	70	70	60	70	78	85	80
Nadmierne zużycie i marnotrawstwo wody	63	63	64	62	71	59	70	55	67	63	64	51	62	71	64	58	62	54	67	42	67	57	62	59	47	62	64	71
Zmiana klimatu	61	56	71	49	64	41	61	74	36	54	60	61	60	74	53	61	68	55	51	50	55	64	58	69	59	70	54	49
Susze	48	30	31	59	77	60	33	11	24	48	77	8	58	37	48	13	47	43	39	24	69	44	51	69	60	21	39	52
Niedobory wody	48	41	33	50	62	51	52	21	21	43	67	9	46	36	38	33	49	19	33	13	60	47	52	64	36	34	26	42
Degradacja siedlisk przyrodniczych	46	53	47	34	36	49	57	56	68	47	34	73	37	59	60	45	44	58	42	51	38	43	38	42	54	66	51	41
Powodzie	41	46	58	43	26	33	38	62	14	55	19	16	46	41	37	56	50	26	44	43	11	54	39	22	50	36	59	45
Wzrost glonów	15	20	13	8	8	15	13	21	41	7	6	66	13	8	20	30	13	28	14	47	16	13	21	9	19	28	7	10

Specjalne badanie Eurobarometr 550 „Środowisko”

Analiza danych socjodemograficznych pokazuje, że respondenci, którzy najdłużej kształcili się w pełnym wymiarze godzin, konsekwentnie częściej wspominają o którymkolwiek z zagrożeń. Zanieczyszczenia są wybierane jako zagrożenie numer jeden niezależnie od statusu socjodemograficznego respondentów.

Istnieją niewielkie różnice w zależności od kategorii zawodowych. Menedżerowie (65%) i studenci (69%) częściej wspominają o zmianie klimatu niż inne kategorie, podczas gdy osoby zajmujące się domem wyróżniają się wysokim odsetkiem wspomnień o suszach (56% w porównaniu z 45%-50%) i niedoborach wody (55% w porównaniu z 42%-49%).

Respondenci mieszkający na obszarach wiejskich częściej wspominają również o niedoborach wody (51 % w porównaniu z 44 % respondentów mieszkających w dużych miastach), podczas gdy osoby mieszkające na obszarach miejskich częściej wspominają o zanieczyszczeniu (71 % w porównaniu z 69 % na obszarach wiejskich) i zmianie klimatu (63 % w porównaniu z 58 %).

QB15T Jakie są Państwa zdaniem główne zagrożenia związane z wodą w (NASZYM KRAJU)? Najpierw? Po drugie? Po trzecie? Czwarty? (% – UE)

	Zanieczyszczenie	Nadmierne zużycie i marnotrawstwo wody	Zmiana klimatu	Degradacja siedlisk przyrodniczych	Susze	Niedobory wody	Powodzie	Narośla alg
UE-27	69	63	61	46	48	48	41	15
Płeć								
Człowiek	69	63	61	47	48	48	39	15
Kobieta	69	62	61	46	48	48	42	15
Wiek								
15–24	69	63	66	48	45	43	41	15
25–39	70	63	59	48	48	47	39	17
40–54	68	64	61	47	48	50	40	15
55+	69	62	60	44	50	49	42	13
Edukacja (koniec)								
15-	65	63	58	40	55	55	42	11
16–19	69	62	61	46	48	48	41	15
20+	70	63	60	48	47	46	40	16
Nadal studiuje	70	63	69	50	43	41	39	15
Kategoria społeczno-zawodowa								
Osoby pracujące na własny rachunek	69	64	57	47	49	48	42	15
Kierownicy	68	63	65	50	46	49	38	14
Pozostałe białe kołnierze	70	62	60	49	45	49	41	16
Pracownicy ręczni	68	64	60	46	49	49	40	16
Osoby mieszkające	70	58	52	37	56	55	42	16
Bezrobotni	76	63	58	43	49	42	41	15
Emeryci	68	62	60	44	50	47	43	13
Studenci	67	64	69	49	45	42	40	14
Subiektywna urbanizacja								
wieś wiejska	69	63	58	44	48	51	39	15
Małe / średnie miasto	67	64	62	46	49	48	41	14
Duże miasto	71	61	63	49	48	44	41	15

3. Rola krajowych zainteresowanych stron w efektywnej gospodarce wodnej

respondentów uważa, że robi za dużo. Warto zauważyć, że odpowiedzi „nie wiem” są stale niższe niż dziesięć procent, z wyjątkiem rybołówstwa i akwakultury (12%).

Na pytanie, czy konkretne podmioty robią obecnie wystarczająco dużo, aby efektywnie korzystać z wody, większość respondentów uważa, że nie robią tego – z wyjątkiem rybołówstwa i akwakultury.

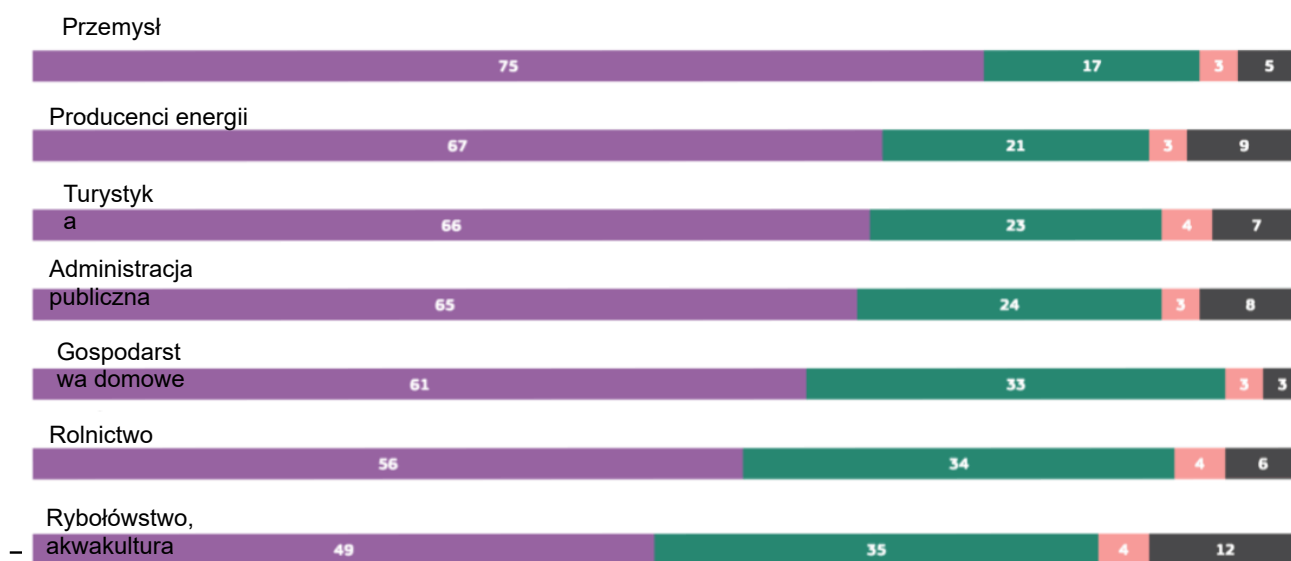
Trzy czwarte (75%) Europejczyków uważa, że przemysł nie robi wystarczająco dużo, aby efektywnie korzystać z wody, a 17% uważa, że robi to w odpowiedniej ilości.²²

Około dwie trzecie respondentów uważa również, że producenci energii (67 % „niewystarczająco” w porównaniu z 21 % „około odpowiedniej ilości”), turystyka (66 % w porównaniu z 23 %) i administracja publiczna (65 % w porównaniu z 24 %) nie robią obecnie wystarczająco dużo, aby efektywnie wykorzystywać zasoby wodne w swoim kraju.

Ponad sześć na dziesięciu respondentów (61 %) twierdzi, że gospodarstwa domowe nie robią wystarczająco dużo, aby efektywnie korzystać z zasobów wodnych (w porównaniu z 33 % w przypadku „odpowiedniej ilości”), a 56 % w przypadku rolnictwa (w porównaniu z 34 % w przypadku „odpowiedniej ilości”).

Ponadto 49% respondentów uważa, że rybołówstwo/akwakultura nie robi obecnie wystarczająco dużo, aby efektywnie wykorzystywać wodę w swoim kraju, a 35% uważa, że robi to w odpowiedniej ilości. W przypadku wszystkich podmiotów od 3 % do 4 %

PB16. Czy Państwa zdaniem każdy z poniższych aktorów robi obecnie za dużo, o prawo lub za mało, aby efektywnie korzystać z wody w (NASZ KRAJ)? (UE-27) (%)

22 Pyt.16. Czy Państwa zdaniem każdy z poniższych podmiotów robi obecnie za dużo, o odpowiednią ilość lub za mało, aby efektywnie korzystać z wody w (NASZ KRAJ)? 1. Przemysł, 2. Gospodarstwa domowe, 3. Rolnictwo, 4. Producenci energii, 4. Rybołówstwo, akwakultura, 5. Turystyka, 6. Administracja publiczna.

● Robienie zbyt wiele ● Nie wiem

W 26 państwach członkowskich większość respondentów uważa, że sektor przemysłu nie robi obecnie wystarczająco dużo, aby efektywnie korzystać z wody w ich kraju. W tej grupie odsetek ten jest jednak bardzo zróżnicowany: najwyższy w Grecji (92%) i na Malcie (87%), a najniższy w Finlandii i Estonii (51%).

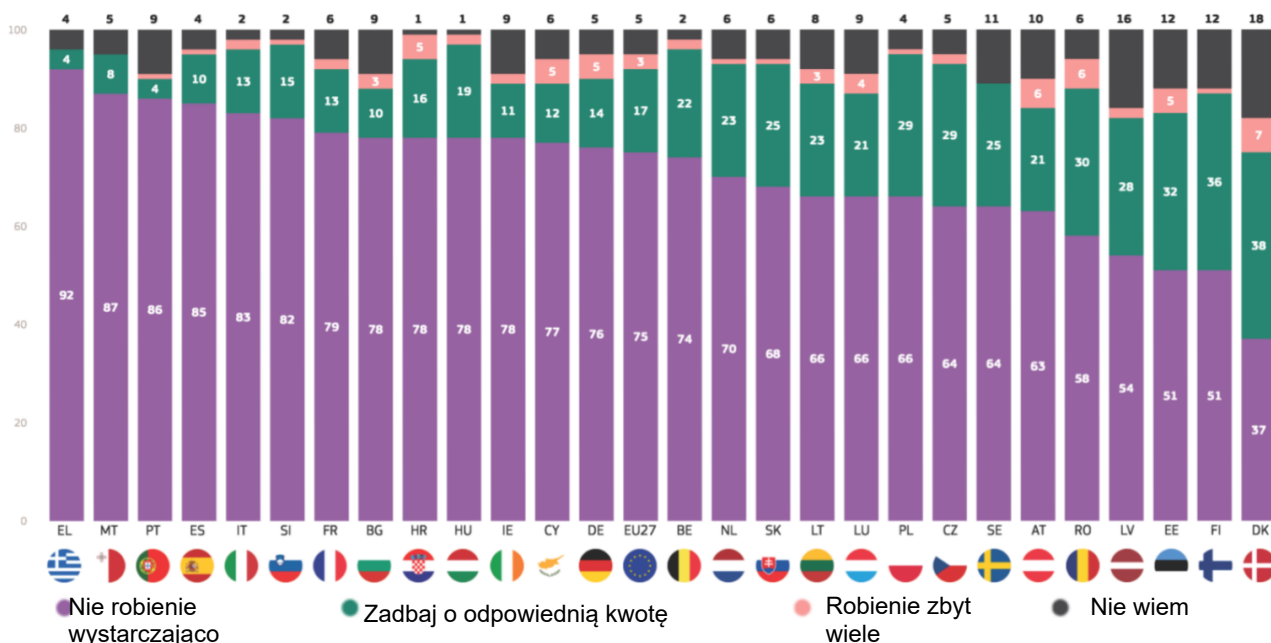
Tylko w Danii mniejszość uważa, że przemysł nie robi wystarczająco dużo (37%), jest prawie podzielona z tymi, którzy uważają, że robi to we właściwej ilości (38%).

W 21 państwach członkowskich co najmniej połowa respondentów twierdzi, że producenci energii nie robią

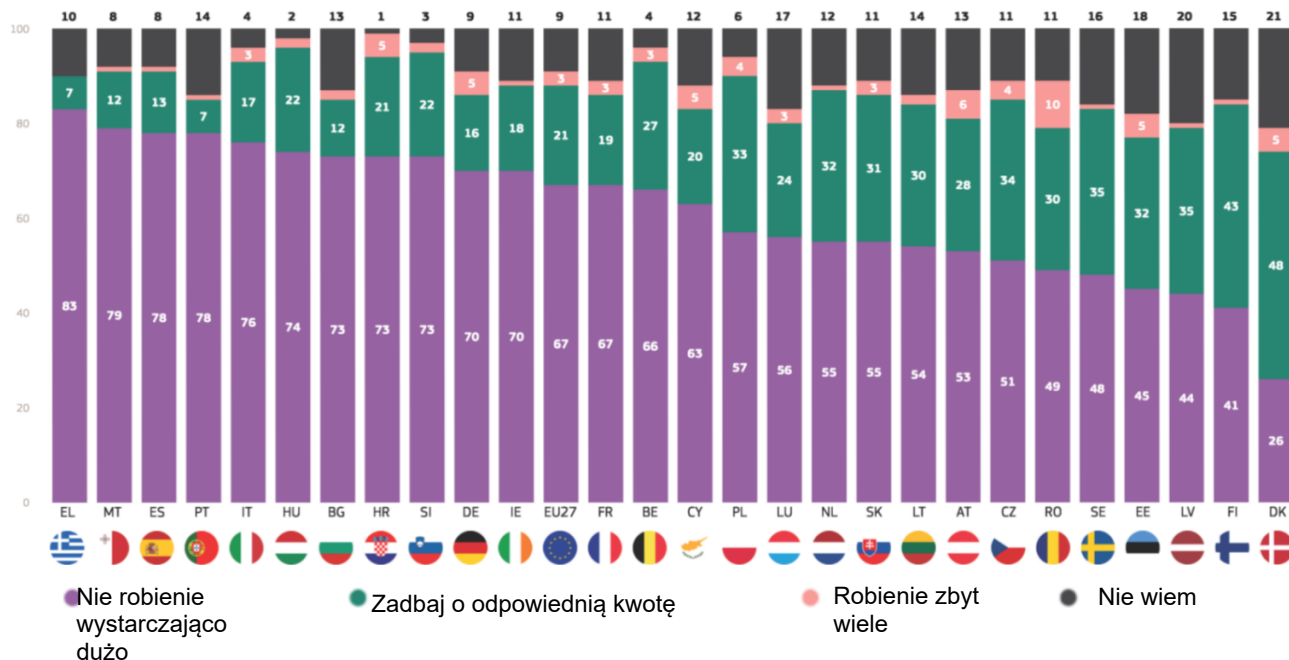
obecnie wystarczająco dużo, aby efektywnie wykorzystywać zasoby wodne w swoim kraju. W tej grupie odsetek ten waha się od 83 % w Finlandii i 79 % na Malcie do 51 % w Czechach. W dwóch państwach członkowskich opinię tę podziela jedynie mniejszość, a mianowicie Finlandia (41 % w porównaniu z 43 % w odniesieniu do odpowiedniej kwoty) i Dania (26 % w porównaniu z 48 %).

Warto zauważyć, że w Danii i na Łotwie wskaźniki „nie wiem” są szczególnie wysokie i wynoszą odpowiednio 21 % i 20 %.

PB16.1. Czy Państwa zdaniem każdy z następujących podmiotów robi obecnie za dużo, o prawo lub za mało, aby efektywnie korzystać z wody w (NASZ KRAJ)?- Przemysł (%)

QB16.4. Czy Państwa zdaniem każdy z poniższych podmiotów robi obecnie zbyt wiele, w kwestii właściwego lub niewystarczającego wykorzystania wody w (NASZYM KRAJU)?- Producenci energii (%)

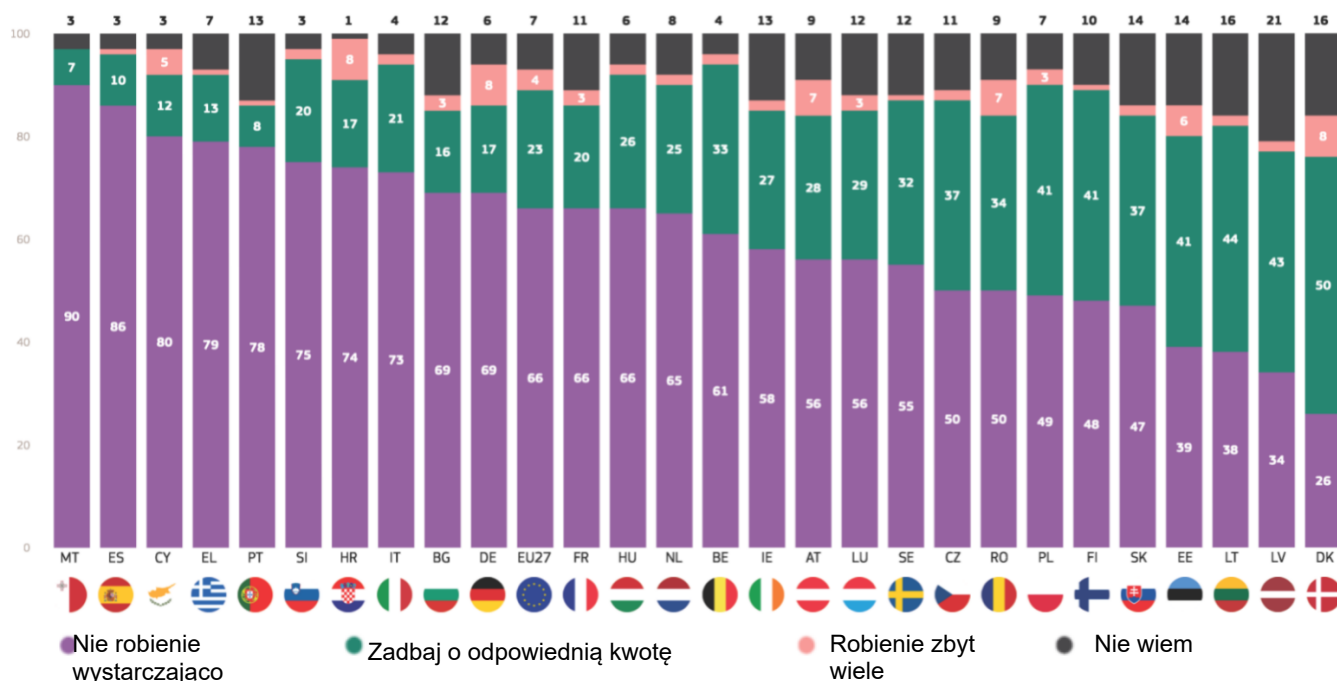

W 20 państwach członkowskich co najmniej połowa respondentów uważa, że sektor turystyki nie robi obecnie wystarczająco dużo, aby efektywnie korzystać z zasobów wodnych w ich kraju. W tej grupie odsetek ten waha się od 90 % na Malcie i 86 % w Hiszpanii do 50 % w Czechach i Rumunii.

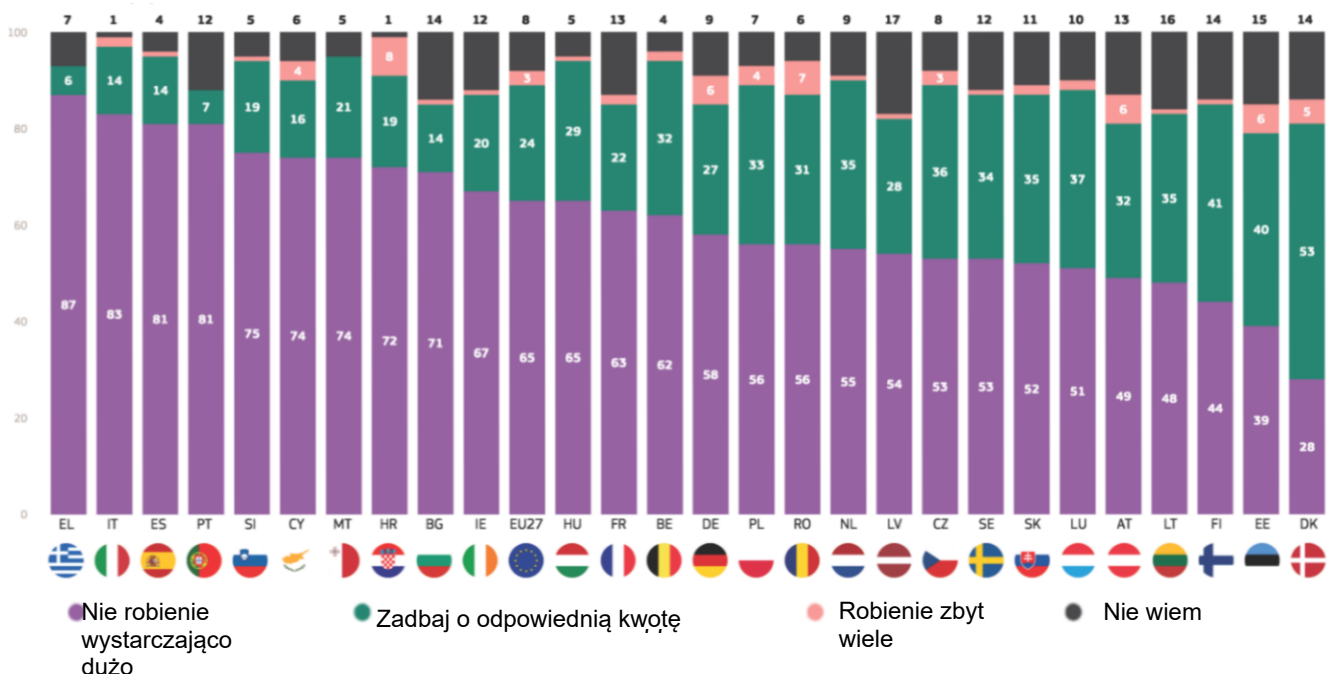
W czterech państwach członkowskich więcej respondentów uważa, że chodzi o odpowiednią kwotę, a nie za mało, a mianowicie w Danii (50 % w porównaniu z 26 % „niewystarczająco”), na Łotwie (45 % w porównaniu z 34 %), na Litwie (44 % w porównaniu z 38 %) i w Estonii (41 % w porównaniu z 39 %). Na Łotwie ponad jedna piąta respondentów twierdzi, że nie wie (21 %).

W 22 państwach członkowskich co najmniej połowa respondentów twierdzi, że administracja publiczna nie robi obecnie wystarczająco dużo, aby efektywnie korzystać z zasobów wodnych w ich kraju. W tej grupie odsetek ten waha się od 87 % w Grecji i 83 % we Włoszech do 51 % w Luksemburgu. W dwóch państwach członkowskich więcej respondentów uważa, że chodzi o odpowiednią kwotę, a nie za mało, ponownie w Danii (53% w porównaniu z 28% „niewystarczająco”) i Estonii (40% w porównaniu z 39%).

PB16.6. Czy Państwa zdaniem każdy z następujących aktorów robi obecnie za dużo, o prawo lub za mało, aby efektywnie korzystać z wody w (NASZ KRAJ)?:-Turystyka (%)

PB16.7. Czy Państwa zdaniem każdy z następujących aktorów robi obecnie za dużo, o prawo lub za mało, aby efektywnie korzystać z wody w (NASZ KRAJ)?:-Administracja publiczna (%)

Specjalne badanie Eurobarometr 550 „Środowisko”

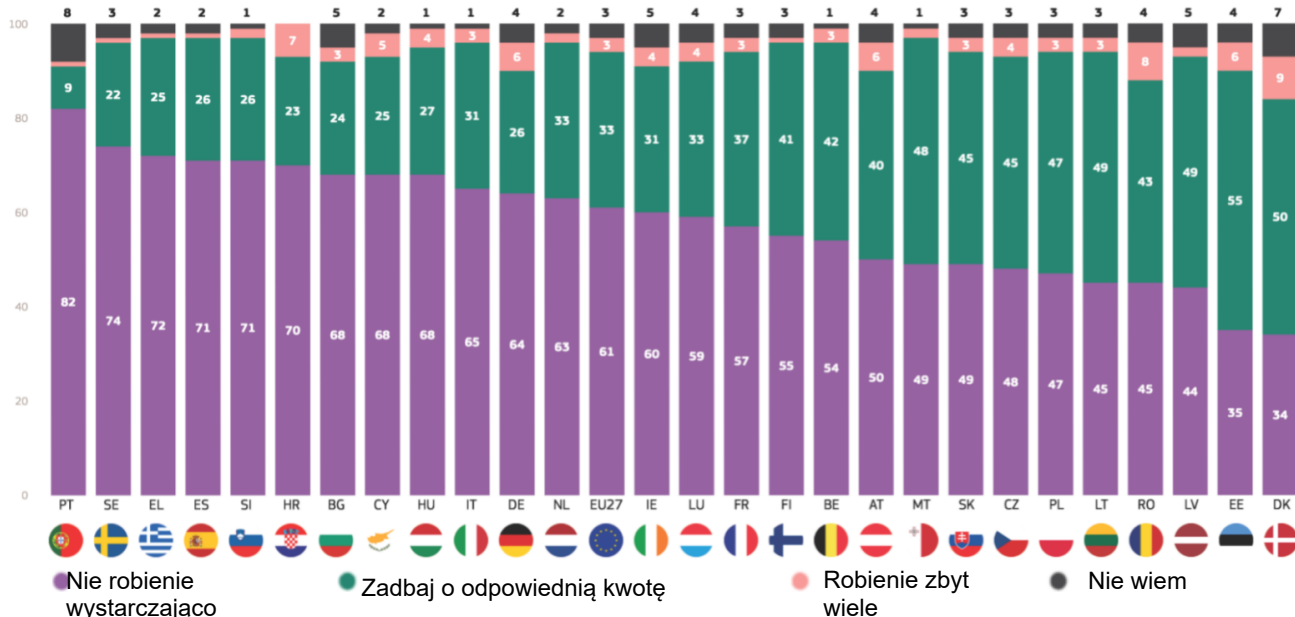
W 18 państwach członkowskich co najmniej połowa respondentów twierdzi, że gospodarstwa domowe nie robią obecnie wystarczająco dużo, aby efektywnie korzystać z zasobów wodnych w swoim kraju. W tej grupie odsetek ten waha się od 82 % w Portugalii i 74 % w Szwecji do 50 % w Austrii.

W czterech państwach członkowskich więcej respondentów uważa, że chodzi o odpowiednią kwotę, a nie za mało, ponownie w Danii (50 % w porównaniu z 34 % „niewystarczająco”), Estonii (35 % w porównaniu z 55 %), na Łotwie (49 % w porównaniu z 44 %) i na Litwie (49 % w porównaniu z 45 %). Poglądy są podzielone lub prawie podzielone w Polsce (47 % w obu przypadkach) i na Malcie (48 % „prawo” w porównaniu z 49 % „niewystarczająco”).

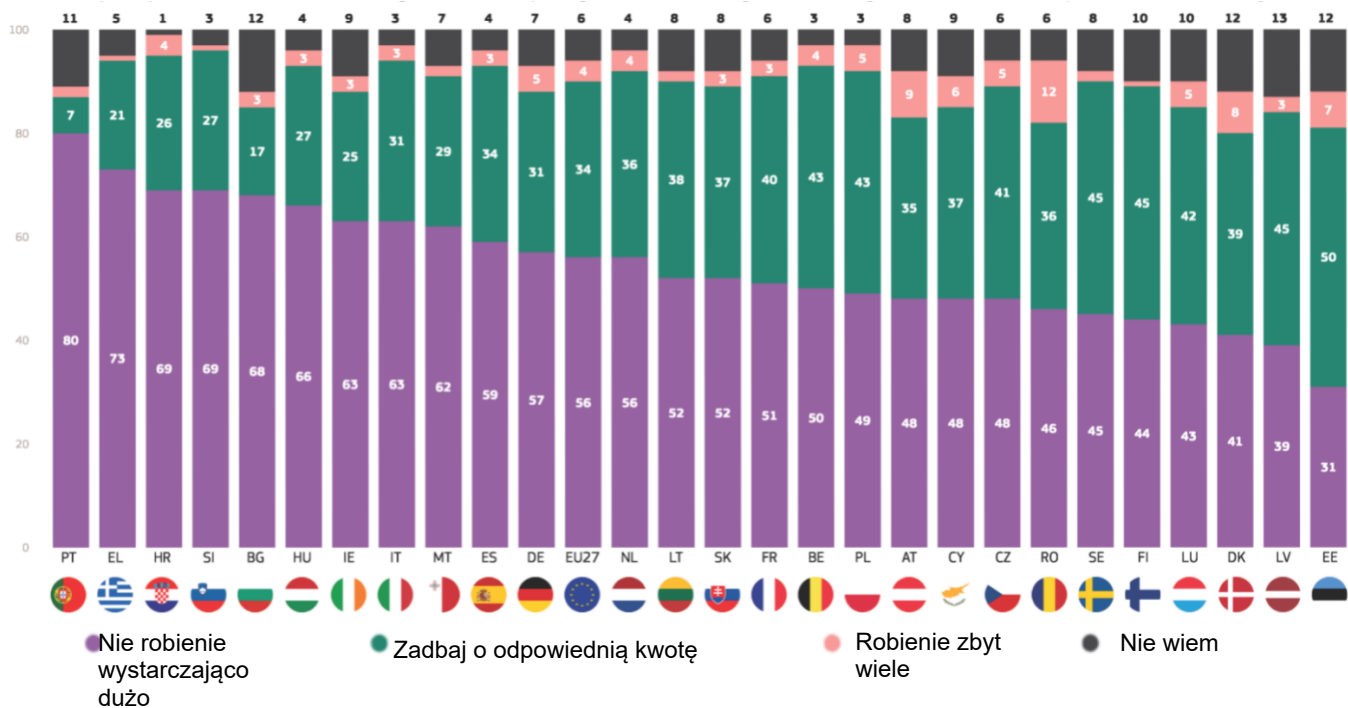
W 16 państwach członkowskich co najmniej połowa respondentów uważa, że sektor rolny nie robi obecnie wystarczająco dużo, aby efektywnie wykorzystywać zasoby wodne w ich kraju. W tej grupie odsetek ten waha się od 80 % w Portugalii i 73 % w Grecji do 50 % w Belgii. W dwóch państwach członkowskich więcej respondentów uważa, że chodzi o odpowiednią kwotę, a nie za mało, ponownie w Estonii (50 % w porównaniu z 31 % „niewystarczająco”) i na Łotwie (45 % w porównaniu z 39 %).

Poglądy są podzielone lub prawie podzielone w Szwecji (45 % w obu przypadkach), Finlandii (45 % „prawo” w porównaniu z 44 % „niewystarczająco”) i Luksemburgu (42 % „prawo” w porównaniu z 43 % „niewystarczająco”).

PB16.2. Czy Państwa zdaniem każdy z poniższych aktorów robi obecnie za dużo, o prawo lub za mało, aby efektywnie korzystać z wody w (NASZ KRAJ)?:- Gospodarstwa domowe (%)

PB16.3. Czy Państwa zdaniem każdy z poniższych podmiotów robi obecnie zbyt wiele, w kwestii właściwego lub niewystarczającego wykorzystania wody w (NASZYM KRAJU)?:-Rolnictwo (%)

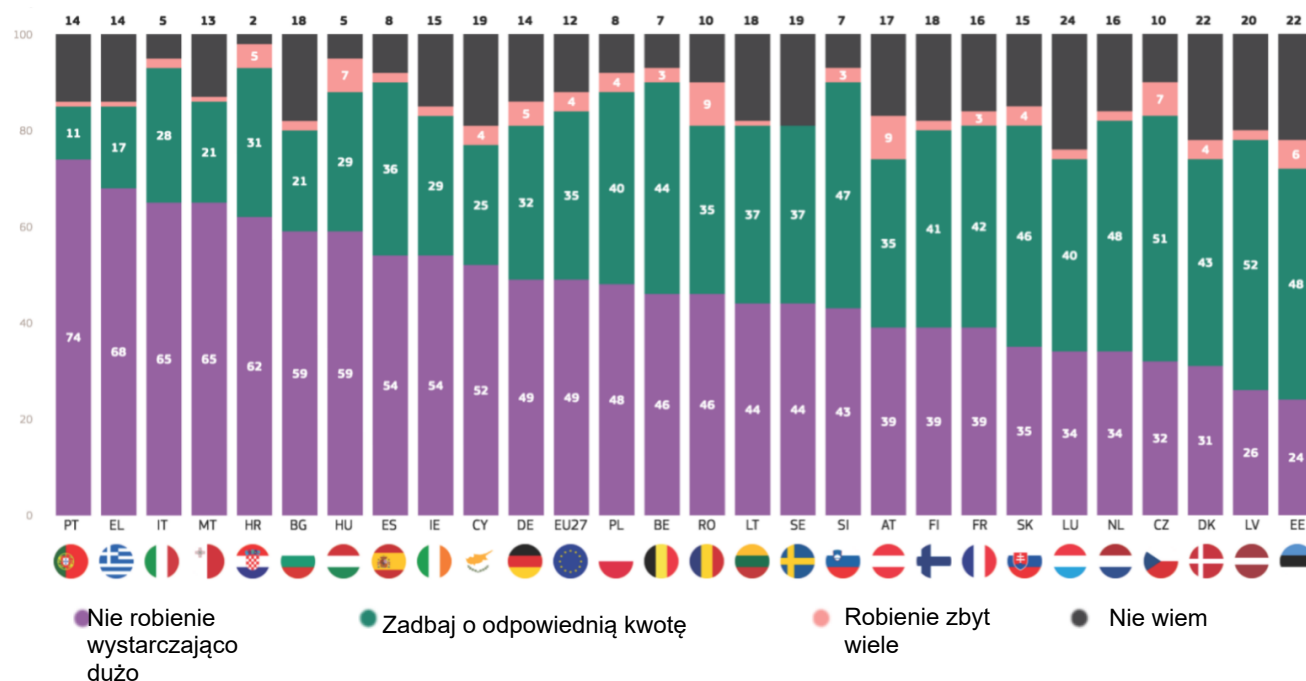

W 10 państwach członkowskich ponad połowa respondentów twierdzi, że rybołówstwo/akwakultura nie robi obecnie wystarczająco dużo, aby efektywnie wykorzystywać zasoby wodne w swoim kraju. W tej grupie odsetek ten waha się od 74 % w Portugalii do 52 % na Cyprze. W dziesięciu państwach członkowskich więcej respondentów uważa, że robi to w odpowiedniej kwocie, a nie za mało, przy czym różnica jest stale najwyższa w Estonii (48% w porównaniu z 24% „niewystarczająco”) i na Łotwie (52% w porównaniu z 26%). W Czechach większość (52%) również uważa, że robi wystarczająco dużo.

Warto zauważyć, że w 20 państwach członkowskich co najmniej jedna dziesiąta respondentów twierdzi, że nie wie, przy czym odsetek ten jest najwyższy w Luksemburgu (24%) i Estonii (22%).

QB16.5. Czy Państwa zdaniem każdy z poniższych podmiotów robi obecnie zbyt wiele, w kwestii właściwego lub niewystarczającego wykorzystania wody w (NASZYM KRAJU)? :-Rybołówstwo, akwakultura (%)

Specjalne badanie Eurobarometr 550 „Środowisko”

Analiza danych socjodemograficznych pokazuje, że respondenci, niezależnie od ich statusu społeczno-ekonomicznego, uznali, że wszystkie wymienione sektory muszą zrobić więcej, aby efektywnie korzystać z wody.

W szczególności we wszystkich różnych grupach społeczno-demograficznych sektor przemysłu był najczęściej wybierany jako podmiot, który „nie robi wystarczająco dużo”, podczas gdy sektor rybołówstwa i akwakultury był wybierany najrzadziej.

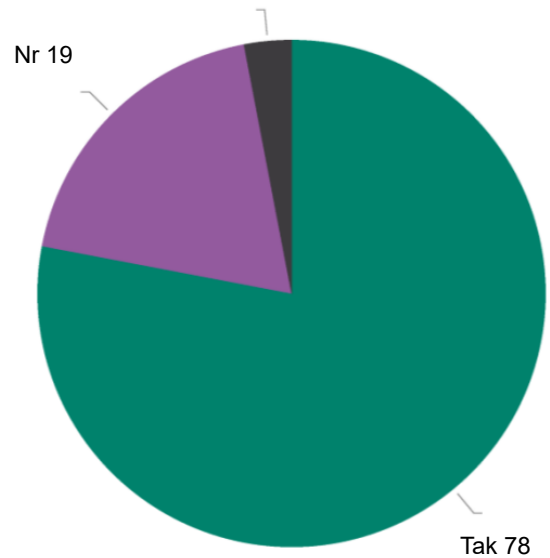
QB16 Czy Państwa zdaniem każdy z poniższych podmiotów robi obecnie zbyt wiele, w kwestii właściwego lub niewystarczającego wykorzystania wody w (NASZYM KRAJU)? (% - "Nie robię wystarczająco dużo")							
	Przemysł	Producenci energii	Turystyka	Administracja publiczna	Gospodarstwa domowe	Rolnictwo	Rybołówstwo, akwakultura
UE-27	75	67	66	65	61	56	49
Płeć							
Człowiek	75	66	65	64	60	56	49
Kobieta	76	67	67	66	62	56	49
Wiek							
15–24	73	63	84	62	57	52	49
25–39	76	67	65	55	60	57	52
40–54	76	68	68	66	63	58	50
55+	75	67	66	65	61	55	48
Edukacja (koniec)							
15-	75	68	69	69	60	54	50
16–19	76	67	65	65	59	56	51
20+	75	66	67	64	64	57	48
Nadal studiuje	75	65	67	63	57	54	49
Kategoria społeczno-zawodowa							
Osoby pracujące na własny rachunek	76	69	70	69	63	60	53
Kierownicy	76	68	70	65	67	60	52
Pozostałe białe kołnierze	77	68	65	67	62	59	52
Pracownicy ręczni	75	66	64	65	59	55	50
Osoby mieszkające	75	65	67	67	56	49	47
Bezrobotni	76	68	62	62	57	54	43
Emeryci	74	66	65	64	61	55	47
Studenci	75	65	67	62	57	54	50
Trudności z płaceniem rachunków							
Przez większość czasu	78	71	69	71	62	58	52
Od czasu do czasu	76	67	66	69	60	56	54
Prawie nigdy / Nigdy	75	66	66	63	61	56	47
Rozważ przynależność do							
Klasa robotnicza	76	67	65	66	57	56	49
Niższa klasa średnia	77	68	67	65	63	56	51
Klasa średnia	75	66	66	66	61	55	49
Wyższa klasa średnia	72	64	68	62	67	62	48
Klasa wyższa	76	71	62	62	61	56	53
Wizerunek UE							
Pozytywny	78	68	69	67	65	60	53
Neutral	74	66	64	64	58	53	48
Negatywne	70	63	61	64	55	49	45

4. Dodatkowe środki mające na celu rozwiązanie problemów związanych z wodą w Europie

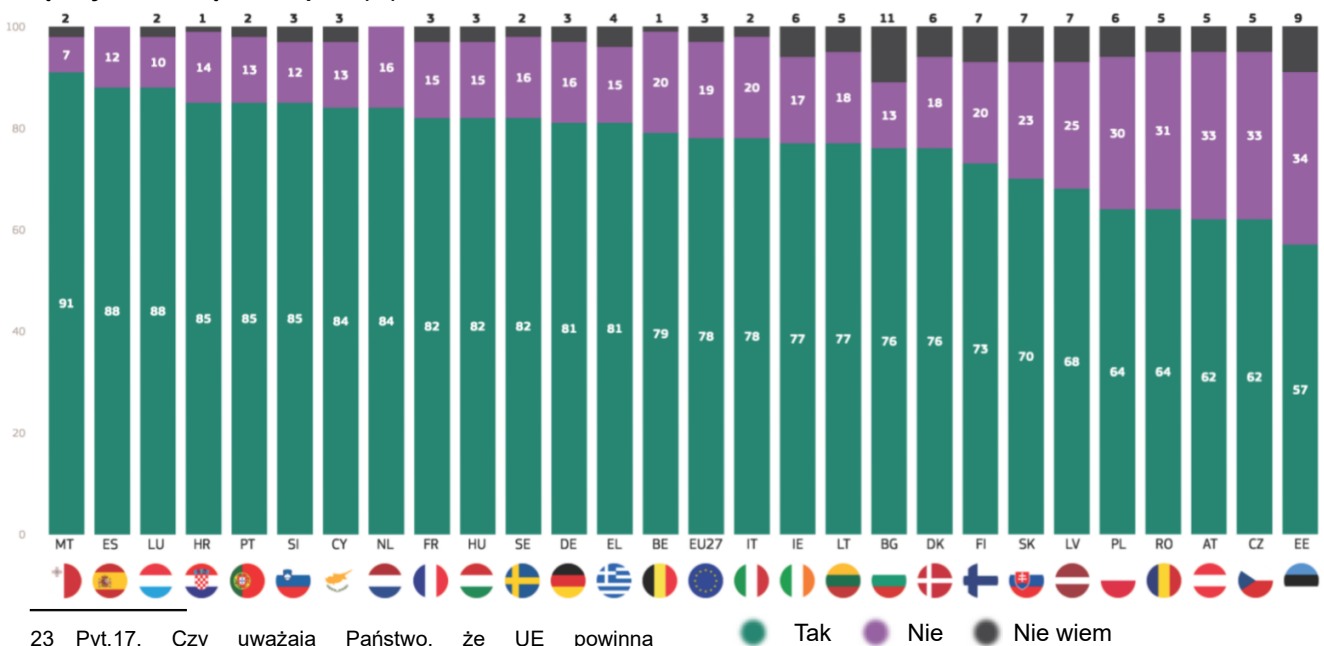
Ponad trzy czwarte Europejczyków uważa, że UE powinna zaproponować dodatkowe środki w celu rozwiązania problemów związanych z wodą w Europie

Ponad trzy czwarte (78%) respondentów uważa, że UE powinna zaproponować dodatkowe środki w celu rozwiązania problemów związanych z wodą w Europie.²³ Nieco mniej niż jedna piąta (19%) jest przeciwna temu pomysłowi, a 3% twierdzi, że nie wie.

PB17. Czy uważają Państwo, że UE powinna zaproponować dodatkowe środki w celu rozwiązania problemów związanych z wodą w Europie? (UE-27) (%)

PB17. Czy uważają Państwo, że UE powinna zaproponować dodatkowe środki w celu rozwiązania problemów związanych z wodą w Europie? (%)

²³ Pyt.17. Czy uważają Państwo, że UE powinna zaproponować dodatkowe środki w celu rozwiązania problemów związanych z wodą w Europie?

● Tak ● Nie ● Nie wiem

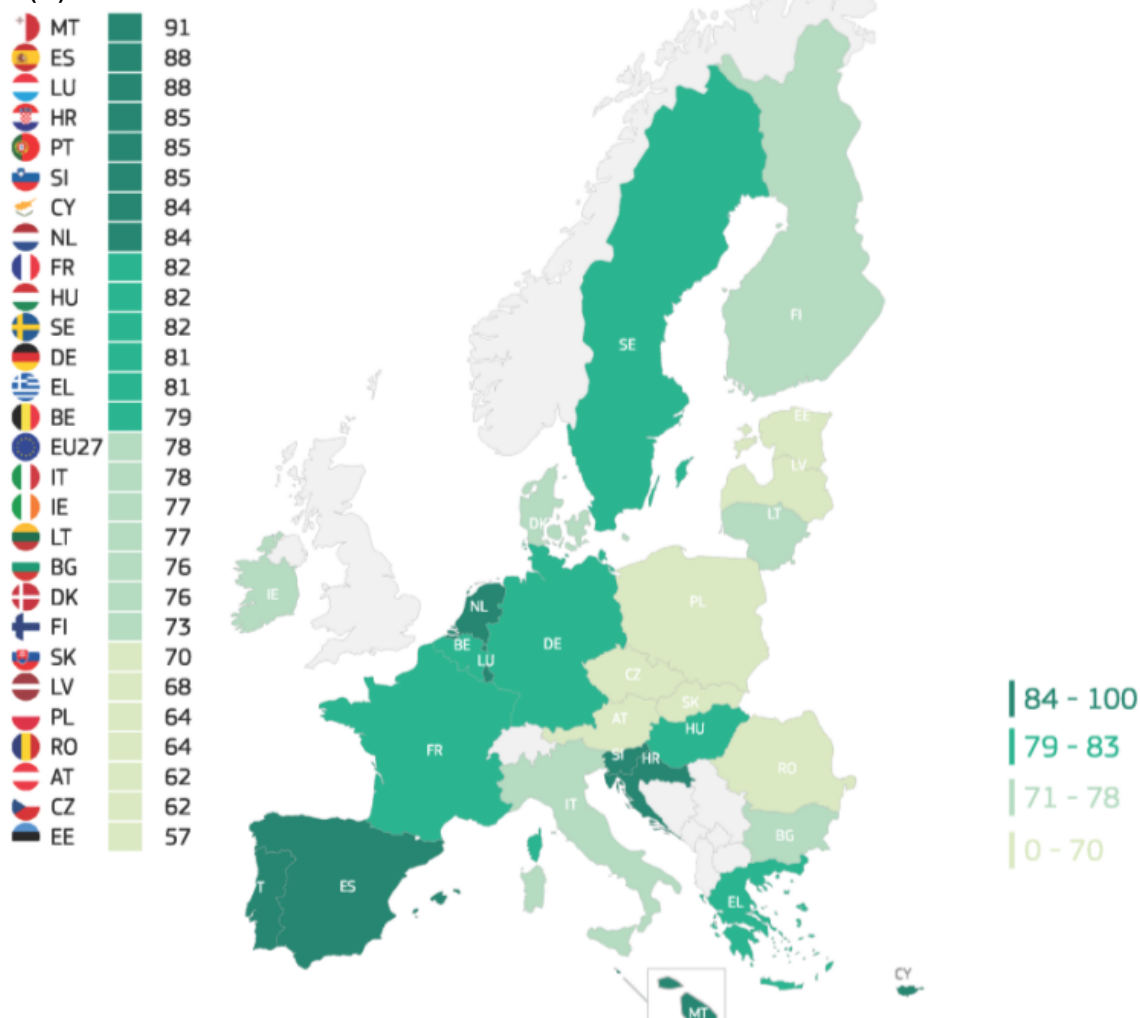
Poniższa mapa przedstawia odsetek respondentów w każdym państwie członkowskim, którzy uważają, że UE powinna zaproponować dodatkowe środki w celu rozwiązania problemów związanych z wodą w Europie.

Większość respondentów we wszystkich 27 państwach członkowskich uważa, że UE powinna zaproponować dodatkowe środki w celu rozwiązania problemów związanych z wodą w Europie. Odsetek ten jest jednak bardzo zróżnicowany w poszczególnych państwach członkowskich. Najwyższe są na Maltcie (91%), a następnie w Hiszpanii i Luksemburgu (88%), natomiast najniższe w Czechach i Austrii (każde 62%) oraz Estonii (57%).

Sprzeciw wobec tego pomysłu jest symetrycznie najsilniejszy w tych trzech państwach członkowskich: Estonia (34%), Czechy i Austria (po 33%). Ogólnie rzecz biorąc, w sześciu państwach członkowskich sprzeciw jest większy niż jedna czwarta respondentów.

Warto zauważyć, że Bułgaria wykazuje wysoki odsetek respondentów, którzy odpowiadają „nie wiem” (11%).

PB17. Czy uważają Państwo, że UE powinna zaproponować dodatkowe środki w celu rozwiązania problemów związanych z wodą w Europie? - Tak (%)

Analiza danych socjodemograficznych pokazuje silne poparcie dla pomysłu, że UE powinna zaproponować dodatkowe środki w celu rozwiązania problemów związanych z wodą w Europie. W szczególności wsparcie jest większe wśród osób, które najdłużej kształciły się w pełnym wymiarze godzin (80 %), studentów (82 %), kadry kierowniczej (83 %), osób mieszkających w dużych miastach (83 %) oraz osób, które mają pozytywny wizerunek UE (85 %), zwłaszcza w porównaniu z osobami, które mają negatywny wizerunek (64 %).

QB17 Czy uważają Państwo, że UE powinna zaproponować dodatkowe środki w celu rozwiązania problemów związanych z wodą w Europie? (% – UE)

	Tak	Nie	Nie wiem
UE-27	78	19	3
Płeć			
Człowiek	77	20	3
Kobieta	79	17	4
Wiek			
15–24	80	17	3
25–39	78	19	3
40–54	78	19	3
55+	78	18	4
Edukacja (koniec)			
15-	76	19	5
16–19	77	20	3
20+	80	18	2
Nadal studiuje	82	15	3
Kategoria społeczno-zawodowa			
Osoby pracujące na własny rachunek	77	20	3
Kierownicy	83	16	1
Pozostałe białe kołnierze	79	19	2
Pracownicy ręczni	76	21	3
Osoby mieszkające	74	23	3
Bezrobotni	75	21	4
Emeryci	78	17	5
Studenci	81	16	3
Wizerunek UE			
Pozytywny	85	13	2
Neutral	75	21	4
Negatywne	64	32	4

Wniosek

W niniejszym sprawozdaniu przedstawiono wyniki specjalnego badania Eurobarometr przeprowadzonego w okresie od marca do kwietnia 2024 r. Przeanalizowano w nim postawy i doświadczenia respondentów w UE w odniesieniu do środowiska.

Europejczycy nadal wyrażają duże zaniepokojenie środowiskiem, które nadal postrzegają jako kwestię, która dotyka ich osobiście. Ustalenia były spójne w ciągu ostatnich pięciu lat. Kwestie środowiskowe mają znaczący wpływ na codzienne życie i zdrowie Europejczyków, a ponad trzy czwarte z nich uznaje ten wpływ. Obawy dotyczące wpływu chemikaliów na zdrowie w produktach codziennego użytku podzieliła ponad czterech na pięciu respondentów, którzy są równie zaniepokojeni skutkami środowiskowymi. Od czasu badania z 2019 r. obawy te nieco się zmniejszyły.

Prawodawstwo i polityka UE mają kluczowe znaczenie dla ochrony środowiska, postrzeganej przez społeczeństwo. 45 % respondentów priorytetowo traktuje przywracanie przyrody i jej ochronę w nowych wydarzeniach jako kluczowe cele UE. 84 proc. przyznaje, że unijne przepisy dotyczące ochrony środowiska są niezbędne do ochrony wewnętrznej, a 81 proc. popiera rolę UE w podnoszeniu norm środowiskowych poza jej granicami. Ponadto 78 proc. opowiada się za zaproponowaniem większej liczby środków UE w celu rozwiązania problemów związanych z wodą, a 52 proc. wzywa do wzmocnienia ochrony przed niebezpiecznymi chemikaliami.

Wyniki ankiety wskazują, że respondenci chcą zrobić więcej, aby chronić środowisko i że należy dzielić się odpowiedzialnością. Istnieje silne poparcie dla wprowadzenia istotnych zmian społecznych w celu przywrócenia i ochrony przyrody. Prawie sześciu na dziesięciu Europejczyków opowiada się za promowaniem gospodarki o obiegu zamkniętym poprzez minimalizację ilości odpadów oraz zwiększenie ponownego użycia i recyklingu jako najskuteczniejszych strategii środowiskowych. Ponadto 55 % respondentów podkreśla znaczenie zapewnienia, aby produkty sprzedawane w UE nie szkodziły środowisku, a ponad połowa z nich wierzy w ścisłe egzekwowanie przepisów dotyczących ochrony środowiska.

Zdecydowana większość (92 %) nalega, aby przedsiębiorstwa pokrywały koszty oczyszczania zanieczyszczeń, przy czym prawie trzy czwarte popiera podobne obowiązki finansowe organów publicznych. Sześciu na dziesięciu Europejczyków uważa, że finansowanie publiczne zielonej transformacji gospodarczej jest niewystarczające. Ponadto większość jest niezadowolona z wysiłków krajowych zainteresowanych stron na rzecz efektywnego wykorzystania zasobów wodnych, przy czym 75 % wskazuje na nieadekwatność sektora w tym zakresie.

Ogólnie można zaobserwować gotowość do bardziej zrównoważonych zachowań konsumentów. 59% Europejczyków jest gotowych zapłacić więcej za zrównoważone produkty, a 72% bierze pod uwagę bezpieczeństwo chemiczne przy zakupie.

Skuteczne strategie redukcji odpadów obejmują staranny recykling przez 66% respondentów, stosowanie opakowań wielokrotnego użytku przez 52% oraz preferowanie produktów minimalnie opakowanych przez 49%. Co więcej, 41% wybiera produkty pakowane w materiały pochodzące z recyklingu.

Na poziomie UE jako całości najbardziej problematyczne są odpady z tworzyw sztucznych i odpady chemiczne, na które powołuje się odpowiednio 61 % i 60 % respondentów, przy czym ilość odpadów elektronicznych utrzymuje się na poziomie 27 %. Zidentyfikowane zagrożenia związane z wodą pierwotną to zanieczyszczenie (69%) oraz nadmierne zużycie i marnotrawstwo wody (63%).

Jednak świadomość i zrozumienie kwestii środowiskowych jest różna. Nieco ponad połowa Europejczyków uważa się za dobrze poinformowanych o kwestiach związanych z wodą, takich jak zanieczyszczenie i susze, podczas gdy nieco mniejsza grupa czuje się niedoinformowana. wiedza na temat PFAS („wiecznych chemikaliów”) jest ograniczona; tylko 29% słyszało o nich przed badaniem, w przeciwieństwie do 71%, które tego nie zrobiły. Respondenci, którzy wcześniej słyszeli o PFAS, częściej zgłaszają wysoki poziom obaw dotyczących ich wpływu na zdrowie i środowisko niż ci, którzy tego nie zrobili, ale wysoki poziom obaw we wszystkich dziedzinach podkreśla, że zwiększona świadomość na temat wiecznego wpływu chemikaliów na ich postrzegane zagrożenie.

Uwagi:

To powszechna obserwacja: różnice między krajami są znacznie większe niż różnice między kategoriami społecznymi.

(Pierre Dieumegard)

Szkoda, że badanie na temat stosunku Europejczyków do środowiska nie zawiera ani jednego pytania na temat głównego problemu środowiskowego naszych czasów: globalne ocieplenie i gazy cieplarniane.

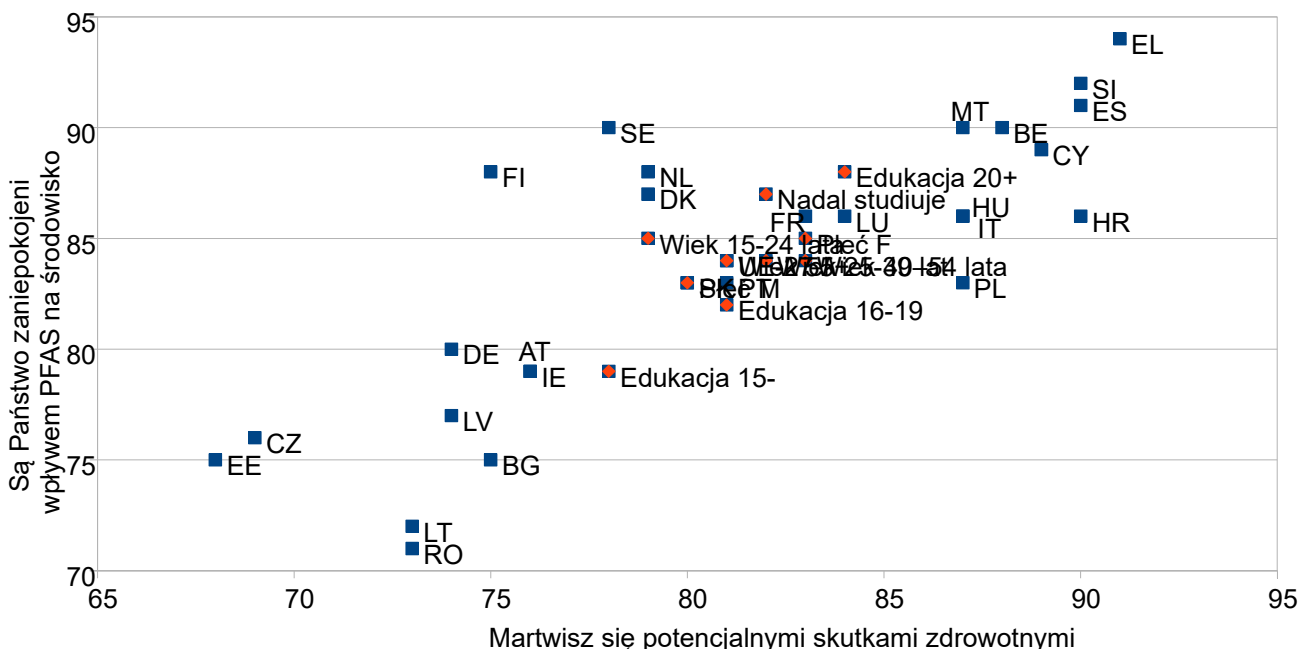
W części V 2 "Główne zagrożenia związane z wodą" pierwszy wykres jest zły, ponieważ jest mieszanką wyników pytań 13 (działania, które należy podjąć) i 15 (zagrożenia dla wody). Poprawny wykres został wstawiony.

Znajomość "wiecznych chemikaliów"

Polifluoroalkile (PFAS) są związkami chemicznymi, które są szeroko stosowane od dziesięcioleci, a zatem są obecne w naszym środowisku. Badania pokazują, że mogą być toksyczne, nawet w małych ilościach.

We Francji, po wielu latach milczenia, o PFAS wspomniano w radiu, telewizji i gazetach na początku 2024 r. Petycje zostały wysłane do kandydatów w wyborach europejskich. Wróciła cisza medialna.

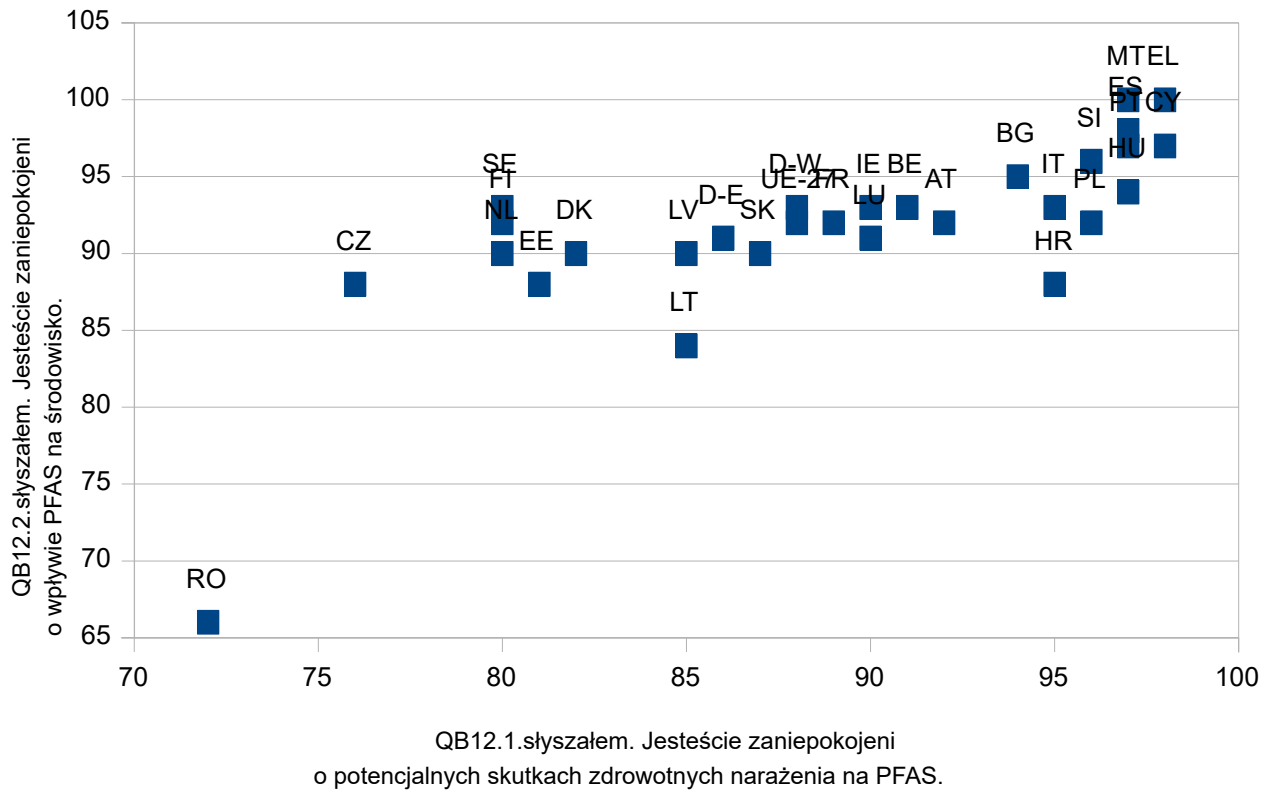
QB12.1 - QB12.2 (Jesteście zaniepokojeni ... PFAS)

Specjalne badanie Eurobarometr 550 „Środowisko”

I nawet gdy przesłuchiwani ludzie byli już świadomi problemu PFAS, ich postrzeganie tego, jak są niebezpieczni, różni się znacznie w zależności od kraju. Poniższy wykres przedstawia odpowiedzi osób, które już słyszały o problemie PFAS.

Podczas gdy w Grecji (EL) i na Malcie (MT) wszyscy, którzy słyszeli o PFAS, są zaniepokojeni ich wpływem na środowisko, w Rumunii (RO) dotyczy to tylko dwóch trzecich przesłuchanych. Trudno jest tworzyć politykę europejską, gdy opinia publiczna jest tak bardzo zróżnicowana!

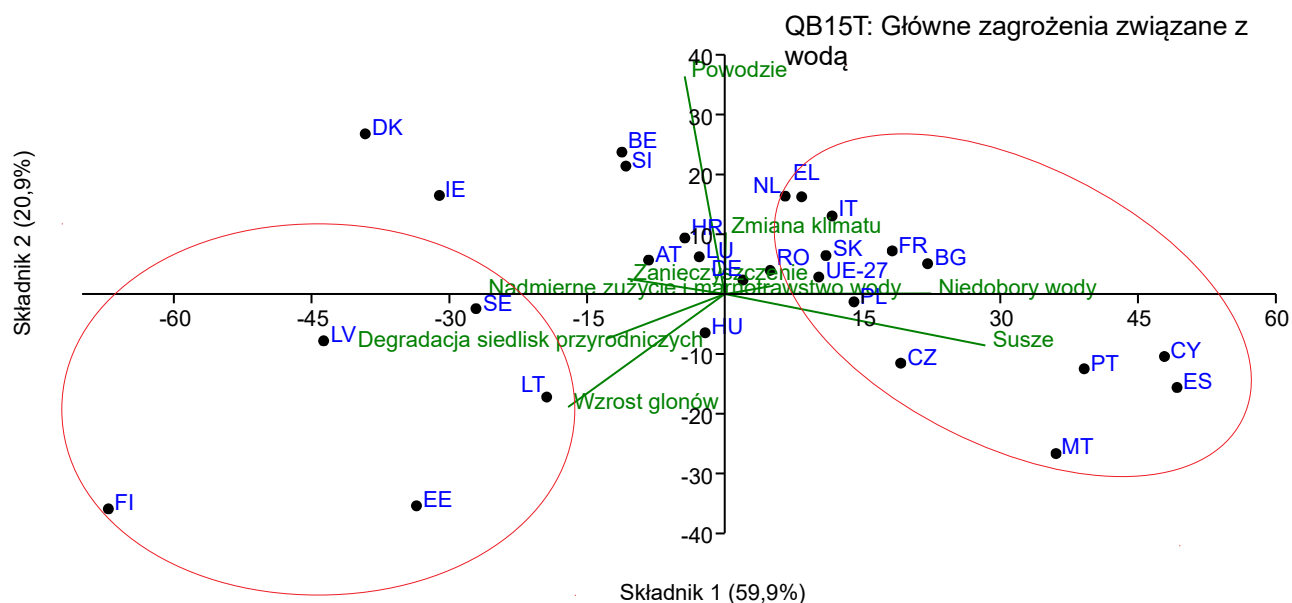

Politykawodna

Ogólnie rzecz biorąc, różnice w opiniach są znacznie większe między krajami niż między grupami społecznymi (płeć, poziom wykształcenia, wiek itp.).

Tabela QB15T została przetworzona przy użyciu analizy głównych składników (PCA= ACP).²⁴

Nic dziwnego, że Finlandia nie martwi się suszą ani brakiem wody, ale interesujące jest to, że grupy krajów o tych samych cechach geograficznych również dzielą te same obawy dotyczące wody. Kraje śródziemnomorskie są najbardziej zaniepokojone suszą i brakiem wody (czerwona elipsa po prawej), podczas gdy kraje wokół Morza Bałtyckiego mają więcej obaw biologicznych, wzrostu glonów i degradacji siedlisk przyrodniczych (czerwona elipsa po lewej).

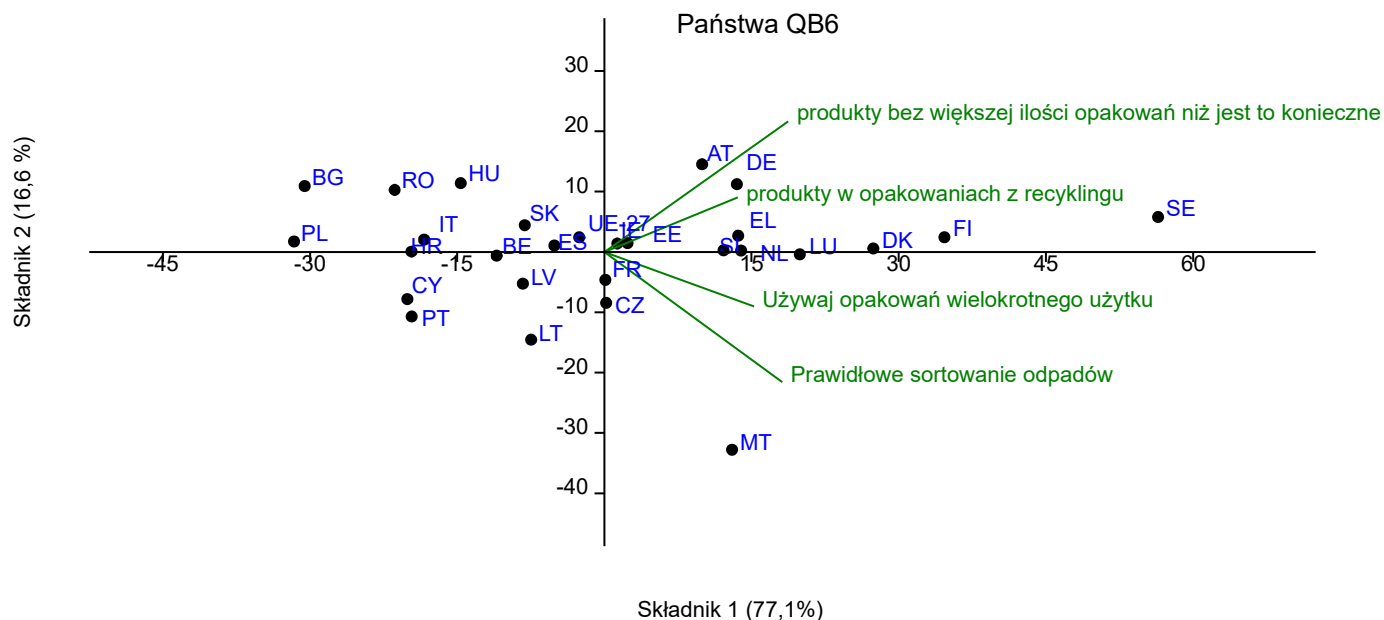
24 Hammer, Ø., Harper, D.A.T., i P.D. Ryan, 2001. PRZESZŁOŚCI: Paleontological Statistics Software Package for Education and Data Analysis (Pakiet oprogramowania statystyki paleontologicznej do edukacji i analizy danych). Palaeontologia Electronica 4,1: Zob. s. 9. <https://www.nhm.uio.no/english/research/resources/past/>

Osobiste działanie w kwestii śmieci

Jest to temat pytania Q6: „QB6 Które z poniższych działań rozważyliby Państwo, podejmując własne działania w celu zmniejszenia ilości odpadów? Wybierz wszystkie opcje, które Cię dotyczą. „

Największy kontrast występuje między krajami aktywnymi i nieaktywnymi. Ludzie w niektórych krajach mówią, że robią kilka rzeczy (Szwecja, Dania, Finlandia), podczas gdy ludzie w innych krajach mówią, że niewiele robią (Bułgaria, Rumunia, Polska, Węgry, Włochy, Chorwacja).

Osoby o niskim wykształceniu, osoby pracujące w domu lub bezrobotne są mniej aktywne w ograniczaniu marnotrawstwa niż osoby z długim wykształceniem lub kadra kierownicza.

Specyfikacje techniczne

W dniach od 6 marca do 8 kwietnia 2024 r. Verian (dawniej Kantar Public) w imieniu Kantar Belgium przeprowadził falę 101,2 badania Eurobarometru na wniosek Komisji Europejskiej, Dyrekcji Generalnej ds. Komunikacji, Działu ds. Monitorowania Mediów i Eurobarometru.

Fala 101.2 obejmuje ludność odpowiednich narodowości państw członkowskich Unii Europejskiej, zamieszkałą w każdym z 27 państw członkowskich i mającą 15 lat oraz

Podstawowy schemat próby stosowany we wszystkich krajach jest wieloetapowy, losowy (prawdopodobieństwo). W każdym kraju ramka próby jest najpierw stratyfikowana według regionów NUTS i w ramach każdego regionu za pomocą miary urbanistyki (DEGURBA). Liczba punktów próby wybranych w każdej warstwie odzwierciedla populację warstwy 15+. Na drugim etapie losowano punkty pomiarowe z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do ich liczebności populacji 0+ z każdej warstwy. Próby reprezentują zatem całe terytorium państw objętych badaniem zgodnie z systemem EUROSTAT NUTS II (lub równoważnym) oraz zgodnie z rozkładem liczby mieszkańców poszczególnych narodowości pod względem obszarów metropolitalnych, miejskich i wiejskich.²⁵

W każdym z wybranych punktów pomiarowych losowo narysowano współrzędną początkową i narzędzie do odwrotnego kodowania gee używane do identyfikacji adresu najbliższego współrzędnej. Ten adres był adresem startowym dla losowego spaceru. Kolejne adresy (każdy N-ty adres) zostały wybrane według standardowych procedur "losowej trasy", z adresu początkowego. W każdym gospodarstwie domowym respondent był losowany. Podejście do losowego doboru było uzależnione od wielkości gospodarstwa domowego. Na przykład w przypadku gospodarstw domowych liczących co najmniej dwóch 15 członków za pomocą skryptu wybrano informatora (osobę odpowiadającą na kwestionariusz kontrolera) lub innego uprawnionego członka gospodarstwa domowego. W przypadku gospodarstw domowych liczących trzy osoby powyżej 15 roku życia za pomocą skryptu wybrano informatora (1/3 czasu) lub dwóch innych uprawnionych członków gospodarstwa domowego (2/3 czasu). Tam, gdzie wybrano dwóch pozostałych członków, ankieterowi kazano poprosić o najmłodszego lub najstarszego. Skrypt losowo przydziela wybór najmłodszym lub najstarszym z równym prawdopodobieństwem. Proces ten jest kontynuowany w przypadku czterech ponad 15 członków gospodarstwa domowego – losowo prosząc o najmłodszego, drugiego najmłodszego i najstarszego. W przypadku gospodarstw domowych z pięcioma członkami powyżej 15 roku życia powracamy do zasady ostatnich urodzin.

Jeśli nie nawiązano kontaktu z nikim w gospodarstwie domowym lub jeśli wybrany respondent nie był dostępny (zajęty), ankieter odwiedził to samo gospodarstwo domowe do trzech dodatkowych razy (łącznie cztery próby kontaktu). Ankieterzy nigdy nie wskazują, że ankieta jest przeprowadzana wcześniej w imieniu Komisji Europejskiej; mogą podać te informacje po zakończeniu badania, na żądanie

Faza rekrutacji była nieco inna w Holandii, Finlandii i Szwecji. W dwóch ostatnich państwach wybrano próbę adresów w każdym punkcie pobierania próbek z rejestru adresów lub populacji (w Finlandii wyboru nie dokonuje się we wszystkich punktach pobierania próbek, ale w niektórych przypadkach oczekuje się poprawy wskaźników odpowiedzi). Wybór adresów odbywał się w sposób losowy. Następnie kontaktowano się telefonicznie z gospodarstwami domowymi i rekrutowano je do udziału w ankiecie. W Niderlandach stosuje się dwuramkową próbę RDD (numery telefonów komórkowych i stacjonarnych), ponieważ nie ma kompleksowego rejestru ludności z dostępnymi numerami telefonów. Wybór liczb na obu kłatkach odbywa się losowo, a każda liczba otrzymuje równe prawdopodobieństwo wyboru. W przeciwieństwie do Szwecji i Finlandii, próba nie jest podzielona na grupy.

²⁵ Klasyfikacja obszarów miejskich na podstawie DEGURBA (<https://ec.europa.eu/eurostat/web/degree-of-urbanisation/background>)

Tryb rozmowy kwalifikacyjnej w podziale na kraje

Wywiady przeprowadzono w formie bezpośrednich wywiadów, zarówno fizycznie w domach ludzi, jak i poprzez zdalną interakcję wideo w odpowiednim języku narodowym. Wywiady ze zdalną interakcją wideo („online face-to-face” lub CAVI, Computer Assisted Video Interviewing, przeprowadzono tylko w Czechach, Danii i na Malcie).

PAŃSTWA	Liczba wywiadów CAVI	Liczba wywiadów fizycznych	OGÓŁEM BEZ CAVI
Belgia (BE)	1,043		1,043
Bułgaria (BG)	1,065		1,065
Czechy (CZ)	788	219	1,007
Dania (DK)	739	244	983
Niemcy (DE)	1,516		1,516
Estonia (EE)	1,007		1,007
Irlandia (IE)	1,006		1,006
Grecja (EL)	1,000		1,000
Hiszpania (ES)	1,009		1,009
Francja (FR)	1,012		1,012
Chorwacja (HR)	1,004		1,004
Włochy (IT)	1,034		1,034
Cypr (CY)	501		501
Łotwa (LV)	1,001		1,001
Litwa (LT)	1,007		1,007
Luksemburg (LU)	507		507
Węgry (HU)	1,008		1,008
Malta (MT)	345	155	500
Niderlandy (NL)	1,005		1,005
Austria (AT)	1,015		1,015
Polska (PL)	1,010		1,010
Portugalia (PT)	1,019		1,019
Rumunia (RO)	1,049		1,049
Słowenia (SI)	1,004		1,004
Słowacja (SK)	1,011		1,011
Finlandia (FI)	1,000		1,000
Szwecja (SE)	1,023		1,023
Ogółem UE-27	25,728	618	26,346

Wskaźniki odpowiedzi

Dla każdego kraju dokonuje się porównania między próbą odpowiedzi a wszechświatem (tj. całkowitą populacją w danym kraju). Wagi są stosowane w celu dopasowania odpowiadającej próbki do wszechświata pod względem płci według wieku, regionu i stopnia urbanizacji. W przypadku szacunków europejskich (tj. średniej UE) dokonuje się dostosowania wag poszczególnych państw, ważąc je w górę lub w dół, aby odzwierciedlić ich populację w wieku 15+ jako odsetek populacji UE w wieku 15+.

Wskaźniki odpowiedzi oblicza się, dzieląc całkowitą liczbę pełnych wywiadów przez liczbę wszystkich odwiedzonych adresów, z wyjątkiem tych, które nie są kwalifikowalne, ale z uwzględnieniem tych, w przypadku których kwalifikowalność nie jest znana. W przypadku fali 101,2 badania EUROBAROMETER wskaźniki odpowiedzi dla państw UE-27, obliczone przez Veriana (dawniej Kantar Public), wynoszą:

PAŃSTWA	STAWKI ODPOWIEDZ IALNOŚCI
Belgia (BE)	55.5%
Bułgaria (BG)	48.6%
Czechy (CZ)	60.1%
Dania (DK)	39.9%
Niemcy (DE)	30.2%
Estonia (EE)	81.5%
Irlandia (IE)	38.0%
Grecja (EL)	30.8%
Hiszpania (ES)	29.5%
Francja (FR)	44.4%
Chorwacja (HR)	46.3%
Włochy (IT)	28.6%
Cypr (CY)	51.3%
Łotwa (LV)	35.6%
Litwa (LT)	47.6%
Luksemburg (LU)	29.8%
Węgry (HU)	62.8%
Malta (MT)	64.0%
Niderlandy (NL)	71.4%
Austria (AT)	41.6%
Polska (PL)	44.9%
Portugalia (PT)	50.2%
Rumunia (RO)	54.9%
Słowenia (SI)	44.7%
Słowacja (SK)	55.7%
Finlandia (FI)	28.7%
Szwecja (SE)	76.7%

Margines błędu

Czytelnikom przypomina się, że wyniki badań są szacunkami, których dokładność, przy założeniu, że wszystko jest równe, zależy od wielkości próby i obserwowanego odsetka. Przy próbkach około 1000 wywiadów rzeczywiste wartości procentowe różnią się w następujących granicach ufności:

Marże statystyczne wynikające z procesu doboru próby

(przy poziomie ufności 95%)

różne wielkości próbek są w rzędach

różne obserwowane wyniki znajdują się w kolumnach

	5%	10%	15%	20%	25%	30%	35%	40%	45%	50%	
	95%	90%	85 %	80 %	75%	70%	65%	60%	55 %	50%	
N=50	6,0	8,3	9,9	11,1	12,0	12,7	13,2	13,6	13,8	13,9	N=50
N=500	1,9	2,6	3,1	3,5	3,8	4,0	4,2	4,3	4,4	4,4	N=500
N=1000	1,4	1,9	2,2	2,5	2,7	2,8	3,0	3,0	3,1	3,1	N=1000
N=1500	1,1	1,5	1,8	2,0	2,2	2,3	2,4	2,5	2,5	2,5	N=1500
N=2000	1,0	1,3	1,6	1,8	1,9	2,0	2,1	2,1	2,2	2,2	N=2000
N=3000	0,8	1,1	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,8	1,8	1,8	N=3000
N=4000	0,7	0,9	1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,5	1,5	1,5	N=4000
N=5000	0,6	0,8	1,0	1,1	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	N=5000
N=6000	0,6	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	N=6000
N=7000	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2	N=7000
N=7500	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	N=7500
N=8000	0,5	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	N=8000
N=9000	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	N=9000
N=10000	0,4	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	N=10000
N=11000	0,4	0,6	0,7	0,7	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	N=11000
N=12000	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	N=12000
N=13000	0,4	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	N=13000
N=14000	0,4	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	N=14000
N=15000	0,3	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	N=15000
	5%	10%	15%	20%	25%	30%	35%	40%	45%	50%	
	95%	90%	85 %	80 %	75%	70%	65%	60%	55 %	50%	

Kwestionariusz

QB1 Proszę mi powiedzieć, w jakim stopniu zgadzają się Państwo z każdym z poniższych stwierdzeń. Kwestie środowiskowe mają bezpośredni wpływ na codzienne życie i zdrowie

(CZYTAJ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

- 1 Całkowicie się zgadzam
- 2 Skłonność do wyrażenia zgody
- 3 Tendencja do nie zgadzania się
- 4 Całkowicie się nie zgadzam
- 5 Nie wiem

1QU E8924 QA7 ZMODYFIKOWANY

QB2abcd Które z poniższych działań byłoby Państwa zdaniem najskuteczniejszym sposobem rozwiązania problemów środowiskowych? Najpierw? Po drugie? Trzecia czwarta?

(EKRAŃ POKAŻ – PRZECZYTAJ – PRZECZYTAJ – PRZECZYTAJ – JEDEN POZYCJA ODPOWIEDZI)

- 1 Lepsze zapewnienie, aby produkty sprzedawane na rynku UE nie przyczyniały się do szkody dla środowiska
- 2 Inwestowanie w badania i rozwój w celu znalezienia rozwiązań technologicznych
- 3 Zapewnienie większej ilości informacji i edukacji, aby być bardziej przyjaznym dla środowiska
- 4 Przywracanie przyrody
- 5 Zapewnienie przestrzegania prawa ochrony środowiska
- 6 Likwidacja dotacji rządowych na działalność zanieczyszczającą środowisko
- 7 Podwyższenie opodatkowania działalności zanieczyszczającej środowisko
- 8 Promowanie gospodarki o obiegu zamkniętym poprzez ograniczenie ilości odpadów oraz ponowne wykorzystanie lub recykling produktów
- 9 Żadne z powyższych (SPONTANEOUS)
- 10 Nie wiem

2QU NOWOŚĆ

QB3 Proszę mi powiedzieć, w jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz z następującym stwierdzeniem.

SHOW SCREEN – READ OUT – ROTATE – ONE ANSWER PER ITEM) (w jęz. angielskim: SHOW SCREEN – READ OUT – ROTATE – ONE ANSWER PER ITEM)

Całkowicie się zgadzam

Tendencja do wyrażenia zgody

Tendencja do nie zgadzania się

Całkowicie się nie zgadzam

Nie wiem

1 Prawodawstwo UE w zakresie ochrony środowiska jest niezbędne do ochrony środowiska w (NASZYM KRAJU)

1 2 3 4 5

2 UE powinna pomagać krajom spoza UE w poprawie ich norm środowiskowych

1 2 3 4 5

1QU EB924 QA11

QB4 Proszę mi powiedzieć, w jakim stopniu zgadzają się Państwo z następującymi stwierdzeniami dotyczącymi kosztów usuwania zanieczyszczeń.

(CZYTAJ WIĘCEJ – NIE ROTUJ – JEDNA ODPOWIEDŹ NA LINII)

Całkowicie się zgadzam

Tendencja do wyrażenia zgody

Tendencja do nie zgadzania się

Całkowicie się nie zgadzam

Nie wiem

1 Władze publiczne powinny pokrywać koszty usuwania zanieczyszczeń

1 2 3 4 5

2 Przedsiębiorstwa powinny ponosić koszty usuwania zanieczyszczeń

1 2 3 4 5

1QU NOWOŚĆ

QB5 Czy uważają Państwo, że kwota finansowania publicznego przeznaczona na wsparcie przejścia na bardziej ekologiczną gospodarkę w [NASZYM KRAJU] wynosi...?

(CZYTAJ WYŁĄCZNIE – JEDNA ODPOWIEDZI)

1 Po prostu w prawo

2 Niewystarczające

3 Za dużo

4 Nie wiem

1QU NOWOŚĆ

PB6 Które z poniższych działań rozważyliby Państwo, podejmując własne działania w celu zmniejszenia ilości odpadów? Wybierz wszystkie opcje, które Cię dotyczą.

(EKRAŃ POKAZANIA – PRZECZYTAJ – ROTATE – MOŻLIWE WIELOKROTNE ODPOWIEDZI)

- 1 Użyj opakowania wielokrotnego użytku
- 2 Prawidłowo sortuj moje odpady do recyklingu
- 3 Przede wszystkim kupuj produkty w opakowaniach z recyklingu
- 4 Przede wszystkim kupuj produkty, które nie mają więcej opakowań niż to konieczne
- 5 Żadne z powyższych (SPONTANEOUS)

1QU NOWOŚĆ

QB7ab Które z poniższych rodzajów odpadów są Państwa zdaniem najbardziej problematyczne w (NASZYM KRAJU)? Po pierwsze? A potem?

(EKRAŃ POKAŻ – PRZECZYTAJ – JEDNA ODPOWIEDZI NA POZYCJĘ)

- 1 Odpady tworzyw sztucznych
- 2 Odpady elektroniczne
- 3 Odpady baterii
- 4 Marnotrawienie żywności
- 5 Odpady tekstylne
- 6 Odpady chemiczne
- 7 Wszystkie te (spontaniczne)
- 8 Żaden z nich (SPONTANEOUS)
- 9 Nie wiem

1QU NOWOŚĆ

QB8 Czy kupując produkty takie jak meble, tekstylia lub urządzenia elektroniczne, byłoby Państwo skłonni zapłacić więcej za produkty łatwiejsze do naprawy, nadające się do recyklingu lub wyprodukowane w sposób zrównoważony środowiskowo?

(CZYTAJ WYŁĄCZNIE – JEDNA ODPOWIEDZI)

- 1 Tak
- 2 Nie
- 3 Nie wiem

1QU NOWOŚĆ

QB9 Czy uważają Państwo, że w celu ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska przed niebezpiecznymi

substancjami chemicznymi obecny poziom ochrony w UE wynosi...

(CZYTAJ WYŁĄCZNIE – JEDNA ODPOWIEDZI)

- 1 Zbyt wysoki i powinien być zmniejszony
- 2 Na właściwym poziomie
- 3 Zbyt niska i powinna być zwiększona
- 4 Nie wiem

1QU NOWOŚĆ

QB10 Poniższe stwierdzenia odnoszą się do produktów codziennego użytku, takich jak patelnie, zabawki i detergenty czyszczące.

Proszę powiedzieć, w jakim stopniu zgadzają się Państwo z następującymi stwierdzeniami.

(CZYTAJ WIĘCEJ – PRZECZYTAJ POZYCJE 2 I 3 – JEDNA ODPOWIEDZI NA LINII)

- Całkowicie się zgadzam
- Tendencja do wyrażenia zgody
- Tendencja do nie zgadzania się
- Całkowicie się nie zgadzam
- Nie wiem

1 Przy dokonywaniu zakupów bierze się pod uwagę bezpieczeństwo chemiczne produktów

1 2 3 4 5

2 Martwisz się wpływem szkodliwych substancji chemicznych obecnych w produktach codziennego użytku na środowisko

1 2 3 4 5

3 Martwisz się o wpływ szkodliwych chemikaliów w produktach codziennego użytku na twoje zdrowie

1 2 3 4 5

1. 5QU E8924 QA7 ZMODYFIKOWANY

QB11 Czy słyszeli Państwo o pojęciu PFAS, znanym również jako „chemikalia wieczne”?

(CZYTAJ WYŁĄCZNIE – JEDNA ODPOWIEDZI)

- 1 Tak
- 2 Nie
- 3 Nie wiem

1QU NOWOŚĆ

QB12 Tekst wprowadzający

(CZYTAJ WIĘCEJ)

PFAS, znane również jako "chemikalia wieczne", są chemikaliami wytwarzanymi przez człowieka, które są stosowane w wielu produktach, takich jak opakowania do żywności, patelnie nieprzywierające, odzież outdoorowa i wiele innych. Mają użyteczne właściwości, takie jak odporność na ciepło, olej, plamy lub wodę, lub są używane do powłok nieprzywierających. Wiele PFAS może mieć niekorzystny wpływ na środowisko oraz zdrowie ludzi i zwierząt i są uważane za "chemikalia wieczne", ponieważ nie ulegają degradacji i mogą utrzymywać się w środowisku przez długi czas.

QB12 W jakim stopniu zgadzają się Państwo z następującymi stwierdzeniami?

(CZYTAJ WIĘCEJ – NIE ROTUJ – JEDNA ODPOWIEDŹ NA LINII)

Całkowicie się zgadzam

Tendencja do wyrażenia zgody

Tendencja do nie zgadzania się

Całkowicie się nie zgadzam

Nie wiem

1 Jesteś zaniepokojony potencjalnymi skutkami zdrowotnymi narażenia na PFAS.

12 3 4 5

2 Są Państwo zaniepokojeni wpływem PFAS na środowisko.

1QU NOWOŚĆ

QB13ab Które z poniższych działań UE powinna traktować priorytetowo w celu ochrony przyrody?

(CZYTAJ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

1 Rozszerz obszary, na których przyroda jest chroniona

2 Przywracanie przyrody w celu zrekompensowania szkód spowodowanych działalnością człowieka

3 Wzmocnienie przepisów dotyczących ochrony przyrody i zapewnienie ich przestrzegania

4 Lepsze informowanie obywateli o znaczeniu przyrody

5 Zapewnienie ochrony przyrody podczas planowania nowych inwestycji lub infrastruktury

6 Brak (SPONTANEOUS)

7 Nie wiem

1QU NOWOŚĆ

PYTANIE14 Jak dobrze są Państwo poinformowani o problemach związanych z wodą, takich jak zanieczyszczenia, powódzie, susze lub nieefektywne wykorzystanie wody w (NASZYM KRAJU)?

(CZYTAJ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

1 Bardzo dobrze poinformowany

2 Dobrze poinformowany

3 Niedostatecznie poinformowane

4 W ogóle nie poinformowano

5 Nie wiem

1QU NOWOŚĆ

ZAPYTAJ WSZYSTKICH

QB15abcd Jakie są Państwa zdaniem główne zagrożenia związane z wodą w (NASZYM KRAJU)? Najpierw? Po drugie? Po trzecie? Czwarty?

(CZYTAJ WYŁĄCZNIE – JEDNA ODPOWIEDZI)

1 Pollution

2 Zmiana klimatu

3 Degradacja siedlisk przyrodniczych

4 Powódź

5 Susze

6 Niedobory wody

7 Wzrost glonów

8 Nadmierne zużycie i marnotrawstwo wody

9 Brak innych zagrożeń

10 Inne (SPONTANEOUS)

1 1 Nie wiem

2QU NOWOŚĆ

QB16 Czy Twoim zdaniem każdy z poniższych aktorów robi obecnie za dużo, o prawo lub wystarczająco dużo, aby efektywnie korzystać z wody w (NASZYM KRAJU)?

(CZYTAJ WIĘCEJ – NIE ROTUJ – JEDNA ODPOWIEDŹ NA LINII)

Za mało d oing

Zadbaj o odpowiednią kwotę

Doing zbyt wiele

Nie wiem

Specjalne badanie Eurobarometr 550 „Środowisko”

1 Przemysł

1 2 3 4

2 Gospodarstwa domowe

1 2 3 4

3 Rolnictwo

1 2 3 4

4 Producenci energii

1 2 3 4

5 Rybołówstwo, akwakultura

1 2 3 4

6 Turystyka

1 2 3 4

7 Administracja publiczna

1 2 3 4

3.SQU NOWY

QB17 Czy uważają Państwo, że UE powinna zaproponować dodatkowe środki w celu rozwiązania problemów związanych z wodą w Europie?

(CZYTAJ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

1 Tak

2 Nie

3 Nie wiem

1QU NOWOŚĆ

